Møteinnkalling

Utvalg:	**Verneområdestyret ORF**
Møtested:	Teams - digitalt
Dato:	14.12.2020
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 918 88050. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 24/20	Godkjenning av innkalling. Protokoll fra forrige møte er allerede godkjent.		
ST 25/20	Valg av ett medlem som skal underskrive protokollen sammen med styreleder		
ST 26/20	Orienteringssaker		
RS 15/20	Referat saker		
RS 16/20	NP-konferansen som webinar		2020/155
RS 17/20	Bestillingsdialogen 2021 - rammer og opplegg for Fylkesmannen og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder og bestilling av tjenester fra SNO - 2021		2020/9086
RS 18/20	Besøksstrategi - presisering og kommentar til saken		2019/5748
RS 19/20	Besøksstrategi for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder - FOT sin oppsummering		2019/5748
ST 27/20	Styresaker		
ST 28/20	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde - Søknad om dispensasjon til utplassering av utrangert fyrlykt i havneområde ved Ryvingen - Kystverket		2018/6591
ST 29/20	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde - Søknad om etablering av gapahuk i Krageviga i Kristiansand kommune - Flekkerøy vel		2020/8844
ST 30/20	Flekkefjord landskapsvernområde - Klage på vedtak om dispensasjon fra verneforskriften til etablering av anlegg for levende lagring av torsk - Fylkesmannen i Agder		2020/8296
ST 31/20	Oksøy- Ryvingen landskapsvernområde - Søknad om dispensasjon til oppføring av sjøbu - Frank Hansen - Krossholmen - Kristiansand kommune		2020/9587
ST 32/20	Oksøy Ryvingen landskapsvernområde - Søknad om endring av midlertidig anleggsvei til permanent turløype ved Okslehavnvollane på Flekkerøy - Kristiansand kommune		2020/9612
ST 33/20	Møteplan for verneområdestyret 2021		2020/155
ST 34/20	Eventuelt		

ST 24/20 Godkjenning av innkalling. Protokoll fra forrige møte er allerede godkjent.

ST 25/20 Valg av ett medlem som skal underskrive protokollen sammen med styreleder

ST 26/20 Orienteringssaker

RS 15/20 Referat saker

Fra: Olav Nord-Varhaug[olav.nord-varhaug@miljodir.no]
Sendt: 19.nov 2020 08.20.24
Til: Solstrand, Maria-Victoria; Gulbrandsen, Jenny Marie; Sødergren, Guro; Odden, Alf; Haug, Jørn Trygve; Grevrusten, Stein Magne; Snøtun, Trygve; Norstad, Ariane Bekk; Valan, Sindre Kolstad; Sveen, Kari; Ullring, Ulf; Liebe, Morten; Sørlie, Kristine; Rødstøl, Mari Melbø; Stensby, Trond; Berge, Eirin; Nystuen, Hilde; Børve, Lars; Bjurstedt, Carl Severin; Nystad, Ingvild Hansen; Wika, Jannike Elise; Kvalshaug, Ole-Jakob; Pettersen, Oskar Nyheim; Saunders, Marius; Ingvaldsen, Inge Sollund; Turtum, Marte; Halvorsen, Morten; Buttingsrud, Trond Erik; Jaren, Hege; Olsen, Monika; Skjemstad, Oddrun; Hansen, Stine Emilie Nøding; Benonisen, Rune; Blixgård, Asgeir; Bjerka, Ida Steien; Vistnes, Ingunn Ims; Salmila, Karoline; Østereng, Geir; Solbakke, Jørgen Eira; Baardvik, Bjørn Morten; Kollstrøm, Rolf; Birkeland, Ingve; Tødås, Tore; Thyrum, Kirsten; Haug, Astrid Alice; Nisja, Eli Grete; Myrseth, Eli Cora; Berger, Marit Sophie; Pettersen, Roar; Moen, Hege Sæther; Sjømæling, Anne; Herregården, Kristian Kvaalen; Strandli, Bjørn; Johannessen, Morten; Haavik, Astrid Bakke; Gjerde, Marthe; Hauge, Tor Arne; Nedrelo, Eldrid; Nornes, Anbjørg; Vallestad, Jorunn; Røyrvik, Alf Erik; Knagenhjelm, Maria
Kopi: Hafstad, Inge; Råheim, Sveinung; Skansen, Ronny
Tittel: NP-konferansen som webinar

Hei
Nasjonalparkkonferansen som skulle vært arrangert i mai er flyttet til februar 2021. Vi innser etter hvert at det blir vanskelig å arrangere denne konferansen i februar som planlagt selv om vi ser betydelig merverdi i å samles fysisk på en slik konferanse. I stedet for avlysning vurderer vi likevel om deler av programmet kan gjennomføres som et webinar med f eks 2+2 timers økter før og etter lunch den 16. feb, ev en økt også 17. feb. Vår direktør vil delta, vi håper også fortsatt å få med statsråden. I programmet vil det bli lagt opp til en del generell informasjon, erfaringer fra arbeidet med besøksforvaltning/merkevare samt forhåpentligvis resultater fra evalueringen. Vi tar gjerne imot synspunkter på hva som kan egne seg som programposter i et webinar som vil få styremedlemmene til å prioritere å delta. Hold derfor fortsatt av dagene i kalendrene til styremedlemmene, men dere trenger ikke å budsjettere med reiseutgifter til konferansen i søknadene om midler for 2021.

Vi har fått en del henvendelser om samling(er) for dere forvaltere, enten som en nasjonal samling eller som 3-5 regionale samlinger. Dette vil, hvis av interesse, kunne gjennomføres fysisk, håper vi, i f eks mai eller september. Vi vil gjerne ha kommentarer på om dette er ønskelig og, i tilfelle, hvilke tema dere ønsker at skal bli tatt opp. Jeg antar at erfaringsutveksling/deling av erfaringer med besøksforvaltning og merkevare også bør være tema her. Vi ser at det gjøres en god jobb på dette feltet med mange gode eksempler som gjerne kan deles. Juridiske tema er vel fortsatt også aktuelt.

Kommentarer imøteses.

Beste hilsen
Olav

Med hilsen
Olav Nord-Varhaug
fagdirektør, verneområdeseksjonen
Miljødirektoratet
Telefon: 03400 / 73 58 05 00
Mobil: 900 23242
E-post: olav.nord-varhaug@miljodir.no

ektoratet.no - www.miljøstatus.no

Spar miljøet - opprett digital postkasse på Norge.no

Spar miljøet - opprett digital postkasse på Norge.no

Spar miljøet - opprett digital postkasse på Norge.no

Til forvaltningsmyndighetene for verneområder

Trondheim, 03.11.2020

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
[Deres ref.]	2020/14604	Vibeke Husby

Rammer og opplegg for Fylkesmannen og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder og bestilling av tjenester fra SNO - 2021

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder. Frist for innmelding er 10. januar 2021. Innmeldingen skal bygge på bestillingsmøter mellom Fylkesmannen/verneområdestyrer og SNO lokalt, og prioritering av oppsynsinnsats fra SNO skal inngå i møtene. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til bestillingsmøtene hos Fylkesmannen.

1. Post 1420.31 – Midler til tiltak i verneområder

Forutsetninger for og prioritering av tiltak

Det overordnede målet for bruken av tiltaksmidlene er at naturtilstanden i verneområdene opprettholdes og bedres. For å kunne nå dette målet, er det viktig at tiltak som bedrer tilstanden til verneverdiene prioriteres høyt. Ved tildeling av midler følges derfor bestemte prioriteringer, og *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* skal følges, se vedlegg 1.

Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter. For 2021 ønsker vi å koble tiltaksplaner i FPNV (Forvaltningsplan på nett) til søknadskjema i ESS. FPNV-tiltaksplaner skal kunne åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet. FPNV-tiltak og tiltak som er lagt inn på tradisjonelt vis, skal kostnadsberegnes og prioriteres på samme måte som før.

Midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er knyttet til tiltak, kan tildeles over tiltaksposten.

Fylkesmannen har ansvar for å kontakte kommuner med forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av fylkesmannen i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte bestillingen.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo|
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Pågående skjøtselstiltak

For Fylkesmannen kan det omsøkes en ramme på inntil kr. 150 000 per fylke for pågående skjøtselstiltak. Der fylker er slått sammen, vil rammen kunne økes tilsvarende. Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes uansett inn som enkelttiltak i ESS.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Ved minkbekjempelse kan fellingsinstruksen kun tas i bruk av tjenesteytere som er kontraktert av SNO.

Miljødirektoratet satte i 2019 i gang et pilotprosjekt for å styrke arbeidet med hogst av fremmede treslag i verneområder. Vi ber om at forvaltningsmyndighet prioriterer å forberede og gjennomføre hogsttiltak knyttet til denne piloten også i 2021.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til merkevaren Norges nasjonalparker og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til merkevare rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har, eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (kanalisering), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier.

Informasjonstiltak i prioriterte områder meldes inn via ESS. Fylkesmennene må også samordne og gjøre en prioritering av forslag om informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

For fylkesmenn vil det for 2021 bli avsatt en ramme på kr. 200 000 per fylke til informasjonstiltak og diverse driftsmidler. Der fylker er slått sammen, vil rammen kunne økes tilsvarende. Dersom fylkesmannens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Info-tiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes uansett inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger, og respektive antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Verneskilt og underskilt bestilles fra Grafika AS via deres hjemmesider: https://www.grafika.no/verneskilt. Retningslinjene for bruk av verneskilt er justert, og det er utviklet et opplegg for å ta i bruk underskilt med spesiell lokal tilpasning. Disse retningslinjene er inntil videre publisert på Grafika sine nettsider.

Skiltstenger til verneskiltene bestilles fra Reklameservice AS via deres bestillingsløsning: https://miljodir.reklameservice.no/. Bestillingsløsningen krever innlogging, passordet er *miljodirektoratet*. Se eget notat om festeanordninger for verneskilt (vedlegg 2).

2. Innmeldinger av diverse andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

For 2021 skal verneområdestyrene melde inn ønske om driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding fylkesmannen".

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Alle nye forvaltningsplaner, samt planer som er i oppstartsfasen, skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Tidligere ba vi fylkesmennene melde inn behov for midler til forvaltningsplaner via ESS over 31-posten. Behov for midler til forvaltningsplaner skal nå meldes inn i ESS, i tråd med ny rutine for innmelding; altså en egen inngang for innmelding av behov for midler over post 1420.21.

Det legges stor vekt på effektmåling av tiltak. I 2021 skal forvaltningsmyndigheten (i samråd med SNO) etablere bevaringsmål i NatStat for minst tre tiltak der målsetningen er å bedre/opprettholde naturtilstanden, jf også foreløpig tildelingsbrev for Fylkesmannen.

Bevaringsmål legges inn i Fagsystem for verneområdeforvaltning (NatStat). Alle bevaringsmål i NatStat skal overvåkes i samsvar med oppsatt overvåkningsfrekvens. Før nye bevaringsmål legges inn i NatStat, må rutiner for overvåking avtales med SNO, eventuelt med andre aktører. All overvåking av bevaringsmål skjer ved hjelp av NatReg.

Ferdselstellere

Behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere meldes inn i ESS. Det skal både meldes inn behov for å kunne beholde tellere som allerede er i bruk og behov for nye tellere. Behovet må begrunnes da det erfaringsvis er stor etterspørsel etter tellere. Behov for personalressurser i felt fra SNO for oppsetting og drift, meldes inn i SNOs bestillingsskjema. SNO eller en av SNOs tjenesteytere (etter avtale med SNO) skal bistå ved utsetting og innrapportering av koordinater, stedsnavn og innlegging i basen.

Marint søppel

Det er flere av forvaltningsmyndighetene som melder inn behov for opprydding av søppel. Miljødirektoratet har en egen tilskuddspost (post 71) som omhandler marin forsøpling. Fylkesmennene vil her kunne oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer (som

friluftsråd) til å søke (se egen post i ESS) for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Minstesummen det kan søkes om over denne ordningen er kr. 300.000. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS over post 31.

3. Innspill til prioriteringer og bestilling av personalressurser fra SNO-personell

Bestillingsmøtet mellom forvaltningsmyndigheten og SNO-lokalt skal sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt som SNO kan utføre. Bestillingsmøte 1 avholdes i november/desember hvor rapport og erfaringer fra året som har gått gjennomgås. Både forvaltningsmyndighet og SNO bidrar med sine erfaringer og diskuterer utfordringer og behov for kommende år. Bestillingene sendes inn innen 10. januar 2021. Etter budsjettildelingen til forvaltningsmyndigheten, gjennomføres bestillingsmøte 2 hvor endelig prioritering av SNOs innsats avtales.

Innspill og bestillinger fra Fylkesmannen skal omhandle hele Fylkesmannens og SNOs oppgaveportefølje på miljøområdet (Vedlegg 3, arkfane 1).

Innspill og bestillinger fra nasjonalpark- og verneområdestyrer omhandler kun oppgaver knyttet til forvaltning av verneområdene de forvalter (vedlegg 3, arkfane 2).

SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioriteringer og økonomi for gjennomføring og rapportering av tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er likevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter faglige utfordringer og tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsyn- og kontrollvirksomheten for kommende år. Forvaltningsmyndighetene kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid eller tiltak i verneområder (informasjons-, restaurerings-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak). Bestilling av slike tiltak fra SNO-lokalt drøftes på bestillingsmøtet. Bistand fra SNO til tiltak i regi av revidert *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025),* legges også inn i skjemaet.

Bestillingsoppgavene sendes SNO (postmottak@miljodir.no) på vedlagte bestillingsskjema (se vedlegg 3). SNO vil avstemme disse oppgavene opp mot andre pålagte oppgaver, samt kapasitet og kompetanse for øvrig.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de meldes inn til SNO-lokalt, dette for å vurdere muligheten for å samkjøre ønskede tiltak.

For tilsynsoppdrag i verneområder forvaltet av Fylkesmannen, ønskes det at fylkets «Skjema tilsynsbehov i verneområdene» brukes som grunnlag og at aktivitetsomfanget diskuteres og eventuelt justeres.

4. Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klar for innmelding i uke 48.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Innmeldingen skal være forvaltningsmyndighetenes prioriterte liste over tiltak som planlegges gjennomført i 2021.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2021. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger knyttet til uforutsette utgifter, meldes behov inn på e-post, se adresser under.

Når verneområdestyrer melder inn behov for tiltaksmidler, skal "søker" legges inn med navnet på verneområdestyret.

Det er viktig at det på bestillingsmøtene er enighet om hvem som skal stå oppført som økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene.

Dersom klimatiske forhold, som frossen mark, eller andre faktorer gjør at enkelttiltak bør realiseres før det formelle tildelingstidspunktet, må tiltaket forhåndsklareres med Miljødirektoratet, ved:

- Vibeke Husby (vibeke.husby@miljodir.no) for verneområder forvaltet av Fylkesmannen
- Line-Kristin Larsen (line-kristin.larsen@miljodir.no) for verneområder forvaltet av verneområdestyrer

Forhåndsklareringen forutsetter at tiltaket er høyt prioritert i bestillingen. De aktuelle tiltakene legges *både* inn med prioritering i ESS og formidles i egen e-post.

Frist for forvaltningsmyndigheten for innmelding i ESS og for bestilling av SNO-ressurs er **10. januar 2021**.

Elektronisk søknadssenter https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/

5. Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2021 og Endelig årsrapport (EÅR) pr. 31. des. 2021. Samtidig med EÅR skal det i 2021 rapporteres på enkelttiltak finansiert over post 1420.31 via ESS. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet. Det vil da bli frigjort ledige tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Vedlegg:

1. Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025
2. Notat om festeanordninger for verneskilt
3. Skjema for innspill om ønsket SNO-ressurs

Adresseliste:
Alle fylkesmenn
Alle verneområdestyrer
Alle kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust	**Morten Kjørstad**
avdelingsdirektør	avdelingsdirektør
Land- og friluftslivsavdelingen	Statens naturoppsyn

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Regjeringen ferdigstilte i 2019 Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, og ett av tiltakene i planen er å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder innen 2021. Ifølge tildelingsbrevet til Miljødirektoratet for 2019 skal "Styrket ivaretakelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene" prioriteres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene kan forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder nå ta ekstra hensyn til klimaeffekter i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I statsbudsjettet for 2019 (Prop.1S (2018-2019) står følgende:

"Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiane, inkludert utgreiingar som er naudsynte før tiltak, informasjonstiltak og skjøtsels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjenget i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane nyttast òg til informasjonstiltak i alle typar av verneområde i samband med ny merkevare for Noregs nasjonalparkar og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparkar og andre verneområde med store besøkstal eller særskilde utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtselsplan for verneområda og andre relevante styringsdokument."

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtselsplaner, overvåking og

utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

Tiltak skal være forankret i en skjøtsels- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, figur 1.

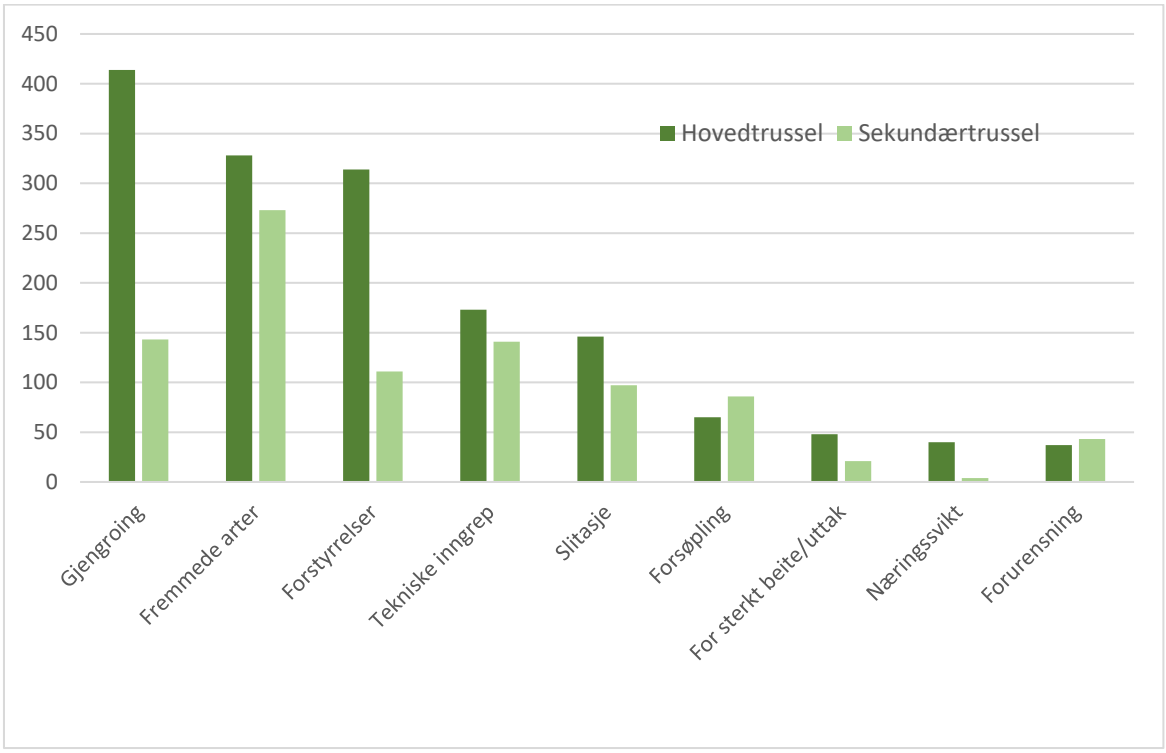

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 31.12.2017

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende

skjøtsel), skal prioriteres høyere enn nye, større prosjekter. Det finnes likevel tilfeller der strakstiltak bør prioriteres. Dette gjelder f.eks. der det oppdages nye forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale og der trua arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt. Et annet eksempel kan være sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltningen.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturopplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til opprettelse av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til (primært å delfinansiere) gjennomføring av denne typen tilrettelegging, og søknader til slike anlegg skal være godt begrunnet med bl.a. informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging etter universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og de har som den klare hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Kulturminner er en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Ansvaret for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner, og tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til dette formålet. Skjøtsel av enkelte kulturminner, slik som steingjerder, gravrøyser og fangstsystemer, kan likevel vurderes prioritert for samfinansiering med kulturminnemyndigheten. Eksempler på tiltak som *ikke* finansieres av tiltaksmidler eller driftsmidler er vedlikehold av bygninger i verneområder. Ansvaret for finansiering av vedlikehold og drift av bygninger ligger hos eier.

ENKELT NOTAT - FESTEANORDNING VERNESKILT

Seksjon for naturbruk, SNO mars 2017.
Alle foto: SNO.

Bakgrunn:

Det er inngått ny rammeavtale for kjøp av verneskilt ("løveskilt") og underskilt. Skiltene gir informasjon om hva slags vernekategori som ligger til grunn for vernet. Disse skiltene skal festes på en stang e.l. Det brukes i dag forskjellige løsninger knyttet til festingen av verneskiltene, og dette korte notatet beskriver de ulike alternativene. Verneskiltene blir brukt for å markere hvor vernet starter, og de blir satt opp så nært vernegrensa som mulig. I tillegg brukes underskilt som gir kortfattet informasjon om atferdsmessige begrensninger slik som båndtvang, ilandstigningsforbud o.l.

De mest brukte festeanordningene er:

- profilerte aluminiumstenger
- stålstenger (rustfrie eller syrefaste)
- impregnerte gjerdestolper.

Foto: Aluminiumstang

Aluminiumstenger:

Dette har hittil vært den mest brukte løsningen for innfesting av verneskiltene, også fordi samme leverandør produserte både skilt og stenger. Vi har nå skiftet leverandør, og den nye leverer ikke aluminiumstenger. **Det er derfor usikkerhet knyttet til framtidig produksjon av slike**

aluminiumstenger, og denne veilederen tar derfor sikte på bruk av de stengene som allerede er innkjøpt.
Stengene er tilpasset innfestningen av verneskiltene og har samme brunfarge som platene skiltet er limt på. Det leveres også spyd, stabilisator og topphette som er tilpasset stengene. Det er enkelt å feste underskilt på stengene, siden de leveres med et spor der flere skilt kan monteres under hverandre. Det er lett å tilpasse lengden ved bruk av baufil eller vinkelsliper. Bildet nedenfor viser også en medfølgende stabilisator som skrus på stolpen for å få den mer stabil i myr eller løsmasser. Ved festing i stein eller fjell må det bores et hull og fylles litt sement for å få festet den. Selve aluminiumstangen er 34 mm brei, men ikke rund slik at den ikke fyller hele hullet ved festing i fjell. Bruk 35 mm steinbor for å lage hull, gjerne 10 cm dypt.

Et annet alternativ er bruk av et s.k. fjellanker. Dette er en hylse i syrefast stål som er påsveiset et 20 mm jern. Aluminiumstanga er festet i fjellankeret med unbraco skruer. Poenget er at man da kan klare seg med et mindre bor og at man ikke trenger bore nytt hull dersom stanga må skiftes ut.

Foto: Aluminiumstang med spyd, stabilisator og hette.

Skilt skrus fast på stangen med egne spesialtilpassa skruer, og det er mulig å feste flere skilt under hverandre. Over tid har slike stenger festet til fjell eller stein en tendens å løsne, på grunn av frost og regn. I myr har aluminiumstengene en tendens til å bli skjeve på grunn av vind eller snø. I tillegg er de lett å bøye og ødelegge dersom noen ønsker det. Bruk av aluminiumstenger krever årlig tilsyn og vedlikehold for å rette opp skjeve skilt.

Aluminiumstang festet til fjellanker.

Stålstenger:

Dersom man velger stålstenger, må man bruke rustfritt stål i innlandet, mens man ved kysten må vurdere å bruke syrefast stål. Ved innfesting i stein borer man et hull og slår stolpen nedi hullet. Hullet bores med et steinbor med samme diameter som stanga. Det er vanlig å bruke stålstenger med en diameter på ca 22 mm, noe som gjør dem nærmest umulig å bøye. Det er lett å justere lengden på en stålstang ved bruk av vinkelsliper mens baufil ikke er å anbefale. Stanga er ikke mulig å

flytte etter at den er slått ned i steinen. Stålstenger må bestilles med hull med riktig avstand i forhold til hullene i skiltene som skal festes. Verneskiltene har en avstand mellom hullene på 187 mm (senter/senter) og hullene har en diameter på 7 mm. Stanga bør gå ca 3 cm over kanten på skiltet. Det er svært vanskelig å selv skulle bore hull i ei stålstang, og vi anbefaler derfor at stålstengene bestilles med forhåndsborede hull for det antall skilt som skal festes til stanga. Dersom flere skilt skal festes til samme stang, anbefaler vi en avstand på 10 mm mellom skiltene.

Stålstenger er ikke egnet til bruk i myr eller våtmark. I løsmasser må det sveises på et sperrestag for å unngå at de kan bli dratt opp. En stålstang veier 3-4 ganger mer enn en aluminiumstang, men krever ikke tilsyn hvert år. Dette er en type stenger man kan bestille lokalt, for å unngå høye fraktkostnader.

Gjerdestolper:

Impregnerte gjerdestolper brukes ofte i myrområder og langs vassdrag og de framstår greit f.eks. i et kulturlandskap. Det er vanlig å bruke stolper med en diameter på ca 80 mm. Impregnerte stolper bør ikke brukes i store åpne villmarkspregede områder. De er lette å justere dersom is eller vann har flyttet på dem, og vi anbefaler årlig tilsyn. Det er lett å feste flere skilt på samme stolpe, og det er vanlig å bruke s.k. franske treskruer til å feste skiltene til stolpene. Skilt og stolpe er ikke tilpasset hverandre. Impregnerte gjerdestolper har vanligvis en levetid på flere 10-år.

Vurdering:

	Type	Vekt	Pris uten mva	Stabilitet
Aluminiumstang	150 cm mm lang	Ca 1,0 kg	193 kr uten spyd 295 kr med spyd 74 kr stabilisator 12 kr topphette 300 kr fjellanker	Dårlig
Stålstang	120 cm lang 22mm tykkelse	Ca 3,7 kg	195 kr med hull til skilt.	God ved festing i stein
Gjerdestolpe	8 cm X 175 cm	Ca 3,0 kg	40 kr	Middels

Prisene er fra 2016.

I eksemplene ovenfor er aluminiumstengene kjøpt hos Fogn aluminium (post@fogn-aluminium.no), stålstengene hos Hagens vevrammer (erling@hagensvevrammer.no), Lillehammer og gjerdestolpene

hos Bygger'n Sør-Fron. Det er pr i dag ingen produsenter av fjellanker, og prisen her er erfaringstall. Prisene for øvrig vil variere mellom leverandører og i forhold til kvantum.

Konklusjon:

- I myr og langs vassdrag er impregnerte gjerdestolper egnet som festeanordning. I tillegg er de egnet inn mot innmark og gjerder og der vernegrensen går i et teknisk anlegg som et gjerde. Dagens impregneringsmetoder gir ikke avrenning og er svært naturvennlige sammenlignet med tidligere. Gjerdestolper er imidlertid tunge å bære med seg.
- Ved innfesting i stein og der det er stor trafikk fra folk eller husdyr og/eller fare for store fysiske påkjenninger (bølger, vind ras o.l.) bør det velges stålstang (22mm) med forhåndsborede hull.
- Aluminiumstengene er lette å bøye og krever ofte tilsyn. Dette er den dyreste løsningen, men kan med fordel brukes der hvor de er lite utsatt for ytre påvirkning eller man f.eks. må bære med seg stengene på ryggen. Det er usikkert hvorvidt disse stengene vil være tilgjengelig for bestilling framover.

Innspill om ønsket SNO ressurs. (Sett inn nye linjer for hvert bestilte oppdrag)

År:	**2021**			
Bestiller:				
Verneområder	**Prioritet (kategori 1, 2, 3, 4 etc)**	**Verneområde/innsatsområde/lokalitet**	**Forankring og beskrivelse av oppdraget**	**An da**
Tilsyn/kontroll Tiltak (skjøtsel/tilrettelegging) Kartlegging/registrering/overvåking (inkludert bevaringsmål) Informasjon				
Motorferdsel	**Prioritet (kategori 1, 2, 3, 4 etc.)**	**Verneområde/innsatsområde/lokalitet**	**Forankring og beskrivelse av oppdraget**	**An da**
Tilsyn/kontroll Kartlegging/registrering/overvåking Informasjon				
Arter og naturtyper	**Prioritet (kategori 1, 2, 3, 4 etc.)**	**Verneområde/innsatsområde/lokalitet**	**Forankring og beskrivelse av oppdraget**	**An da**
Tilsyn/kontroll Tiltak Kartlegging/registrering/overvåking Informasjon				
Fremmede arter	**Prioritet (kategori 1, 2, 3, 4 etc)**	**Verneområde/innsatsområde/lokalitet**	**Forankring og beskrivelse av oppdraget**	**An da**
Tilsyn/kontroll Tiltak Kartlegging/registrering/overvåking				

Informasjon				
Laks	**Prioritet (kategori 1, 2, 3, 4 etc.)**	**Verneområde/innsatsområde/lokalitet**	**Forankring og beskrivelse av oppdraget**	**An da**
Tilsyn/kontroll Tiltak Kartlegging/registrering/overvåking Informasjon				
Andre oppgaver	**Prioritet (kategori 1, 2, 3, 4 etc.)**	**Verneområde/innsatsområde/lokalitet**	**Forankring og beskrivelse av oppdraget**	**An da**
Tilsyn/kontroll Tiltak Kartlegging/registrering/overvåking Informasjon				

Innspill om ønsket SNO ressurs. (Sett inn nye linjer for hvert bestilte oppdrag)		
År:	2021	
Bestiller:		
Verneområder	**Prioritet (kategori 1, 2, 3, 4 osv)**	**Verneområde/innsatsområde/lokalitet**
Tilsyn/kontroll (lovpålagte oppgaver med presisering)		
Tiltak (skjøtsel/tilrettelegging)		
Kartlegging/registrering/overvåking (inkludert bevaringsmål)		
Informasjon		

Forankring og beskrivelse av oppdraget	Anslått tidsbruk i dagsverk	Metodebeskrivelse evt henvisning	Rapportering (rapportformat, lagringssted for rapp., egenskapsdata ol.). Stand. rap.verktøy som Verneområdelogg, Artsobs, Natstat, anmeldelsesbase og Roybase skal benyttes

Rapporteringsfrist	Ansvarlig i SNO-L

Fra: Kari Killi Olsen[kari.killi.olsen@miljodir.no]
Sendt: 12. nov 2020 11:54:48
Til: Postmottak FMOV; Postmottak FMIN; Postmottak FMVT; Postmottak FMAG; Postmottak FMRO; Postmottak FMVL; Postmottak FMMR; Postmottak FMTL; Postmottak FMNO; Postmottak FMTF
Tittel: Bestillingsdialogen 2021 - mellom Statens naturoppsyn og Fylkesmannen/verneområdestyrene

---

Vår ref.: 2020/14604

Vedlagt brev fra Miljødirektoratet. Brevet sendes elektronisk uten underskrift, og skal betraktes som et originalt dokument.

Papirdokument vil ikke bli ettersendt.

Vi ber om at offisielle svar og henvendelser til Miljødirektoratet gjøres til post@miljodir.no

Med hilsen

Kari Killi Olsen
seniorkonsulent, Land- og friluftslivavdelingen

Miljødirektoratet
Telefon: 03400 / 73 58 05 00
Mobil: 930 12 160
E-post: kari.killi.olsen@miljodir.no
www.miljødirektoratet.no - www.miljøstatus.no

Fra: Ole Geir Reistad[ogr@sjoly.no]
Sendt: 12.11.2020 20:49:29
Til: Postmottak FMAG; lmk@lister-advokatene.no
Kopi: Sverre.Thele; Solstrand, Maria-Victoria
Tittel: PRESISERING OG KOMMENTAR TIL FEIL I INNSPILL TIL BESØKSSTRATEGI

Til:
Fylkesmannen: fmavpost@fylkesmannen.no
Flekkefjord og Opland Turistforening (FOT) v/Kongevold

Kopi:
Flekkefjord kommune v/S.Thele
Verneområdeforvalter v/Solstrand

PRESISERING OG KOMMENTAR TIL TIDLIGERE INNSPILL FOR BESØKSSTRATEGI
fra Flekkefjord og Oplands Turistforening (FOT), sist 29.sept.2020

1) TILRETTELEGGING FOR FRILUFTSLIV PÅ HIDREHEI OG HIDRA
For å unngå missforståelse oversendes vedlagt presisering mht. turløyper i areal jeg disponerer.
Vi forbeholder oss alle rettigheter til å selv forestå eventuelle tiltak mht friluftsliv i våre disponible areal.

2) FEIL PÅSTAND FRA FOT VEDR. FERDSEL VED FLOMSTILFELLE
Påstand om at ferdsel må skje over Kleppe ved flomstilfeller mellom Dåtland og Li er feil. Trase for bruk ved flomstilfelle er beskrevet i tinglyst utskriftningsforretning, den går ikke over Kleppe, men over Dåtland. Dette er en del av kulturhistorien som bør respekteres og ivaretas med besøksstrategi. Meg bekjent har ikke FOT varig atkomstrett over Kleppe med innmarka der.

3) TURLØYPER ER MERKET UTEN FAGLIG VURDERING ELLER SAMTYKKE FRA GRUNNEIERE
Nå som bruken skal sikres for fremtidige generasjoner er det helt avgjørende med samarbeid i en ryddig prosess skal det oppnås samtykke fra grunneiere, da vil jeg mene at FOT er nødt til å fire uten å henge seg opp i historiefortelling, for å i stedet se fremover. Det er en kjennsgjerning at turløyper er blitt merket uten å innhente samtykke fra grunneiere på Hidrehei og Hidra, og at det til tider ikke har vært noe synlig sti eller merker å se. I stor grad er opprinnelig dyretråkk fulgt av mangel på opparbeidet sti. Dermed er det blitt mange løyper med værst tenkelig løsning mht. beitedyr og vilt, der folk som hovedregel forfølger dyrene og skaper ufred i dyrenes trivselsområder. Nærmest overalt har det opp gjennom historien vært ferdselsårer i dette landskap. Gjengroingstrusselen er stor. Jeg mener det nå er viktig å se fremover med å kanalisere ferdselen av hensyn til ivaretakelse av verneverdier, jf. løsning fra grunneiere.

Vennlig hilsen
Ole Geir Reistad

PRESISERING / AVTALEOPPHØR / TILBAKETREKKING AV SAMTYKKE

Som grunneier og/eller rettighetshavere presiseres at vi selv vil forestå alt arbeid som eventuelt blir aktuelt tilknyttet tilrettelegging for friluftsliv i egne disponible areal, bl.a. merking, rydding, registrering av turløyper o.l. Dersom noen andre, eventuelt Flekkefjord og Oplands Turistforening (FOT), tidligere er gitt muntlig eller skriftlig samtykke til utførelse av slikt arbeid er dette å oppfatte som tilbaketrekking av samtykke, eventuell avtale om tiltak i nevnte areal videreføres ikke.

Forøvrig vises til enighet i nedsatt «stigruppe» den 11.02.2012, mellom FOT (JS), Flekkefjord kommune (ST), Vernemyndighet (BV) og repr. for grunneiere (OGR).
Partene besluttet at «Merkehåndboka» skal følges, dette ble forankret i vedtak av både Flekkefjord kommune og Verneområdestyret. Blant annet gav partene sin tilslutning til at (sitat):

> *«3. Grunneiere vil beholde retten til å velge om han selv skal utføre rydding/merking etter tilskudd. 4. Traseer må ikke endres, gamle merkes eller ryddes, uten avtale med grunneiere.»*

Ingen avtale er inngått iht. merkehåndboka. Presiseringen er for å unngå misforståelse.

For mer informasjon om merkehåndboka, se: www.merkehandboka.no

Gnr/bnr

Eiendom	Kontaktinformasjon	Dato	Sign
3/1	OLE GEIR REISTAD ogr@sjoly.no	30/9-2020	Ole Geir Reistad
6/1,9	"		
Andel av 26/28,262	"		
26/37	"		
Part av 39/1	"		
42/1,2	"		

Fra: Lilly Marie Kongevold[lmk@lister-advokatene.no]
Sendt: 16.11.2020 16:11:07
Til: Postmottak FMAG
Kopi: Solstrand, Maria-Victoria
Tittel: Høringsuttalelse Besøksstrategien Ref 2019 / 5748 - 432.2

Fra: Lilly Marie Kongevold
Sendt: mandag 16. november 2020 15.28
Til: 'Reidar Gausdal' <reigau@flekkefjordpolitiker.no>; 'sally.vennesland@politiker.agderfk.no' <sally.vennesland@politiker.agderfk.no>; 'Solstrand, Maria-Victoria' <fmavmso@fylkesmannen.no>; 'sverre.thele@flekkefjord.kommune.no' <sverre.thele@flekkefjord.kommune.no>
Emne: Hidrahei - Besøksstrategi

Takk for sist.

Vedlagt følger FOT sin oppsummering av sakens faktum i forbindelse med besøksstrategien og historikk vedr. Hidrahei, herunder FOT sin intensjon og forutsetning med kjøp av sin eiendom på Hidrahei.

Vedleggene som er nevnt i historikken, ligger her som eget vedlegg samt fortløpende.

Kart som ligger i forslag til ytre kystsone Flekkefjord landskapsvernområde merket med vedlegg 7 i forslaget, ligger her som eget vedlegg, og det anmodes om at kartbeskrivelsen på dette temakartet leses nøye.

FOT legger til grunn at hele verneområdstyret gjøres kjent med FOT sitt innspill her i den videre saksforberedelsen.

Mvh
Lilly Marie Kongevold
Styreleder
Flekkefjord og Oplands Turistforening

HIDRAHEI – HISTORIKK OG FRILUFTSLIV

På Hidrahei finner man gamle ferdselsveier, adkomstveier, poststien, dyretråkk, stier, turveier og tilrettelagte friluftsområder.

Noe er ikke tidfestet, men man har funnet flere eksempler på gammel virksomhet; (Gyra med tilfluktssted/bosetteing el. fra Folkevandringstiden, Mønstremyrvarden med rester av speidested like ved/under fra Vikingetiden, Vikinggrav på Kongsfjell, Gravane (Gravdalen) der det skal være to som drepte hverandre i forbindelse med grensegang – dette nevnes som eksempler.

FOT, 130 år januar 2021, har i sin tid merket stier og holdt turveier på Hidrahei, og dette har også blitt en del av Hidrahei sin historie. Stier og turveier er også beskrevet i årbøker, kart og tipåtopp-utgivelser. Et blad fra FOT sin protokoll fra 2002 viser at man hadde total lengde på FOTs merkede løypenett på 238 km, og denne viser også hvem som da var kontaktperson/ruteansvarlig. Se **vedlegg 1**.

På det tidspunkt da arbeidet med Verneplan startet, hadde Friluftslivet på Hidrahei for lengst befestet sin plass. Så skriver da også Fylkesmann Ann-Kristin Olsen, februar **2003**: **'i sum: Nasjonal verneverdi og svært høy verdi for friluftsliv'** i *Forslag til Ytre Kystsone Flekkefjord Landskapsvernområde, Verneplan, Fylkesmannen i Vest-Agder. (Se **vedlegg 2**.)*

I dette forslagets side 57 og 58 beskrives *Områder som er viktig for biologisk mangfold*;

Heia nord for Itland:	Leveområde for dvergspett	Viktig
Kvednhylen	Slåtteeng, truet av gjengroing	Svært viktig
Kjørsfjellet-Li	Rik edellauvskog/naturbeitemark (naturalisert slåtteeng) ved Li. Alm-lindeskog Dominert av alm med grov dimensjon, en del dyvingstrær, skogbingel, gråhegrekoloni og hekking av hvitryggspett	Svært viktig
Dåtlandsheia	Kystlynghei, svært mye klokkesøte, litt truet av gjengroing	Svært viktig

I dette forslagets side 59, 60 og 61 beskrives *Båtstøveier, den gamle poststien, andre gamle ferdselsveier, stier, turveier og tilrettelagte friluftsområder*
Viktige trasèer er vist på temakartet, jf. Vedlegg 7 i forslaget til Verneplan. ***Merk: Dette kartet ligger også som et eget vedlegg – se nøye på kartbeskrivelsen og tegnanmerkning: Rosa/orange farge på Hidrahei viser viktig areal for biologisk mangfold. Lysegrønn farge viser Viktig område for friluftsliv. Strekene, ----- , på Hidrahei viser Merket sti/gammel ferdselsvei. K beskriver viktig kulturminne. R beskriver automatisk fredet fornminne.***

(s. 59)		**Nærmeste adkomst fra vei/landsiden**
Dåtlandsstronda	Dåtland, Kleppa og Li	Fidsel og Dåtland

(s.60) *Den gamle poststien mellom Abelnes og Dåtland*

Fra	***Til***	***Nærmeste adkomst fra vei/landsiden***	***Merknader***
Itland	Stykkje	Itland	Off. parkeringsplass på Itland
Stykkje	Litle Håland	Itland	
Litle Håland	Store Håland	Itland	Avstikker
Litle Håland	Kleppa	Itland og Fidsel	Litt oppmurt, trapper og rekkverk
Kleppa	Li	Fidsel	Oppmurt, trapper og rekkverk
Li	Dåtland	Fidsel	Steinhellebro, sementbro ved Li, Litt oppmurt
Dåtland	Kleppa	Fidsel	Retur til Itland

(Poststien har altså gått fra Fidsel til Kleppa videre til Li videre til Dåtland videre til Kleppa og med retur til Itland)

(s. 61) *Andre stier og turveier*

Mål	***Utgangspunkt***	***Nærmeste atkomst fra vei/landsiden***	***Merknader***
Hålandsvannet, Store Håland	Eigeland	Eigeland (leirsted)	Gammel vei til byen
Mønstremyrvarden og Store Håland	Fidsel	Fidsel	Mønstremyrvarden er høyeste topp i verneforslaget 378 moh. Merket turveinett. Offentlig parkeringsplass på Fidsel
Kjørsfjellet via Kleppa	Fidsel	Fidsel	Kjørsfjellet 304 moh, høyeste utsiktspunkt langs Hidrasundet 281 moh. Merket turveinett
Dåtland via Gravdalen	Fidsel	Fidsel	Merket turveinett

(s. 62) *Oversikt over fritidsboliger og sjøboder i verneforslagets 100-meters belte ved sjøen* ***Pr. 1.1.2001.***

	Antall fritidsboliger	Antall sjøboder
Dåtlandsstranda		3

(En sjøbod er senere bruksendret til fritidsboliger og i tillegg et toalettbygg. FOT er grunneier i Dåtlandsstranda og i dette området er det inngått avtale med Skjærgårdsparken)

Fra Forslag til Verneplan refereres videre følgende beskrivelser (ikke vedlagt her):

s.25: Adelen og sognekirkene, i tillegg til kongen, var viktige jordeiere med rett til å kreve landskyld fra leilendingene i middelalderen ....De fleste **bøndene** eide ikke jorda de drev før de begynte å kjøpe jord på 16- og 1700-tallet ....Landskapet i Ytre kystsone i Flekkefjord er preget av fiske og småblandbruk med **hovedvekt på sauehold....**Fiske var hovednæring.. ...Gardene var små...Det var vanlig med 1-4 vinterfora kyr og 3-6 vinterfora sauer på hvert bruk...Utmarka ble benyttet til beite store deler av året...Bærsanking.. ...Torvskjæring med tanke på brensel....Vi kan anta at befolkningen i området ble gradvis redusert i løpet av 1900-tallet fram til Kleppa og Li som siste garder inne på den **veiløse** Hidraheia, opphørte såpass sent som på 1970- og 80-tallet.

s.26: Dåtland-Kleppa-Håland. **Nedlagte bruk** som ligger i heilandskapet nord for Hidrasundet. **Brukene er uten veiforbindelse** og omkranset av lynghei. Bygninger og innmarka på Dåtland er i relativt god forfatning. Sauebeiting forsinker gjengroinga.

s. 28: 4.5 Brukerinteresser. Verneforslaget omfatter ikke fast bosetting. Grensene er som regel trukket utenom innmark som ligger i tilknytning til fast bosetting.

s. 30: **Friluftsliv**. Dette kapittelet bygger på Flekkefjord kommunes kystsoneplan av 1992, Handlingsprogram for friluftsliv fra Fylkesmannen i Vest-Agder 1985.....Digitale data av stier baserer seg på materiale fra Flekkefjord kommune teknisk etat, bearbeidet av Fylkesmannen høsten 2001....friluftslivet basert på den frie ferdselsretten i utmark utgjør en viktig del av vår identitet og kulturarv....Deler av det foreslåtte landskapsvernområdet er svært attraktivt for fotturer...***Merkede stier og gamle ferdselsveier***...Det finnes mange gamle ferdselsveier, **stier og merkede turveier** i verneforslaget, jf. Vedlegg 2. Det er tilrettelagt en parkeringsplass for turfolk **etter avtale med grunneierne**....ved Itland og ved Fidsel.

s. 35: *Kystsoneplankartet har følgende spesielle kategorier for LNF-områder som blir videreført i ny kystsoneplan, jf. Verneplanens vedlegg 4 og* ***temakartet i vedlegg 7 : Områder av særlig stor betydning for friluftslivet, 14 områder i landskapsvernforslaget.***

s. 41: **Interessemotsetninger og konsekvenser**. 6.1....Landskapsvernområdet kan bli en viktig del av grunnlaget for gardsturisme ved at det gir gode muligheter for friluftsliv....6.3. Jakt, fiske, fangst og friluftsliv.....Landskapsvern sikrer grunnlaget for langsiktig bruk av naturen til jakt, fiske, fangst og annet friluftliv.....Friluftsliv er en positiv aktivitet, men kan føre til konflikter i forhold til lokale interesser, og ulemper for landskapet og naturmiljøet i form av slitasje og forstyrrelser. På enkelte populære friluftsområder og i spesielt sårbare områder kan det være nødvendig med enkle tiltak for å minimere problemer som følge av ferdsel.....Erfaringer viser at planmessig tilrettelegging ved restaurering av gamle ferdselsveier, merking av stier og turveier, oppsetting av utedoer og søppeldunker, og etablering av bålplasser på egnede steder, reduserer slitasje- og avfallsproblemer, og forhindrer en forringelse av natur- og opplevelseskvaliteter. Forholdet er berørt i forslaget til verneforskrift,jfr.....bl.a.....§ 3 : Vernebestemmelser : punkt 1.2 ...Bestemmelsene i pkt 1.1. er ikke til hinder for...i og j, ***i: Vedlikehold av gamle ferdselsveier med oppmuring, trapper***

og rekkeverk samt turveier og stier med veivisere og skilt, som var i bruk på vernetidspunktet….. j: Istandsetting av kulturminner i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5…… og punkt 1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til… e og f, ***e: Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv i samsvar med forvaltingsplan jf. § 5 og f: Opparbeiding og merking av tursti og annen tilrettelegging som ikke inngår i forvaltningsplan, jf. § 5.***
Fra Forslag til Verneplan refereres så fra kommentarene til forskriftens § 3(ikke vedlagt her):

s. 47 – 48: § 3 1.2 i og j : Ingen kommentarer. § 3 1.3. e : Tilrettelegging som gir minst mulig miljøbelastning, medfører minst mulig inngrep i naturmiljøet og kulturlandskapet og som ivaretar kvaliteten på friluftsopplevelsen. I dette ligger også en vurdering om fysisk tilrettelegging er nødvendig og ønskelig….Noen hovekriterier for naturvennlig tilrettelegging:
- Ta utgangspunkt i gamle ferdselsveier og jordbruksveier ved planlegging av nett for stier og turveier.
- Legg turveier utenom sårbare vegetasjonstyper og viktige viltbiotoper.
- Legg turstier inn i landskapet med minst mulig inngrep.
- En sti kan i en del tilfeller med fordel legges i en enkel bro over ei fuktig eng, istedenfor at enga dreneres ut.
Vernet er ikke til hinder for inngåelse av skjærgårdsavtale eller lignende innen rammen av verneformålet.

s. 50: Forvaltning : Forvaltningsmyndigheten for et område vernet etter naturvernloven har ansvar for at tilstanden i området er i tråd med formålet med vernet. Dette innebærer blant annet å:

-ha kontakt med grunneiere, **rettighetshavere**, brukere aktuelle **lag og organisasjoner**.

Forvaltningsmyndigheten har innenfor begrensede rammer, hjemmel til å …foreta enkle tilretteleggingstiltak for friluftsliv..

Forskrift for Flekkefjord landskapsvernområde i Flekkefjord kommune, Vest-Agder av 11.03.2005 ligger som **Vedlegg 3**

Flekkefjord kommune skulle kjøpe Li og utføre skjøtsel etter avtale med FOT. I brev av 09.01.2008 til Fylkesmannen i Vest-Agder ble det søkt om tilskudd til sikring av friluftslivsområder…..'Det har ikke vært mulig å få en avtale med tidligere grunneiere om deltakelse i tiltak som skjøtselsplanen legger opp til'….Ved sikring av denne eiendommen vil det være mulig å gjennomføre tiltak med utegangssau og svilandskap som vil framstå som nasjonale pinoerprosjekt. Se **Vedlegg 4**

Forslag til Intensjonsavtale Friluftsliv og Naturvern av 09.01.2008, (med Flekkefjord kommune som kjøper og Flekkefjord og Oplands Turistforening, FOT, som bruker, ble enstemmig godkjent av formannskapet i Flekkefjord. ….I forbindelse med kjøpet ble det søkt tilskudd fra Staten for å sikre området som et friluftsområde….. FOT vil også bidra til utviklingen av området, og området sees i sammenheng med FOT's engasjement i gården Li…..Kjøpet…muliggjør planene for landskapsskjøtsel hvor utegangssau og sviing av lyngheiene på fastlandet inngår….**I tillegg ligger arealet i FOT's beste turterreng med merkete stier. Disse vandreruter skal oppgraderes og gjøres enda mer tilgjengelige for allmennheten,** først og fremst barn og ungdom…….bevare gården Li og gjøre den til et

eksempel på landsbasis i landskapsvern og vise våre nye generajoner fiskerbondens kår....**Flekkefjord kommunen og FOT vil arbeide for å oppfylle** dette ønsket.
Se **Vedlegg 5**

FOT satte i gang arbeidet med å kartlegge grunneiere, stier samtidig som arkitektfirma Kristiansen og Selmer – Olsen ble engasjert av FOT for å utrede tiltaksløsninger samt kostnader. Det ble søkt om spillemidler, men det ble ikke innvilget spillemidler. Grunneiere ble tilskrevet, stiene ble gått opp sammen med verneområdeforvalter Bjørn Vikøyr, grunneierne og Johan Sunde, hvoretter grunneieravtaler ble gjort og hvoretter FOT startet arbeidet med nye kart med stier på Hidrahei i hht dette som ble utgitt i 2011 og 2012. Alt ble gjort i hht verneforskriften samt gjeldende retningslinjer. Se **Vedlegg 6**

(Johan Chr. Sunde bekreftet dette i Dialogmøte 11.11.2020 og Bjørn Vikøyr bekreftet dette i telefonsamtale med FOT i juni 2020).

Det ble altså avtalt 2 adkomstveger til Li fra Fidsel; den ene over Dåtland og den andre over Kleppe.

Fra Fylkesmannen i Vest-Agder's **Høringsutkast februar 2009** til Forvaltningsplan for Flekkefjord landskapsvernområde refereres følgende:

s. 25: 3.5 : Friluftsliv og undervisning. : Vandring i fiskerbondens landskap: Fidsel og Itland er gode startplasser for en tur på Hidraheia. Herfra kan du vandre i fredfulle små daler, gamle slåtteenger og åpne kystlyngheier i timevis. Du kan oppsøke et av de mange utkikkspuntene, studere gamle tufter og kulturminner, eller bare nyte landskapet, og se etter fugl eller planter... FOT har kjøpt eiendommen Li med tanke på utvikling av turiststasjon og base for miljølære....

s. 26: **Mål** Landskapsvernområdet skal være godt tilrettelagt for et naturvennlig friluftsliv Li skal kunne utvikles til base for miljølære. Besøkende skal føle seg velkommen til Flekkefjord Landskapsvernområde.... *Vernet er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehage, ideelle lag og foreninger...* Se **Vedlegg 7**

Fra Fylkesmannen i Vest-Agder's **Forvaltningsplan Oktober 2010** referes følgende:

s. 27: 3.5 Friluftsliv og undervisning...Vandring i fiskerbondens landskap: Fidsel og Itland er gode startplasser for en tur på Hidraheia. Herfra kan du vandre i fredfulle små daler, gamle slåtteenger og åpne kystlyngheier i timevis. Du kan oppsøke et av de mange utkikkspunktene, studere gamle tufter og kulturminner, eller bare nyte landskapet og se etter fugl eller planter....FOT har kjøpt eiendommen Li med tanke på utvikling av turiststasjon og base for miljølære, samt å holde i hevd kulturlandskapet.

Mål Landskapsvernområdet skal være godt tilrettelagt for et naturvennlig friluftsliv.
Se **Vedlegg 8**

En av grunneierne på Hidrahei , Roar Svindland og Anne Isaachsen Willoch (heretter benevnt som RS) har blitt hjemmelshavere til eiendom på Hidrahei i følgende rekkefølge:

Stykkje 35/3 og 35/3 : 24.08.2009 Kvednhylen 35/5 : 24.08.2009
Vardefjell og Store Håland 36/2 : 23.11.2015 Kleppe 41/1, 41/2, 42/3, 42/4 : 23.11.2015

Mønstremyra 44/1 : 04.12.2019

Når det gjelder Kleppe (tidl. Fam. Tønnessen), så er det fremlagt grunneieravtale vedr. sti, jfr. Vedlegg 6.

Når det gjelder Mønstremyra, så tilhørte denne Flekkefjord kommune, hvoretter stier i dette området var merket.
RS gjorde avtale om makeskifte med Flekkefjord kommune i november 2016 samtidig som Flekkefjord kommune gjorde avtale med FOT vedr. Hytta i Dåtlandsstrand. Fra avtale om makeskifte refereres følgende: 1. ….makeskifte hvor de tilbyr Flekkefjord kommune hytta/sjøbua i Dåtlandsstrand mot den avtalte delen av Mønstremyr…Avtalen øker allmenhetens mulige bruk av området og reduserer private innslag i et viktig friluftlivsområde.. Se **Vedlegg 9**

RS og FOT hadde AVTALE OM LEIGE AV BEITE fra 2012 (samme år som FOT inngikk skjøtselsavtale med Fylkesmannen) Se **Vedlegg 10**

RS sendte mail til FOT den 28. august 2020 der det refereres følgende: …Sender dette for å unngå misforståelser angående jobben med å rydde og merke stier på våre eiendommer. Vi har gjort denne jobben de siste årene… Se **Vedlegg 11**

RS har dermed i tilstrekkelig grad tilkjennegitt at de er godt kjent med merking av eksisterende stier samt MÅL om at Landskapsvernområdet skal være godt tilrettelagt for et naturvennlig friluftsliv.

RS har så valgt å tilflytte/drifte et område med nedlagte og fraflyttede bruk, uten veiforbindelse, i et område som har vært preget av sauehold valgt å samtidig med sauehold satse på bufe og dette i et område med merkede stier.

Forut for makeskifte, ble det gjort befaringstur i 2013.

Fra befaringstur 19. september 2013 (Vikøyr, Landsverk, RS, Holmen, Sunde, Kongevold) nevnes følgende fra referatet: (ikke vedlagt her)

«**Vi kjørte til Mønstermyr og gikk vegen på rinnen nedenfor Gyra. Så gikk vi over Kleppe og til Li. Tilbake skulle vi gå over Dåtland. Roar Svindland ser på muligheten for å utvide med Bufè. Vi har sett på områdene som skal svies og stier som skal ryddes**….. og videre: Tiltaksplanen i pkt. 5 ble gjennomgått, og vi ser at det som er gjort er Bra….. **Høst og Vinterbeite : Få opp sauen her. Roar Svindland tenker her at noe gjeting må skje – bo på gården, mens beiting skjer. Roar vil styre dyrene rundt her med gjeting. Det meste av gårdsbruket er gjerdet – enkelte huller i gjerdet**.

RS har dermed også i tilstrekkelig grad tilkjennegitt at han var klar over at med mindre han selv ønsket å utvide bruken av gjerder, så måtte dette skje ved gjeting.

På befaringsturen, bl.a. i et område da eid av kommunen med merkede stier utført av FOT luftet RS tanken om ikke det ville ha vært fint med Bufe også i Li, hvilket ble avvist på samme måte som spørsmål fra Reistad (Kleppe) om geiter i Li også hadde blitt avvist. Det forelå allerede beiteavtale om utegangssau, som ble erstattet med beiteavtale med RS om utegangssau i 2018. Bufe lager store trykkspor i landskapet som blir fylt med vann, kyrne

liker i tillegg å legge kukaker typisk på utsiktstopper og disse har lang nedbrytingstid. Geiter ville beite ødeleggende i Li, gjøre upassende ifra seg og i tillegg virke skremmende (senere har man erfart at eier av geiter ikke passer på sine dyr idet de flere ganger allikevel har befunnet seg på FOT sin eiendom – der de skiter på bord der folk sitter og spiser på terrassser og i tillegg har stanget små barn: et geitehold som etter FOT sin oppfatning er kritikkverdig). På befaringsturen kunne man videre konstatere at områdene dreier seg om utmark, hvilket er helt i samsvar med beskrivelser som er gjort av sakkyndige som gjerne uttrykker seg slik: «Planområdet utgjør en de av Flekkefjord landskapsvernområde (2005) som består av kystlyngheier som tidligere var mye brukt som **utmarksbeite** . I dag (skrevet i 2012) er bruken sterkt redusert og landskapet endrer dermed karakter. Vegetasjonen består i stor grad av edelløvskog i kombinasjon med bjørk, furu og einer. Rundt gårdene er det åpen **slåttemark**.»

I Dialogmøte 11. november 2020 minnet RS om reglene for innmark: 'kort sagt her at man ikke skal gå over eller oppholde seg i innmark om sommeren' hvilket FOT repliserte med at man er klar over forskjellen på innmark og utmark samt gjeldende regelverk.

RS har også tilkjennegitt at han har tilstrekkelig kunnskap om forskjellen på innmark og utmark, og regelverket rundt dette.

Det er alminnelig kjent at en senere erverver ikke får større rett enn hva forgjengeren hadde – det sies gjerne at man 'arver fotavtrykket'. Eksempelvis nevnes også Fornebudommen, der tilflyttede boligeiere ikke fikk medhold i erstatningskrav for flystøy idet disse hadde tilflyttet en eiendom der flystøy eksisterte. Sammenholdt med Hidraheia: Eksisterende friluftsliv og merkede stier.

Disse forhold vedr. RS nevnes spesielt her fordi han i så sterk grad, og etter at han selv har blitt eier, tilkjennegir at han ikke vil akseptere det stinettet som faktisk befant seg på Hirahei før han ble hjemmelshaver men som han var klar over og allikevel valgte å kjøpe.

Det arbeides nå med Besøksstrategi og det vises til Miljødirektorates Veileder M-1326 I 2019, og der det refereres følgende:

s. 2: **Sammendrag** – Besøksforvaltning i norske verneområder har som mål å finne en balansegang i forvaltningen av et verneområde mellom å gi gode opplevelser for den besøkende, lokal verdiskapning og å ivareta naturverdiene. Veilederen presenteres også verktøy for kunnskapsinnhenting på temaene sårbare naturverdier, brukerundersøkelser og reiselivskartlegging. Se **Vedlegg 12**

Så vises til Veileder for besøksforvaltning i norske verneområder M-415 I 2015, der det refereres følgende:

s. 7: **Besøksstrategi** – En besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for verneområdet. Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak som er nødvendig for å **balansere verneverdier, besøkende og lokal verdiskaping** i et verneområde, slik at en oppnår størst mulig nytte for alle tre interesser. Se **Vedlegg 13**

I Dialogmøte onsdag 11. november 2020 stilte RS spørsmål til Vernområdstyrets leder, Reidar Gausdal; Hvilke verdier vil du sette først (vernet eller annet..)? Svaret ser man i veilederne: **Det skal være en balanse.**

FOT har tilkjennegitt at vi ikke kan gi vår støtte til Forslag – farled – besøksstrategi slik dette er vist med rødt , Se **Vedlegg 14** . Dette vil innebære en innskrenkning både mht friluftslivets besøkende samt i forhold til å drifte vår eiendom som turiststasjon, herunder ved den skjøtsel som utøves og den miljølære som det legges opp til. FOT mener at en slik farled vil være i strid med **MÅL om at** Landskapsvernområdet skal være godt tilrettelagt for et naturvennlig friluftsliv. Det vil ikke fremstå som en balansert avveining og resultat. Og det vil i tillegg være i direkte strid med hva som var forutsetningen for FOT sitt kjøp av sin eiendom på Hidrahei.

Vedlagte kart, se **Vedlegg 15** ble diskutert som en mulighet med RS, Hallgeir Olsen og FOT (Kongevold og Øysæd) . Kartet er beskrivende for hvordan FOT mener stier kan legges, og ut fra uttalelser i møte så var disse stier plassert slik at det burde kunne akspeteres – dog med RS sin forutsetning om innhenting av kompetanseuttalelser vedr. dette samt at det måtte merkes etter Merkehåndboka. For FOT sin del vil det i tillegg være nødvendig med adkomst fra Fidsel over Kleppe – der det på en stor del allerede kjøres med 6-hjuling. Stien fra Fidsel over Dåtland til Li er en ren transportetappe, mens stien fra Fisel over Kleppe til Li gir en flott turopplevelse der landskapet åpner seg opp og man blir møtt med det storslagne vidsynet over Hidra til Lista og over havet.

FOT har aldri hatt som mål at Li skal være et mål for dagsturister. Dette er en ordinær turiststasjon basert på overnatting og som et ledd i aktiv miljølære og arrangementer. At noen i tillegg ønsker å gå dagsturer er bra.

Allemannsretten og retten til den allmenne ferdsel står – FOT har ikke registrert at det er kommet innvendinger mot dette. Tvert i mot så synes det å være den oppfatning, særlig fremhevdet av RS, at det skal ikke merkes men at folk kan jo allikevel gå på de gamle stiene og ferdselsveienen. Dog har han fremhevet sitt syn om at den alminnelige ferdsel nå har blitt til sjenanse for hans dyrehold. Det alminnelige prinsipp er at man sluser folk dit man ønsker at de skal gå. For at det ikke skal bli det sanne kaos på Hidrahei, kan en fra FOT sin side ikke forstå det annerledes enn at stiene fortsatt merkes – dog med noen justeringer der dette er nødvendig. Dette syn har FOT forfektet flere ganger i forhold til Besøksstrategien.

Det vedlegges noen bestemmelser fra Friluftsloven som dels går på uhjemlede forbudsskilt og stengsler samt at det kan innhentes uttalelse om tvilsspørsmål, herunder anmode kommunen til å opptre på vegne av almennhetens interesser i alle saker av interesse for friluftslivet.

Dersom man ikke nå kjapt kan komme til en enighet om hvordan man kan erstatte eksisterende stier med nye stier som kan tjene allmenhetens samt FOT som gårdeier sin interesse, så har FOT mulighet for å bringe spørsmål om dette inn til kommunen, jfr. Friluftsloven §§20-22.

Mvh
Lilly Marie Kongevold
Styreleder
Flekkefjord og Oplands Turistforening

2001

(1)

Flekkefjord og Oplands Turistforening

Rute nr.	Turstrekninger:	Lengde	Kontaktperson/ruteansvarlig
1	Birkeland - Grå hei	6	Johan
X 2	Løland - Gråhei	9	Vang ?
3	Lona-Storevarden	3	Lona
4	Lona-Nonfjell-Stordrange	7	"
5	Lilledrange-Eigedal-Dunsæd	7	Carl Fredrik
6	Dunsæd-Helland	10	— . —
X 7	Løining-Solli Bro	4	— . —
8	Frøytland-Frøytlandsveten	4	Vang
9	Rødland-Simonskjerka	3	Prestegård
10	Tjersland-Simonskjerka	4	— . —
11	Nuland-Nulandsknaben	2	Johan
12	Snerthammer-Polfjell	2	Reidun Hilm
13	Oddeneset-Høgfjell-Logadøsen	6	Torgersen
14	Soland-Solandsvarden	5	Carl Fredrik
X 15	Helle-Strømland	5	Torleif Hauglum
X 16	Helle-Storeheia	5	Tobias Oftedal
17	Lilleheia - Storeheia	1	— . —
18	Helle-Søylandsvarden-flere traseer	30	Harald P. Hansen ?
19	Tjørsvåg - Søylandsvarden - flere traseer	15	— . —
20	Fidsel-Mønstermyrvarden	4	Torvald Karlsen
21	Fidsel-Daatland-Kleppe-Lie	8	— . —
22	Mønstermyrvarden-Kleppe	5	— . —
23	Kleppe-Kjørsfjell	3	— . —
24	Itland - Lille Håland - Kjørsfjell	5	— . —
25	Lille Håland - Store Håland - Mønstermyrvarden	5	— . —
26	Allestad-RV44 via Gompefjellet	6	— . —
27	På Hidra : Myran-Lindåsen	2	Børge Tobiasen
28	Rasvåg-Langelandsfjell	5	— . —
29	Rasvåg-Dibleåsen	5	— . —
30	Andabeløy-rundt	5	Strømsfjord
31	Flikkeid - Lafjell - Soland	7	Carl Fredrik
32	Roligheden - Brufjell - Sandvika - Roligheden	5	Hansborg
33	Logaåsen - Ravnåsen	7	Svein Bruun Kolltveit
34	Fosseland - Dyreknuten	6	Georg Hollandsli ?
35	Raulidfjell diverse løyper	15	Hansborg, Tor Helge
36	Topp på Hauglid	5	Vang
37	Dunsæd - Hafnknuden	4	Carl Fredrik
38	Hafnknuden - Lilledrange	8	
	Total lengde på FOTs merkede løypenett	238	

(2)

Forslag til

Ytre kystsone Flekkefjord landskapsvernområde

Verneplan

Fylkesmannen i Vest-Agder

Forord

Utarbeidelse av forslag til Ytre kystsone Flekkefjord landskapsvernområde, er et oppdrag Fylkesmannen i Vest-Agder har fått fra Miljøverndepartementet. Landskapsvern etter naturvernloven i Flekkefjord ytre kystsone ble første gang foreslått i en offentlig utredning i 1986. Forslaget bygger på intensjonene i *«Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge»* (Stortingsmelding nr 62, 1991–92) og *«Bruk og vern i kystsona. Tilhøvet mellom verneinteresser og fiskerinæringane»* (Stortingsmelding nr 43, 1998–99). Stortinget ga sin tilslutning til landsplanen for nasjonalparker 19. april 1993.

Ytre kystsone Flekkefjord har et mangfoldig og kontrastfylt landskap med mektige kystheier, store åpne sjøflater, intim skjærgård, lune poller og sund, rike og velutviklede edellauvskoger, glattskurte svaberg, velutviklede kystfuruskoger, og åpne kystlyngheier – i sum: Nasjonal verneverdi og svært høy verdi for friluftsliv.

For å få til en god prosess og lokale innspill i arbeidet, ble det opprettet en referansegruppe. Gruppen har vært sammensatt av representanter fra grunneierne, Flekkefjord kommune, Vest-Agder fylkeskommune, Fiskeridirektoratet region Skagerrakkysten og Fylkesmannens landbruks- og miljøvernavdelinger. Områdets avgrensing og forslaget til vernebestemmelser har vært gjenstand for omfattende drøftinger og justeringer under veis.

En skisse til forvaltningsplan for det foreslåtte landskapsvernområdet ligger som vedlegg til verneplanen, og vil følge saken videre. Skissen er et resultat av drøftinger omkring bruk og vern, og har vært en viktig del av grunnlaget for utformingen av forslaget til verneforskrift.

Flekkefjord formannskap, som er kommunens planutvalg, har hatt planen på sakskartet ved flere anledninger. Det har vært en god dialog med ordfører, rådmannskontoret, teknisk etat og landbrukskontoret i kommunen. Forholdet mellom verneplanen og kystsoneplanen ble drøftet på befaring 14. juni 2001, og på møter i Flekkefjord kommune 31. august og 3. desember 2001 og 21. mars 2002.

Etter at verneplanen har vært på lokal høring, vil Fylkesmannen på grunnlag av høringsuttalelsene vurdere behovet for å revidere forslaget. Et verneforslag med Fylkesmannens tilråding, sendes så til Direktoratet for naturforvaltning som skal gjennomføre sentral høring. Deretter overtar Miljøverndepartementet som forbereder saken for regjeringen med tanke på kongelig resolusjon.

Grunnlagsrapporter til verneplanen er utarbeidet av Asbjørn Lie, Agder naturmuseum, Frants-Arne Stylegar, Vest-Agder fylkeskommune, og Per Øyvind Grimsby, Grimsby naturforvaltning. Kartarbeider er utført i samarbeid mellom Gisko A/S, Statens kartverk Vest-Agder og Fylkesmannens miljøvernavdeling. Jørn O. Johnsrud og Tor Kviljo har levert fotografier. Inger Vågen har gitt innspill om lokal navneskikk. Torfinn Hageland har fintegnet stier og ferdselsveier på Hidreheia og bidratt med fotografier. Bøye Prestegaard har gitt innspill om jordbrukshistorien på Hidreheia. Bjørn Vikøyr i Fylkesmannens miljøvernavdeling har utarbeidet verneplanen og skissen til forvaltningsplan.

Kristiansand, februar 2003

Ann-Kristin Olsen

Ann-Kristin Olsen

Skogbruk

Det meste av Ytre kystsone Flekkefjord var skogløst på slutten av 1800-tallet. Det som vokste til av trær, ble brukt som ved til daglig matlaging og oppvarming. Framvekst av skog startet først utpå 1900-tallet, som følge av fraflytting og nedtrapping av landbruket. Det ble plantet en del gran i deler av verneforslaget på 1950–60 tallet, for eksempel ved Kalven sørøst på Austrøyna, og ved Polland, mellom Dåstøl og Åsnes.

Bjørkeskogen er for det meste yngre enn 50 år. Det meste er gjengroingsskog i en tidlig fase. Dette er en naturlig utvikling ved opphør av beite, og innebærer en snikende og vesentlig landskapsendring av stort omfang. Skogen har liten økonomisk betydning.

Reiseliv

Følgende reiselivsbedrifter finnes i området:

- Skipperhuset med overnatting og servering, Rasvåg
- Hidra Camping og Galleri
- Fedrenes Minne, museum
- Galleri Omland

Omfanget av utleie av hytter i verneforslaget er ikke kjent.

Friluftsliv

Dette kapittelet bygger på Flekkefjord kommunes kystsoneplan av 1992, Handlingsprogram for friluftsliv fra Fylkesmannen i Vest-Agder 1985, Arealforvaltningsprinsipper i Fylkesdelplan for idrett og friluftsliv, Vest-Agder fylkeskommune, (vedlegg 1 i fylkesdelplanen ble vedtatt i august 2001). Informasjon om dykkerlokaliteter er gitt av Erling Svendsen. Digitale data av stier baserer seg på materiale fra Flekkefjord kommune teknisk etat, bearbeidet av Fylkesmannen høsten 2001. Stiene mellom Kvellandsstronda og Fidsel, er gjennomgått av Torfinn Hageland.

Vår friluftslivstradisjon er kjennetegnet ved naturvennlig ferdsel og hensynsfull naturbruk for gode naturopplevelser. Det naturvennlige friluftslivet basert på den frie ferdselsretten i utmark utgjør en viktig del av vår identitet og kulturarv. Med økt fritid og bedret økonomi har friluftslivet vokst fram til en bred aktivitet med stor oppslutning i befolkningen.

Deler av det foreslåtte landskapsvernområdet er svært attraktivt for fotturer. Området er attraktivt for båtturer ut mot det åpne havet på fine dager.

Fritidsfiske utøves hele året, men har størst omfang i sommerhalvåret. Utviklingen de siste årene synes imidlertid å ha gått i retning av økt fritidsfiske vår og høst.

Rådyr og hare jaktes i store deler av området. Det pågår noe sjøfugljakt i området.

Flekkefjord Jeger og Fiskerforening leier retten til hjortevilt- og småviltjakt og et gammelt hus på Flekkefjord kommunes eiendom Polland gardsnummer 54/1 som ligger mellom sjøen og Nestjødn på Hidreheia, vest for Breiviga/Stø/Dåstøl. Alle som ønsker kan få jakte i området gjennom leie av jaktkort via foreningen.

Det er et svært rikt og attraktivt alge- og dyreliv i sjøområdene. Gode dykkelokaliteter finnes blant annet under Kvalsberget nordvest på Vestrøyna, under Kjørsfjellet i Hidrasundet, under Napp vest i Hidrasundet, på Halsbåen vest for Hidrasundet og i Berefjord.

Offentlige friluftsområder

Et areal på 30 dekar på Husøyna utenfor Rasvåg, er det eneste offentlige friluftsområdet i verneforslaget. Det ble kjøpt av Flekkefjord kommune etter tilskudd fra staten i 1970. Her er satt opp en utedo og ei enkel brygge.

Merkede stier og gamle ferdselsveier

Det finnes mange gamle ferdselsveier, stier og merkede turveier i verneforslaget, jf vedlegg 2. Det er tilrettelagt en parkeringsplass for turfolk etter avtale med grunneierne i Rasvåg (bak Fedrenes minne) ved Itland og ved Fidsel.

Lokalitetsoversikt 8.

Viktige fot-turområder jf. vedlegg 7

- Hølen-Trolldalsvannet-Brendøyknuden, 206 moh, på Andabeløy
- Veisdal-Langeland-Langelandsfjellet, 290 moh, på Austrøyna, Hidra
- Nesodden ytterst i Rasvågen, sør for Rasvåg
- Lindåsen, Vestrøyna Hågåsen ved Kirkehamn Vestrøyna, Hidra
- Itland-Håland-Kjørsfjellet-Mønstremyr varden-Fidsel på Hidreheia nord for Hidrasundet. Deler av området gardsnummer 44/1,2,3,4 (Mønstremyr-Mønstremyr-varden-Torsvannet) eies av Flekkefjord kommune.
- Skinan sørøst for Østebø i Åna-Sira
- Sandviga og Brufjellet sørvest for Roligheda i Åna-Sira

Trapp i poststien like ovenfor Kleppa, mot Litle Håland. Foto: Bjørn Vikøyr, Fylkesmannen

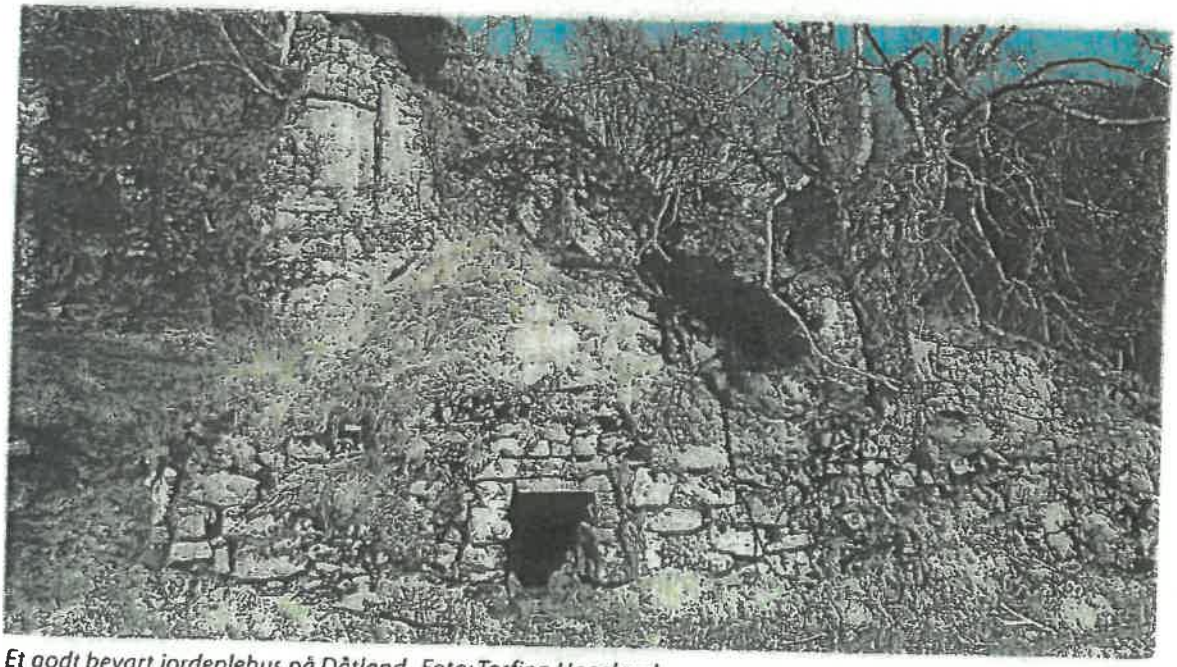

Et godt bevart jordeplehus på Dåtland. Foto: Torfinn Hageland

VEDLEGG 1 *Områder som er viktig for biologisk mangfold*

Presenterer registrerte forekomster pr 2001, jf Grimsby 1998 og Flekkefjord kommunes viltkart 2001. Lokalitetene er beskrevet i forhold til økonomisk kartverk 1:5.000.

Svært viktige og viktige lokaliteter er vist på temakartet i vedlegg 7. Lokalt viktige er ikke vist på temakartet.

Lokalitet	*Naturtype [5]/viltområdetype[6]*	*Viktighet*
Andabeløy	Gammel skog med årviss hekking av hvit-ryggspett, dvergspett og gråspett. Hekkeområde for vadefugl, måker og alkefugl på sørspissen.	Svært viktig
Megåsviga (Mekjervågen)	Rik edellauvskog, dominert av eikeskog med noe lind, sanikkel og myske som indikerer alm-lindeskog	Viktig
Mellom Bukseviga og Stemmetjødn	Leveområde for dvergspett, gråspett og hvitryggspett	Viktig
Kalvekilen	Strandeng med eneste kjente strandløk-forekomst i Flekkefjord	Viktig
Husøy	Slåtteeng med stor variasjon, mye knoppurt, litt utsatt for gjengroing blant annet av kystbjønnkjeks	Viktig
Vrangesundøy-Urstadøy (østre del)	Hekkeområde sildemåke og ternekoloni	Viktig
Breili	Rik edellauvskog, en av de rikeste edel-lauvskoger i vestre Vest-Agder rik på orkideer, lundhengeaks (kalkart), flere gamle hule linder.	Svært viktig

5 Jf Kartlegging av naturtyper, verdisetting av biologisk mangfold, håndbok 13/99 fra Direktoratet for Naturforvaltning.

6 Jf Viltkartlegging håndbok 11/96 fra Direktoratet for Naturforvaltning og verdisetting av biologisk mangfold, håndbok 13/99 fra Direktoratet for Naturforvaltning.

Lokalitet	*Naturtype 'Viltområdetype'*	*Viktighet*
Kjellnes	Naturbeitemark/Sørvendt berg og rasmark/Dammer – godt i hevd, knortestarr og grisnestarr regionalt sjeldne.	Svært viktig
Lindåsen	Sørvendt berg og rasmark	Svært viktig
Dragøyna	Gammel skog med årviss hekking av hvitryggspett, gråspett og dvergspett. Viktig rasteområde for fugl.	Svært viktig
Laugøyna	Slåtteng mange arter blant annet blodstorkenebb og sommervikke, stort restaureringspotensiale.	Viktig
Prestøyna	Kystlynghei	Svært viktig
Holme mellom Lamøyna og Kådøyna	Hekkeområde for sildemåke	Svært viktig
Snørebråt-Haugeland	Rik edellauvskog. Gjel med alm-lindeskog med skogsvingel mellom Snørebråt og Holman. Eikeskog i dalføret mellom Holman og Haugeland.	Viktig
Hela nord for Itland	Leveområde for dvergspett	Viktig
Kvednhylen	Slåtteeng, truet av gjengroing	Svært viktig
Kjørsfjellet – Li	Rik edellauvskog/naturbeitemark (naturalisert slåtteeng) ved Li. Alm-lindeskog dominert av alm med grov dimensjon, en del styvingstrær, skogbingel, gråhegrekoloni og hekking av hvitryggspett.	Svært viktig
Dåtlandsheia	Kystlynghei, svært mye klokkesøte, litt truet av gjengroing	Svært viktig
Stø	Strandeng/tangvoll, relativt velutviklet, saltstarr er regionalt sjelden	Lokalt viktig
Saueheia	Kystlynghei, truet av gjengroing, noe klokkesøte. Leveområde for dvergspett.	Viktig
Klikten	Kystlynghei, noe klokkesøte, olavskjegg	Svært viktig
Ystebøvannet	Kystlynghei, tetteste kjente klokkesøtebestand i Agder, godt i hevd, litt truet av gjengroing	Svært viktig

VEDLEGG 2 *Båtstøveier, den gamle poststien, andre gamle ferdselsveier, stier, turveier og tilrettelagte friluftsområder*

Presenterer traséer som er framstilt etter økonomisk kartverk og digitalisering utført av Flekkefjord kommune, teknisk etat. Traséer på Hidreheia, øst for Fidsel, er gjennomgått av Torfinn Hageland i målestokk 1:10.000. Lokalitetene er beskrevet i forhold til økonomisk kartverk 1:5.000.

Viktige traséer er vist på temakartet, jf vedlegg 7.

Båtstøveier

Båtstø	***Gard på heia***	***Nærmeste atkomst fra vei/landsiden***	***Merknad/status***
Langelands-stronda	Langeland	Veisdal, Rasvåg	
Kvellands-stronda	Felles vei for Kvelland, Snørebråt og Fredli, nedre del felles med Haugeland	Kvellands-stronda	Steinsatt i gjel mellom Kvellandsstronda og Snørebråt (fra 1700-tallet). Steinsatt vei i lia mellom Snørebråt-Holman og Holman-Haugeland Mange båtstøhus
Hålands-stronda via vestre Hålands-dalen	Felles vei for Store- og Litle-Håland og til dels for Itland	Itland	Offentlig parkeringsplass på Itland
Dåtlands-stronda	Dåtland, Kleppa og Li	Fidsel og Itland	
Stø	Dåstøl, Hogstad, Kvanvik, Gumpefjell, Allestad, Store Botna	Dåstøl	Skolevei for Stø-folket. Kirkevei, også kalt Likveien, for nevnte gårder.
Berefjord	Åsnes, Polland og Håskog	Strande-bakken	
Vrageviga	Skarpenes, vestre bruk	Strande-bakken	

Den gamle poststien mellom Abelnes og Dåtland

Fra	*Til*	*Nærmeste atkomst fra vei/landsiden*	*Merknader*
Itland	Stykkje	Itland[7]	Offentlig parkeringsplass på Itland
Stykkje	Litle Håland	Itland	
Litle Håland	Store Håland	Itland	Avstikker
Litle Håland	Kleppa	Itland og Fidsel	Litt oppmurt, trapper og rekkverk
Kleppa	Li	Fidsel	Oppmurt, trapper og rekkverk
Li	Dåtland	Fidsel	Steinhellebro, sementbro ved Li, litt oppmurt
Dåtland	Kleppa	Fidsel	Retur til Itland

Gamle ferdselsveier til stranda/sjøen utenom båtstøvelene

Strandsted	*Gardsbruk, utgangspunkt*	*Nærmeste atkomst fra vei/landsiden*	*Merknader*
Kalven	Langeland	Langeland	Merket tursti
Neset – Nesodden	Rasvåg	Rasvåg	
Skinan	Østebø	Østebø	
Vardan og Sandviga	Roligheda	Roligheda	Merket tursti

Andre stier og turveier

Mål	*Utgangspunkt*	*Nærmeste atkomst fra vei/landsiden*	*Merknad*
Trolldalsvannet, Lægevannet, Brendøyknuden	Hølen	Hølen, Andabeløy	Merket turveinett til Brendøyknuden. Ved Kvednhusvannet er en badeplass. Brendøyknuden er høyeste topp på Andabeløy, 206 moh.
Langelandsfjellet	Langelands-stronda	Veisdal, Rasvåg	Høyeste topp på Hidra 290 moh
Kalven	Langeland	Veisdal, Rasvåg	Merket sti til Kalven Tidligere offentlig vei fra Veisdal til Langeland
Nesodden	Rasvåg	Rasvåg	Parkeringsplass forbi Fedrenes minne (sandstrand i Sandviga)
Langeland	Kråketjødna	Veisdal, Rasvåg	

7 Veien til Itland ble bygd ca 1915 (under 1. verdenskrig)

Andre stier og turveier

Mål	*Utgangspunkt*	*Nærmeste atkomst fra veilandsiden*	*Merknad*
Mågefjellmyr	Hummerås	Hummerås, Rasvåg	
Langeland via Teigetjødna	Hummerås	Hummerås, Rasvåg	Merket sti mellom Langeland og Hummerås
Langeland via Langeslandsfjell	Hummerås	Hummerås, Rasvåg	Tidligere offentlig vei fra Veisdal til Langeland. Spesiell vei i bratt terreng. Steinstøtte.
Lindåsen	Sæle	Sæle, Vestrøyna	Merket turvei. Høyeste topp på Vestrøyna 200 moh. Varde. Tusenårssted.
Hågåsen	Auland	Auland, Kirkehamn	158 moh. Gammel vei. Krigsminner.
Hålandsvannet, Store Håland	Eigeland	Eigeland (leirsted)	Gammel vei til byen
Mønstremyrvarden og Store Håland	Fidsel	Fidsel	Mønstremyrvarden er høyeste topp i verneforslaget 378 moh. Merket turveinett. Offentlig parkeringsplass på Fidsel
Kjørsfjellet via Kleppa	Fidsel	Fidsel	Kjørsfjellet 304 moh, høyeste utsiktspunkt langs Hidrasundet 281 moh. Merket turveinett.
Dåtland via Grøvdalen	Fidsel	Fidsel	Merket turveinett.
Nordre ende av Stavvannet ovenfor Stø	Fidsel	Fidsel	Kirkevei fra Fidsel
Åsnes	Dåstøl	Åsnes og Dåstøl	Gammel ferdselsvei, gardsvei for Polland gard
Strandebakken	Skarpenes, Vatland	Strandebakken	Gammel ferdselsvei
Brufjellet og Sandviga	Roligheda	Roligheda	Gammel ferdselsvei til Vardan og Sandviga. Merket rundløype via Brufjellet 185 moh

Tilrettelegging ved sjøen

Sted	*Områdetype*	*Tiltak*
Husøy	Båtutfart	Enkel brygge og do

VEDLEGG 3 *Oversikt over fritidsboliger og sjøboder i verneforslagets 100-meters belte ved sjøen pr 1.1.2001*

Presenterer bygninger på basis av det offisielle Grunneiendoms-, Adresse- og Bygningsregisteret (GAB), jf Statens Kartverk 2001, supplert med data fra kartverk M 711.

Det offisielle Grunneiendoms-, Adresse- og Bygningsregisteret (GAB) inneholder data for alle bygninger over 15 m^2 det vil si bygningstype, eiendommen den ligger på og koordinater for bygget.

Sted	Antall fritidsboliger	Antall sjøboder
Indre Kalven, Austrøyna sørøst	1	
Kalven, Austrøyna sørøst	1	1
Hummerøy/Husøy/ Vrangesundøy, Rasvågen		5
Kolløy, Rasvågen	1	
Hersdalen, Vestrøyna sør	1	1
Hellevågen		
Dåtlandsstronda, Hidreheia		3
Stø	5	2
Foreholmen, Berefjord	1	1
Holmen, Berefjord	3	
Telebukta	3	2
Vest for Roligheda, Åna-Sira	1	
Sum i verneforslaget 100-m belte ved sjøen	17	16

VEDLEGG 7

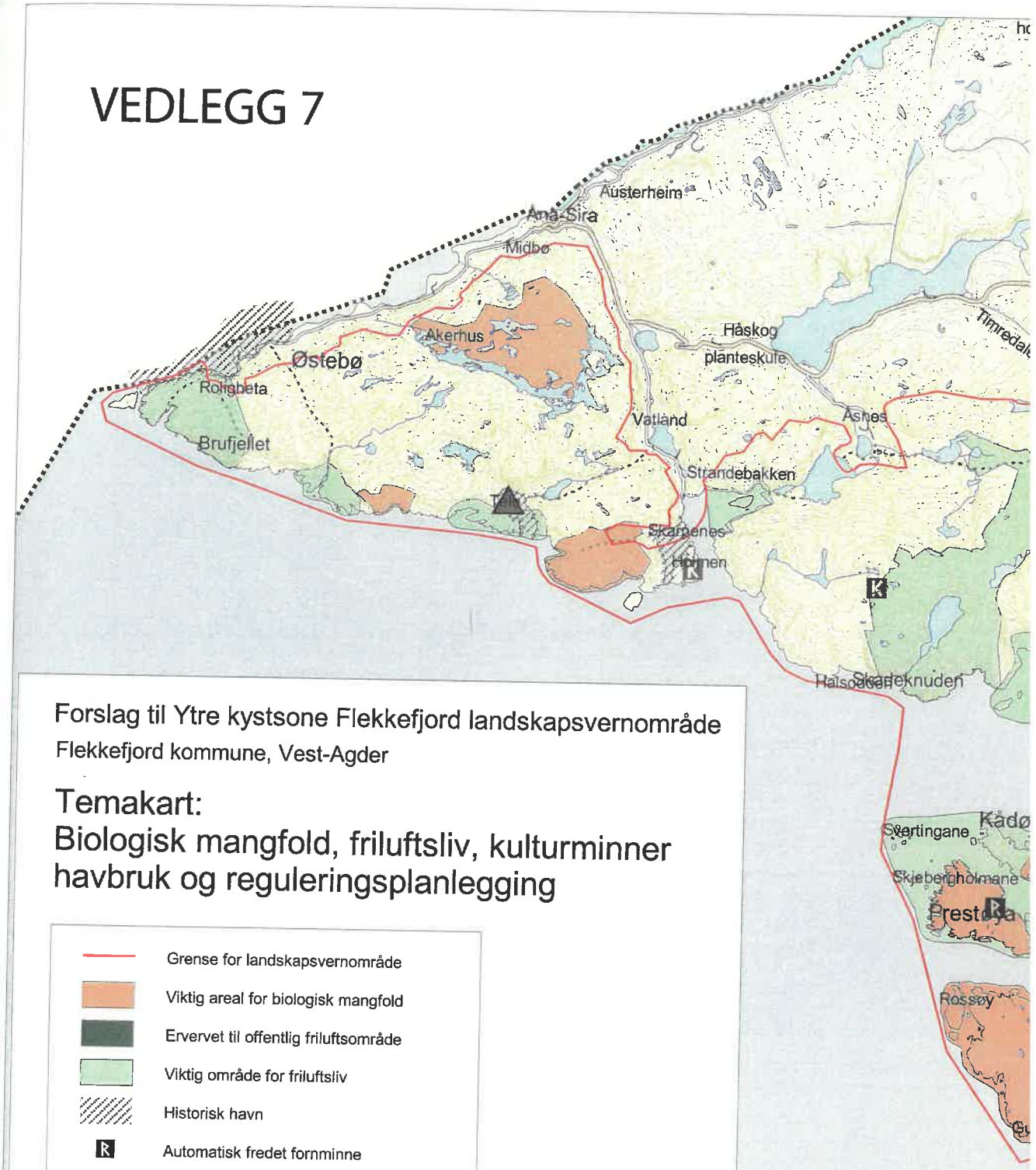

Forslag til Ytre kystsone Flekkefjord landskapsvernområde

Flekkefjord kommune, Vest-Agder

Temakart:
Biologisk mangfold, friluftsliv, kulturminner havbruk og reguleringsplanlegging

- Grense for landskapsvernområde
- Viktig areal for biologisk mangfold
- Ervervet til offentlig friluftsområde
- Viktig område for friluftsliv
- Historisk havn
- Automatisk fredet fornminne
- Viktig kulturminne
- Offentlig parkering
- Godkjent lokalitet for fiskeoppdrett
- Område som kan reguleringsplanlegges
- Merket sti/gammel ferdselsvei
- Kommune-/fylkesgrense

N

Målestokk 1 : 50 000

0 1 2 3 4 km

Ekvidistanse 20 meter

Fylkesmannen i Vest-Agder
Februar 2003

3

LOVDATA

OPPRINNELIG KUNNGJORT VERSJON

OPPRINNELIG KUNNGJORT VERSJON

➡ Gå til ajourført versjon

Forskrift for Flekkefjord landskapsvernområde i Flekkefjord kommune, Vest-Agder.

Dato	FOR-2005-03-11-225
Publisert	II 2005 hefte 1 s 80
Ikrafttredelse	11.03.2005
Gjelder for	Flekkefjord kommune, Vest-Agder.
Hjemmel	LOV-1970-06-19-63-§5, LOV-1970-06-19-63-§6, LOV-1970-06-19-63-§21, LOV-1970-06-19-63-§22, LOV-1970-06-19-63-§23
Kunngjort	11.03.2005
Journalnr	2005-0077
Korttittel	Forskrift om Flekkefjord landskapsvernområde

Fastsatt ved kgl.res. 11. mars 2005 med hjemmel i lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 5 og § 6, jf. § 21, § 22 og § 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. *Avgrensing*

Landskapsvernområdet berører følgende gårdsnummer/bruksnummer:
2/1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 22, 28, 29, 30, 36 – 3/1, 2, 5, 6, 7, 8, 13 – 4/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 – 5/1, 5, 6, 7, 8, 9 – 6/1, 2, 4, 5 – 9/1, 2, 3, 6, 11 – 10/1, 2, 3, 10, 11 – 11/2, 4, 5, 6, 7, 13, 15, 24, 25, 66 – 12/ 1, 2, 3, 54 – 14/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 – 15/1, 2, 4, 5 – 21/1, 4, 6 – 22/8 – 26/1, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 16, 18, 20, 28, 32, 33, 78, 79, 95, 96, 97, 106, 146, 227 – 27/1, 2, 3, 4, 5, 6 – 28/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 – 29/1, 5, 6, 7 – 32/6, 25 – 33/1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 20, 23, 24, 25, 27, 31, 35 – 34/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 – 35/1, 2, 3, 5 – 36/1, 2, 3, 4, 5 – 37/1, 2 – 38/1 – 39/1 – 40/1, 2, 3, 4, 5 – 41/1, 2 – 42/1, 2, 3, 4 – 43/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 – 44/1, 2 – 45/2, 3, 4, 5 – 51/1, 2, 6, 7, 8 – 52/1, 2, 3, 4 – 53/1, 9 – 54/1, 2, 6, 7, 10, 12, 13, 18, 24 – 56/1 – 57/1, 2, 3 – 58/1, 2, 3, 4, 5 – 59/1, 4, 8, 9, 14, 36 – 60/2, 3, 7, 11, 15, 18, 22, 26, 27, 51, 89 – 62/2 – 109/1, 2, 5, 12, 15, 17, 20, 25, 26, 31, 32, 45, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 67, 76, 89, 93

Det samlede arealet er på ca. 54 km² , fordelt med ca. 38,5 km² landareal inkludert ferskvann og ca. 15,5 km² sjøareal. Vernet omfatter landarealet ned til laveste vannstand og sjøoverflaten, ikke vannmassene og sjøbunnen.

Grensene for landskapsvernområdet framgår av kart i målestokk 1:40.000 datert Miljøverndepartementet, januar 2005.

De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart skal oppbevares i Flekkefjord kommune, hos Fylkesmannen i Vest-Agder, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2. *Formål*

Formålet med Flekkefjord landskapsvernområde er å ta vare på et representativt og særpreget landskap med åpne sjøflater, urørt skjærgård og mektig kysthei, samt å sikre områder som er viktig for biologisk mangfold, truede og sårbare plante- og dyrearter, og et variert kulturlandskap med fornminner og nyere tids kulturminner.

§ 3. *Vernebestemmelser*

1. *Landskapet*

1.1. Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av punkt 1.2 og 1.3 i forskriften er det forbud mot inngrep og tiltak som oppføring, ombygging og riving av bygninger, brygger, moloer, broer og andre anlegg, veibygging, bergverksdrift, graving, påfylling av masse, boring og sprenging, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, planting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av turveier og stier, opplag av båter, utplassering av havbruksanlegg, husbåter og andre flytende innretninger. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Opplistingen er ikke uttømmende.

Forvaltningsmyndigheten avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å ville endre landskapets art eller karakter vesentlig.

1.2. Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

a. Vedlikehold av bygninger, veier, brygger, vannkummer, vannledninger, kloakkanlegg, grøfteløp, sjømerker, lykter, havbruksanlegg og andre eksisterende anlegg.
b. Havbeitevirksomhet uten faste installasjoner over vann, i medhold av lov om havbeite.
c. Landbruk som ikke er i strid med verneformålet på eksisterende og tidligere utnyttede landbruksarealer, herunder, skånsom lyngsviing og slått, i tråd med prinsipper nedfelt i forvaltningsplan, jf. § 5. Lyngsviing kan skje på frossen eller fuktig mark mellom 15. oktober og 1. april. Rydding av områder som er under gjengroing, som er ledd i restaurering av lynghei i tråd med prinsipper nedfelt i forvaltningsplan, jf. § 5, er tillatt.
d. Nødvendig gjerding og vedlikehold av gjerder for husdyrhold, herunder anlegg av sanketrøer.
e. Anleggelse av nye vannkummer og vannledninger innenfor tradisjonell husdyrdrift, etter at forvaltningsmyndigheten er varslet.
f. Opplag av båt på eksisterende plass.
g. Utøvelse av eksisterende rettighet til sanking, ilandføring og tørking av tang og tare.
h. Samling av drivved.
i. Vedlikehold av gamle ferdselsveier med oppmuring, trapper og rekkverk samt turveier og stier med veivisere og skilt, som var i bruk på vernetidspunktet.
j. Istandsetting av kulturminner i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
k. Drift av havbruksanlegg på lokaliteter som på vernetidspunktet hadde konsesjon.
l. Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Bruk av motorisert transport krever særskilt tillatelse jf. pkt. 5 nr. 1.
m. Nødvendig istandsetting av kraftlinjer ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i ettertid sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
n. Oppgradering/fornying av kraftlinjer for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke fører til vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.
o. Drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg, og nødvendig ferdsel i forbindelse med dette.

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

a. Riving av bygning.
b. Ombygging og tilbygg til eksisterende bygning.
c. Gjenoppføring av bygning som går tapt ved brann eller naturskade.
d. Nydyrking og framføring av jordbruksvei.
e. Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
f. Opparbeiding og merking av tursti og annen naturvennlig tilrettelegging som ikke inngår i forvaltningsplan, jf. § 5.
g. Uttak av sand til eget bruk.
h. Oppføring av nødvendige bygninger og anlegg i landbruket som ikke er i strid med verneformålet.

i. Etablering av havbruksanlegg uten installasjon på land og særlig synlig anlegg på sjøoverflaten.
j. Etablering av brønn og vannledning til eksisterende fritidsbolig.
k. Oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket.
l. Plan for fortetting av hytter i områdene Stø og Tele.
m. Bruk av modellflybane i samme omfang som på vernetidspunktet.
n. Oppgradering/fornying av kraftledninger som ikke faller inn under § 3 pkt. 1.2 n.

2. *Plantelivet*

2.1 Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Innføring av nye plantearter er forbudt.

2.2 Beite er tillatt. Direktoratet for naturforvaltning kan ved forskrift regulere eller forby beite som skader landskapets art og karakter.

2.3 Plukkhogst av ved til grunneiers eget bruk er tillatt. Hogst av gran er tillatt. Planting av gran er ikke tillatt.

Hogstavfall skal ryddes bort fra bekker, vann, kantsoner langs bekker og vann, gamle ferdselsveier og andre kulturminner, samt turveier og stier.

2.4 Når virksomheten eller tiltaket kan skje uten at det strider mot verneformålet, kan forvaltningsmyndigheten ved dispensasjon, åpne for større hogst og uttak av trevirke.

3. *Dyrelivet*

3.1 Jakt, fiske og fangst er tillatt etter viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven og saltvannsfiskeloven.

3.2 Nye dyrearter må ikke innføres.

4. *Ferdsel*

4.1 All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

4.2 Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan etter § 5.

4.3 Bruk av ridehest og sykkel i utmark er bare tillatt langs traseer som er godkjent i forvaltningsplan, jf. § 5.

4.4 Innenfor nærmere avgrensede deler av landskapsvernområdet kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift, regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for naturmiljøet.

4.5 Bestemmelsene i punkt 4 er ikke til hinder for nødvendig ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern- og oppsynsoppgaver, samt gjennom føring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

5. *Motorferdsel*

5.1 Motorferdsel er forbudt på land og i ferskvann.

5.2 Bestemmelsene i 5.1 er ikke til hinder for:
a. Motorferdsel ved militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern- og oppsynsoppgaver, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.
b. Motorferdsel på innmark i forbindelse med drift av landbruksarealer.
c. Bruk av beltegående elgtrekk.
d. Motorisert ferdsel på traktorveier/kjørespor som er angitt i forvaltningsplanen, jf. § 5, i forbindelse med jordbruksvirksomhet og tillatt hogst.

5.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bruk av motorisert kjøretøy på frossen mark, eller luftfartøy til:
a. Vedlikehold og byggearbeid på bygninger og anlegg.
b. Drift og vedlikehold av eksisterende kraftlinjer og Kystverkets anlegg. Tillatelser kan gis for flere år av gangen.
c. Hogst og uttak av trevirke.

6. *Forurensing*

6.1 Forurensning og forsøpling er forbudt samt bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet.

6.2 Unødvendig støy er forbudt. Eks. på dette er motor på modellfly og modellbåter. Lista er ikke uttømmende.

§ 4. *Generelle dispensasjonsbestemmelser*

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra bestemmelsene når formålet med fredningen krever det, for vitenskapelige undersøkelser og arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i andre særlige tilfeller når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5. *Forvaltningsplan*

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, oppsyn, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon mm. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6. *Forvaltningsmyndighet*

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet.

§ 7. *Rådgivende utvalg*

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet.

§ 8. *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks.

4

FLEKKEFJORD KOMMUNE

Fylkesmannen i Vest-Agder
Serviceboks 513

4605 KRISTIANSAND S

Deres ref.:	Arkiv-ID: 06/1273- 15 Journal-ID: 08/467	Arkivkode: C22	Saksbeh.: Terje Aamot Telefon: 38 32 80 64	Dato: 09.01.2008

Vedr. søknad om tilskudd til sikring av friluftslivsområder

Vedlagt oversendes søknad om 100 % tilskudd til sikring av friluftslivsområder i forbindelse med erverv av gnr. 40, bnr. 4 og 5 og gnr. 43, bnr. 2 i Flekkefjord kommune.

Arealet inngår i Flekkefjord Landskapsvernområde og er en naturlig del av området der det er skjøtselsplan under utarbeidelse. Det har ikke vært mulig å få en avtale med tidligere grunneiere om deltakelse i tiltak som skjøtselsplanen legger opp til. Ved sikring av denne eiendommen vil det være mulig å gjennomføre tiltak med utegangssau og svilandskap som vil framstå sem nasjonale pionerprosjekt.

Flekkefjord kommune vil inngå driftsavtale med Flekkefjord og Omland Turistforening om drift av området.

Vi håper på en positiv behandling av søknaden.

Med hilsen
Flekkefjord kommune

Terje Aamot
Kommunalsjef

52

(5)

Forslag til
INTENSJONSAVTALE
FRILUFTSLIV og NATURVERN

For å sikre bærekraftig bruk av Hidraheia som del av Flekkefjord Landskapsvern og Lister Skjærgårdspark, er det gjort følgende avtale

mellom

Flekkefjord kommune - som kjøper,
og
Flekkefjord og Oplands Turistforening (FOT) - som bruker:

I forbindelse med utvikling av Flekkefjord landskapsvernområde og Lister Skjærgårdspark ønsker Flekkefjord kommune å kjøpe gnr. 43, bnr. 2, Dåtland og gnr. 40, bnr. 4 og 5, Li. I forbindelse med kjøpet søkes det om tilskudd fra Staten for å sikre området som et friluftsområde. Dersom det ikke oppnås 100 % tilskudd i forbindelse med kjøpet, vil FOT bidra med tilskudd for å dekke opp kostnadene. FOT vil også bidra til utviklingen av området, og området sees i sammenheng med FOT's engasjement i gården Li. Flekkefjord kommune kan ikke gi noen økonomiske forpliktelser i forbindelse med drift av området.

Flekkefjord kommune kjøper gnr. 43, bnr. 2, Dåtland, og gnr. 40, bnr. 4-5, Li, på nær 500 daa for tilbudt pris, kr 1.- pr. m^2 = **kr. 500.000.-**, for derved å samle eiendommene som tidligere hørte under Li. Sammen med FOTs kjøp av gnr. 40, bnr. 1-2-3, Li, på 200 daa, blir det totale areal ca. 700 daa.

Kjøpet av arealet, tidligere gårdsbruk med lynghei i 200 meters høyde, muliggjør planene for landskapsskjøtsel hvor utegangssau og sviing av lyngheiene på fastlandet inngår. I tillegg ligger arealet i FOT's beste turterreng med merkete stier. Disse vandreruter skal oppgraderes og gjøres enda mer tilgjenglige for allmennheten, først og fremst barn og ungdom.

I forbindelse med forhandlingene om ervervelse av familieeiendommen på Dåtland og Li har grunneierne gitt uttrykk for ønske om å bevare gården Li og gjøre den til et eksempel på landsbasis i landskapsvern og vise våre nye generasjoner fiskerbondens kår. Flekkefjord kommune og FOT vil arbeide for å oppfylle dette ønsket.

Flekkefjord, 9. januar 2008

Flekkefjord kommune

Flekkefjord og Oplands Turistfore

Det forutsettes at Flekkefjord Formannskap godkjenner avtalen.
Det forutsettes at styret i FOT godkjenner avtalen.

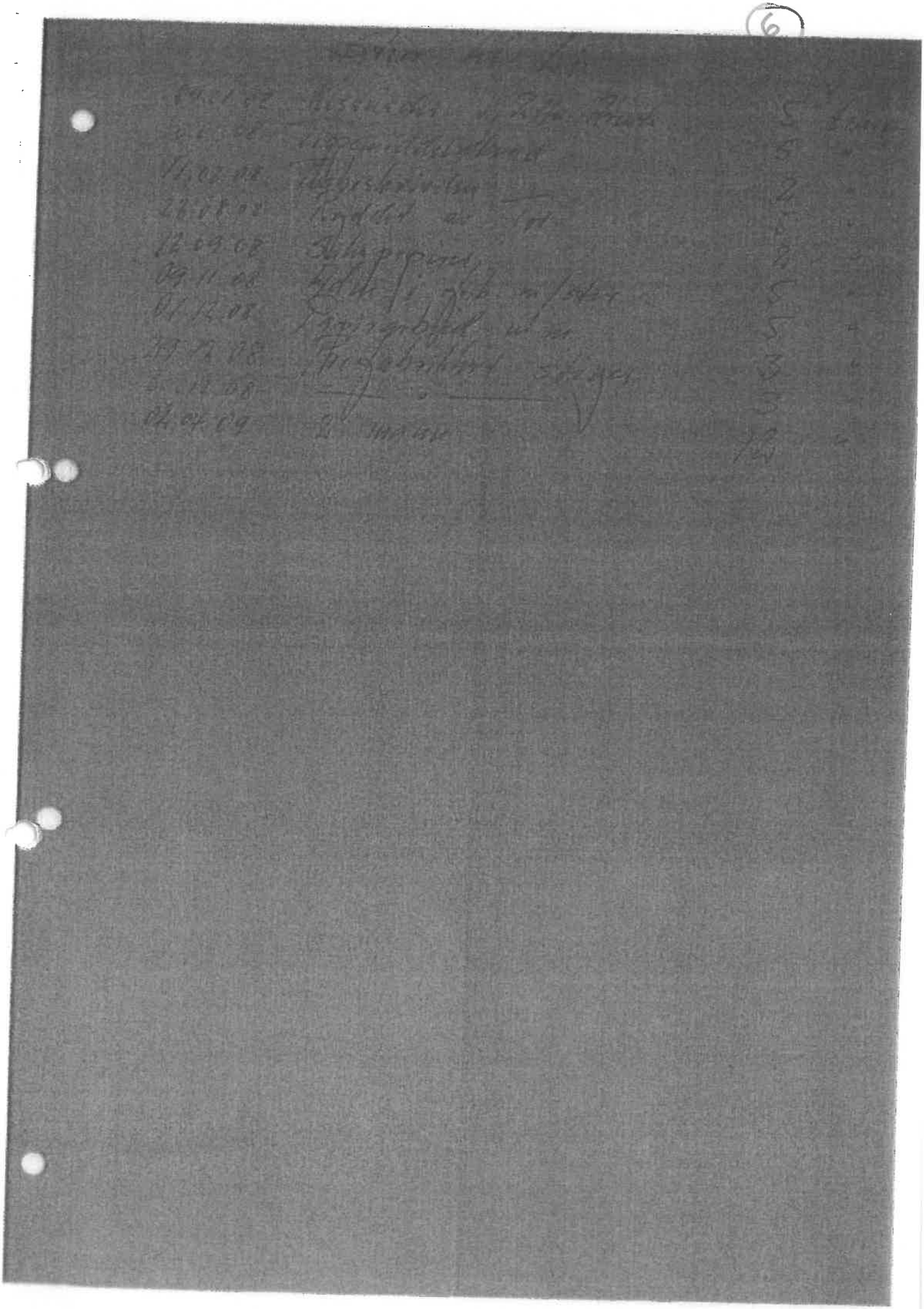

Med ryddebredde menes samlet bredde; bruksbredde + kanter

Turløype (ski)	Turstier	Turveier		
Turløyper er traseer for turgåere på ski som er ryddet, merket og gjort godt fremkommelig for skiløpere og for løypemaskiner og nødvendig vedlikeholdsutstyr. De har en større grad av opparbeiding av grunnen enn en tursti (god bæreevne), har et jevnt toppdekke og er normalt grøftet / har stikkrenner. • *Solid og godt drenert underbygging.* • *Ikke tilrettelagt for trening eller konk.*	Turstier er traseer primært for ferdsel til fots. Traseen er ryddet, merket og med en begrenset grad av opparbeiding. Turstien er som oftest knyttet til natur- og friluftsområder og fremkommeligheten, i forhold til en vanlig sti, forbedret ved å lede bort overvann, bygge klopper/ mindre bruer og kavler. • *Normalt ingen belysning* • *Dersom ski aktuelt – bearbeid grunnen*	Turveier er flerfunksjonelle traseer med høy utnyttelsesgrad for ferdsel til fots, med sykkel, barnevogn eller rullestol. De har stor grad av opparbeiding, gir god fremkommelighet, må tåle kjøring med vedlikeholdsmaskiner og skal ha et fast og jevnt toppdekke. Partier kan være spesielt tilrettelagt for rullestol/ rulleski gjennom asfaltering. *Helårsbruk ønskelig* • *Ved asfaltering min 4 m bredde – asfaltbredde 2,5 m, resten grus* • *Hvis skiløype – min 4 m helst 5-6 m (plass til preparering)*		
Bør være belysning	Kan være belysning	Bør være belysning	**Lys**	Ordinære anlegg
Anbefalte mål: Samlet ryddebredde 6-8 m, bruksbredde 3-4 m. Andre mål kan benyttes.	Anbefalte mål: Samlet ryddebredde 2m, bruksbredde 1-1,5 m. Andre mål kan benyttes.	Anbefalte mål: Samlet ryddebredde 4-5 m, bruksbredde 2,5 -3 m. Andre mål kan benyttes.	**Bredde**	
2 km	Ingen krav	2 km (1 km i spesielle tilfeller)	**Min. lengde**	
Se V-0732 (50 % tilskudd av godkjent kostnad)	Se V-0732 (50 % tilskudd av godkjent kostnad)	Se V-0732 (50 % tilskudd av godkjent kostnad)	**Min. kostnad**	
Ja/ 40 år (25) Kan dispenseres etter søknad	Nei/ 20 (10) års skriftlig avtale kan dispenseres etter søknad	Ja/ 40 år (25) Kan dispenseres etter søknad	**Krav tingl./år**	
Kan være belysning	Ikke belysning	Bør være belysning	**Lys**	Nærmiljøanlegg
Anbefalte mål: Samlet ryddebredde 4 m, bruksbredde 2 m. Andre må l kan benyttes.	Anbefalte mål: Samlet ryddebredde 2m, bruksbredde 1-1,5 m. Andre mål kan benyttes.	Anbefalte mål: Samlet ryddebredde 3-4 m, bruksbredde 2 m. Andre mål kan benyttes.	**Bredde**	
1 km	500 meter	0,5 km	**Min. lengde**	
Se V-0732 (50 % tilskudd av godkjent kostnad)	Se V-0732 (50 % tilskudd av godkjent kostnad)	Se V-0732 (50 % tilskudd av godkjent kostnad)	**Min. kostnad**	
Nei/ 20 år (10) skriftlig avtale. kan dispenseres etter søknad	Nei/ 20 (10) års skriftlig avtale. kan dispenseres etter søknad	Ja/ 20 år (10) Kan dispenseres etter søknad	**Krav tingl./år**	

Reistad, 4432 Hidrasund

Myhre, Kvanvik

971 80 396

Andersen, Liljevegen 4, 4352 Kleppe

Boks 450 4304 Sandnes

Westbye

Welde, Dåstøl

3804 5979

d Tønnessen, Blikshaia,

4637 Kristiansand

s

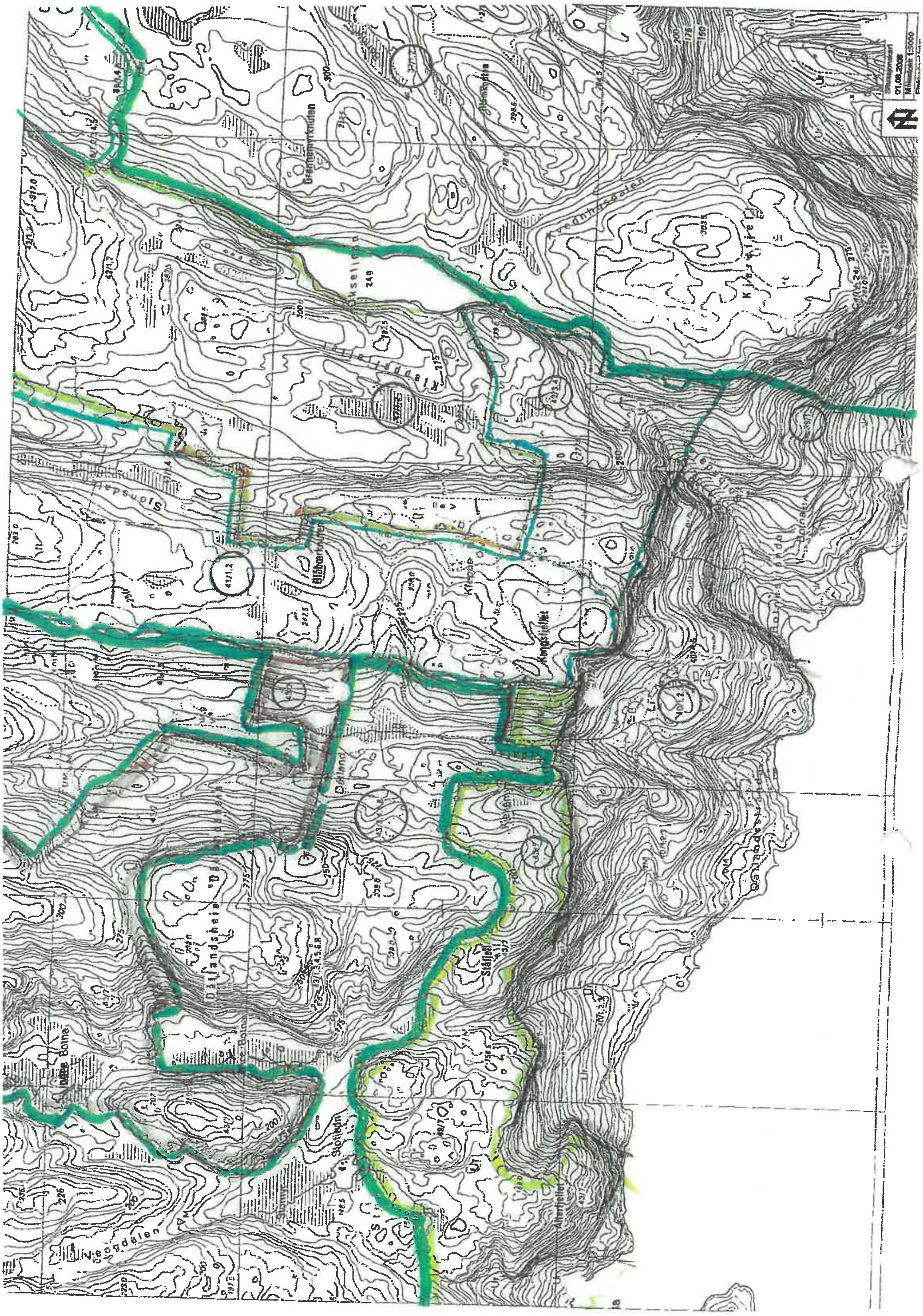

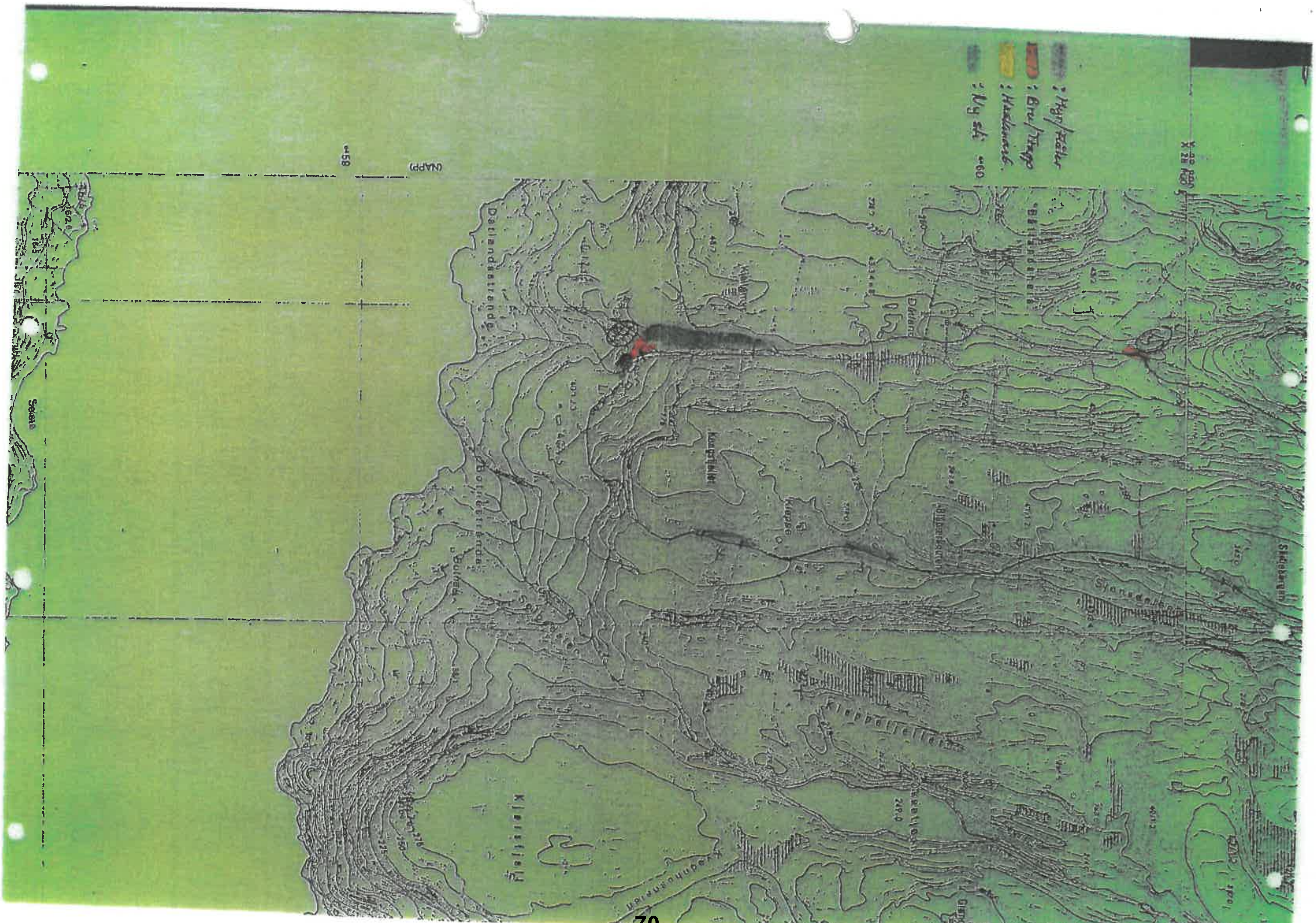
: Bru/Trapp
: Ny sti

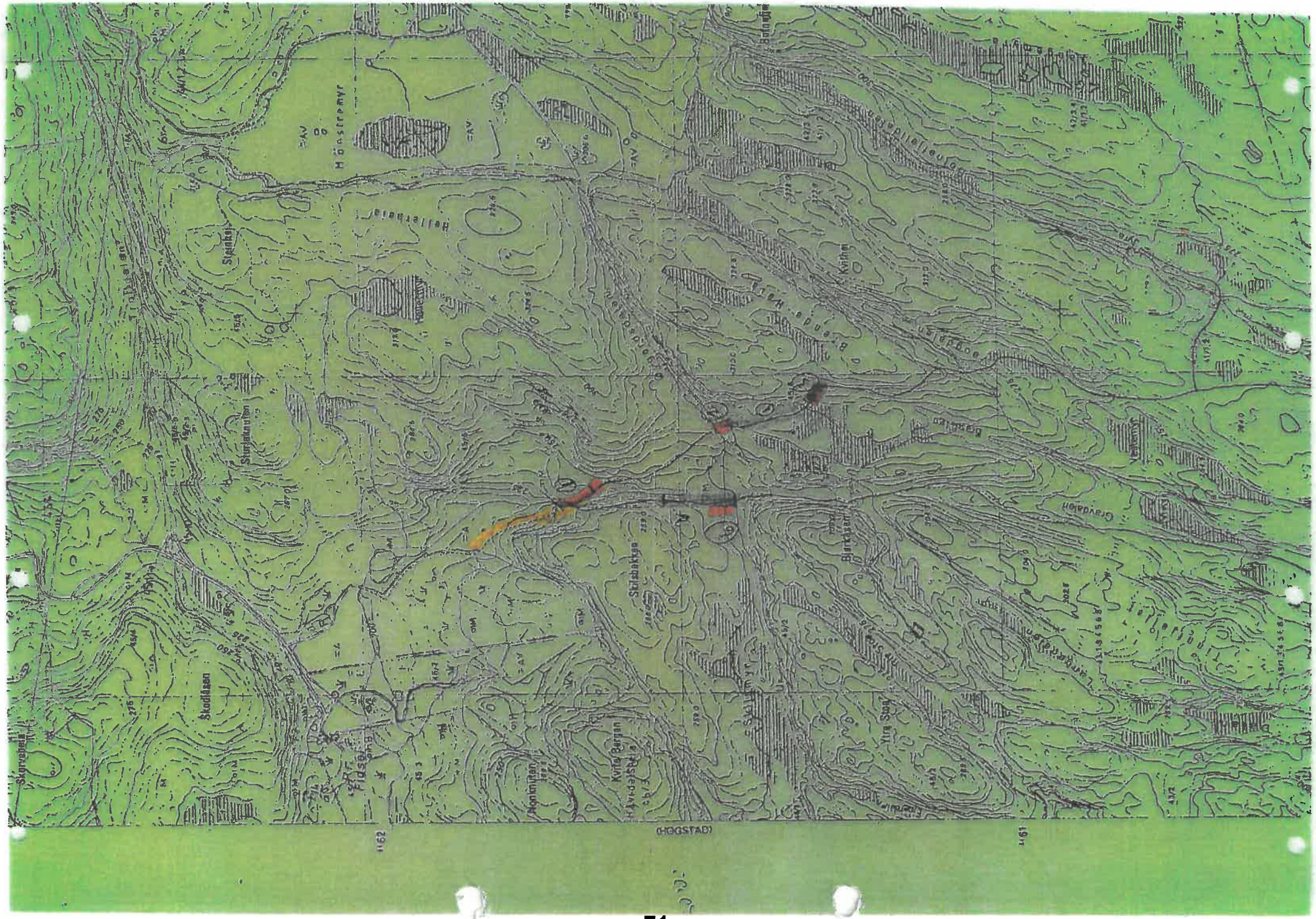
Mönstremyr
Hellerhaia
Steinhei
Sturlakuten
Skodlåsen
Skorvehaia
Skilsbakken
Kvitfjellet
Gravdalen
Ytre Stoa
(HOGSTAD)

DUGNAD – GÅRDEN LI, TUR STIER

Flekkefjord og Oplands Turistforening påtar seg å gjøre dugnad på følgende:

Snekring/bygging av flåter over myrer	kr. 22.000,-
Snekring/bygging av trapper	kr. 20.000,-
Snekring/bygging av bruer	kr. 40.000,-
Adm. kostnader	kr. 10.000,-
Utgjør til sammen:	kr. 92.000,-

Flekkefjord og Oplands Turistforening
10.01.2008

Johan Sunde

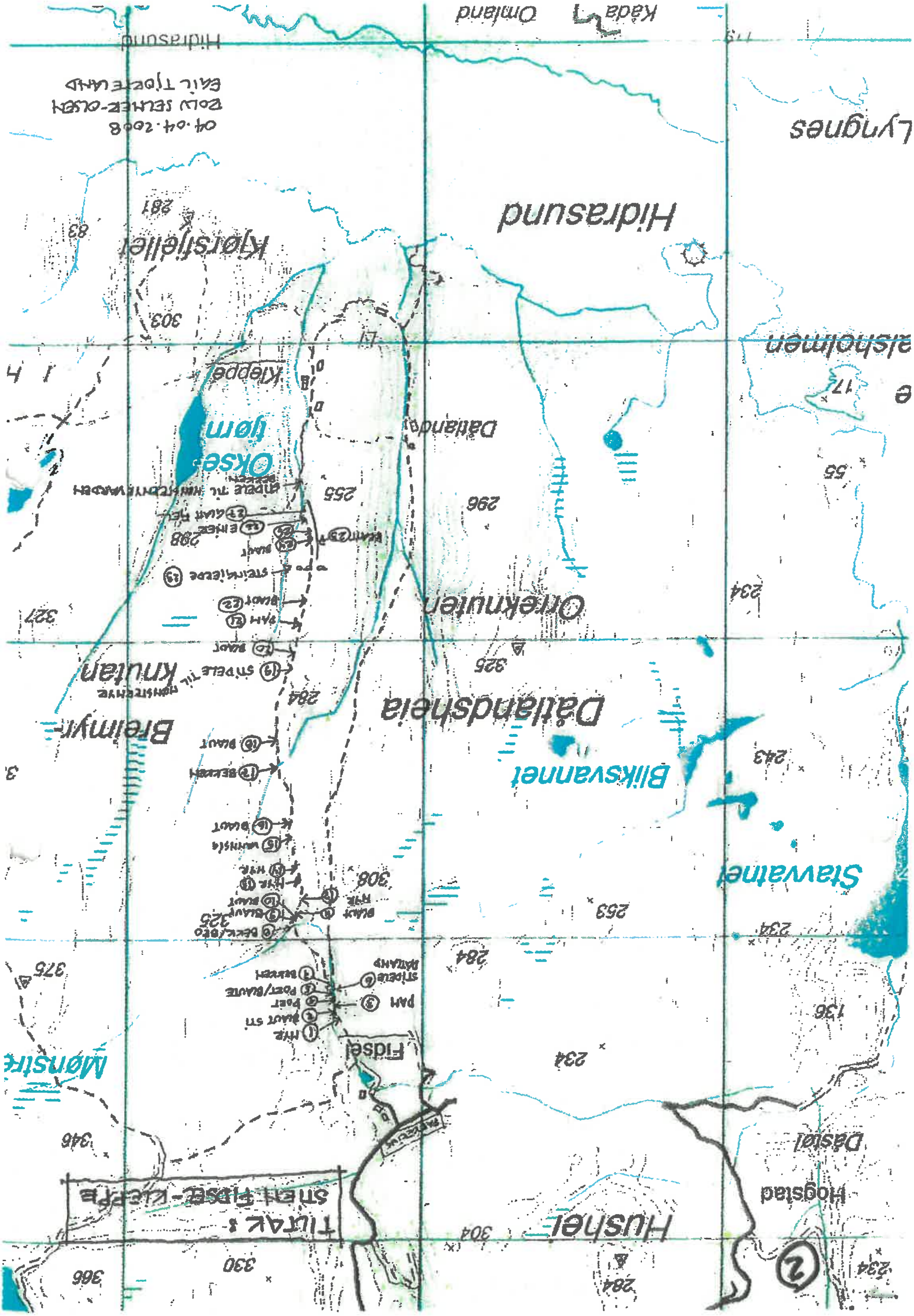
TILTAK: STI FIDSEL - KLEPPE
04.04.2008
ROLV SELMER-OLSEN
EGIL TJØRTELAND
Hushei
Høgstad
Dåstøl
Fidsel
Mønstre
Stavvatnet
Bliksvannet
Dåtlandsheia
Breimyr-
knutan
Orreknuten
Okse-
tjørn
Kleppe
Dåtland
Kjørsfjellet
Hidrasund
Lyngnes
Kåda
Omland

001 **Stien Fidsel - Kleppe**

Kristiansen & Selmer-Olsen
Sivilarkitekter

		Tiltak		
		Trykkimpr. "stige" lm	Rydding av kratt lm	
1	Myrdrag innerst på sletta	6		" Stige" i myra 6 m lengde
2	Blaut sti langs stor stein			Noen stein i gjørma.
3	Dam før porten			Dammen grøftes ut.
4	Port			Forbedre hengslingen på porten
5	Port / gjørme			Legge steg-stein i gjørma ved porten
6	Stidele til Dåtland			Skrape bort litt jord i nedstigningen.
7	Bekken			Noen stein i det østre bekkeløpet og videre østover .
8	Bekk med bro			Svak bro. Forsterkes med 48x98mm bjelke under. Lengde 4m
9	Toppen av bakken , gjørme			Fjerne stokker , Grøfte vannsig
10	Toppen av bakken		15	Legge om stien over haugen mot vest. Fjerne einer og bjørk.
11	2 våte partier i smalt pass	14		Stiger , tils. 14m , legges i myr. Bruk bjørkestammer som underlag
12	Myrparti i bjørkeskogen		20	Legge om stien mot øst. Rydde einer og kratt.
13	Myrparti i åpent lende	15		Stiger , tils. 15m , legges i myr. Bruk bjørkestammer som underlag
14	Myrparti i åpent lende			Feste trykkimpr. Bord på bjørkestammer 10 m
15	Vannsig i dal			To steg-stein
16	Dam nedenfor stein			Stegstein / rydde mot øst. Rydde videre langs stein for einer og krat
17	Bekken med stokk som bro i dag.			Ny bro bygges 2m nedstrøm. Lengde 2.5m. Grøfte på begge sider.
18	Vått parti			Steg-stein / grøftes ?
19	Stidele til Mønstermyr			
20	Dam			Steg-stein / grøftes
21	Vått parti			Steg-stein / grøftes
22	Vått parti			Steg-stein / grøftes
	Steingjerde			
23	Gjengrodd sti		100	Ryddes for einer og lyng
24	Vått parti			Steg-stein / grøftes
25	Vått parti			Steg-stein / grøftes
26	Fjellhylle med stor einer		3	Fjerne stor einer slik at stien kan legges om
27	Glatt / vått fjell-parti			Et par trinn bygges opp i stein nederst for lettere nedstigning.
		35	138	0

Flekkefjord 04.04.2008

Rolv Selmer-Olsen og Egil Tjorteland

TILTAK:
STIEN FIDSEL-DÅTLAND
Hushei
Hogstad
Dåstøl
Fidsel
Mønstre
Stavvatnet
Bliksvannet
Dåtlandsheia
Breimyr-
knutan
Orreknuten
Okse-
tjørn
Dåtland
Kleppe
Kjørsfjellet
Hidrasund
Lyngnes
Kåda
Omland
04.04.2008
ROLU SELMER-OLSEN
EGIL TJORTELAND

001 **Stien Fidsel - Dåtland**

Kristiansen & Selmer-Olsen
Sivilarkitekter

		Trykkimpr. "stige" lm	Rydding av kratt lm	Tiltak
	Stidele til Kleppe			
1	Stien langs bekken		100	Rydding av einer og kratt. Utvide stien / legge stein og grus masser
2	Vått parti	6		Stige i myr , 6m
3	Vått parti	6		Stige i myr , 6m
4	Vått parti			Legge om sti. Hugge to bjørketrær
5	Vått parti	4		Stige i myr , 4m
6	Bekken			Steg-stein i bekken
7	Myr ved bekken	10		Grøftes ut i overflaten 2 retninger. Senke vannstand. 10m stige
8	Dam i granskogen			Grøftes ut
9	Vått parti i granskogen			Grøftes ut
10	Port			Porten er dårlig og bør skiftes ut.
11	Dam i granskogen			Dammen grøftes ut mot nord. Steg-stein ?
12	Rydding av stien		1000	Store mengder med grankvister , einer og lyng fjernes
13	Bekken			Steg-stein i bekken
14	Vått parti			Steg-stein
15	Vått parti			Steg-stein
16	Bekken			Stegstein i bekken
17	Gjørme			Steg-stein
18	Bekken			Tilrettelegging av steg-sein i bekken og like ovenfor
19	Stidele til Kleppe			
20	Dåtland			
21				
22				
23				
24				
25				
Flekkefjord 04.04.2008		26	1100	0
				Rolv Selmer-Olsen og Egil Tjorteland

Søknad om tilskudd til anlegg for idrett

(Br

NAVN PÅ ANLEGGET : Gården Li
f.eks. Lerkendal/Holvika

TYPE ANLEGG : Turstie
f.eks. o-kart, gressbane,

SØKER : Flekkefjord og Oplands Turistforening

ADRESSE : Lyngheien 12 (postboks 190)

POSTNUMMER : 4400 POSTSTED : Flekkefjord

KOMMUNENUMMER : 1004 KOMMUNE : Flekkefjord

SØKNADSSUM (i hele tusen) : Kr 226 000

ANLEGGETS SAMLEDE KOSTNAD : Kr 452 000
(fra kostnadsoverslaget side 2)

Følgende konto er opprettet for alle inn- og utbetalinger : 30303310645

Regnskapsansvarlig : Johan Sunde Tlf. 91829431

Planene er forhåndsgodkjent dato : _____ av : _____

Byggearbeidet ble/vil bli påbegynt : Våren 2008 (Dato) og planlegges fullført : Høsten 2008 (dato)

Anleggseier er innforstått med og aksepterer de generelle vilkårene for tilskudd av spillemidlene (V-0732), herunder at mislighold av vilkårene gir departementet/fylkeskommunen rett til å kreve tilskuddet tilbakebetalt, med renter, og at opplysningene om konto for regnskap og regnskapsansvarlig vil bli gitt til fylkeskommunen før arbeidene igangsettes.

Flekkefjord den 10 / 01 20 08

Underskrift og stempel Johan Sunde

Kontaktperson : Johan Sunde Tlf. 91829431

E-postadresse: johan@norgespost.no

Til bruk i fylkeskommunen:

Anleggsnummer: _____

☐ Gjentatt søknad
☐ Ny søknad
☐ Fasilitet

År: _____
Fremmet første gang : _____
Fasilitetstype : _____

Merknad: _____

V-0079 B/2006

KOSTNADSOVERSLAG

I Tilskuddsberettigede kostnader

Kostnadstype	Materialkostnader Herav kjøp A	Rabatt B	Arbeidskostnader Herav kjøp C	Dugnad D	Sum kjøp E=A+C	Sum mva. F=Ex0,25	Samlet kostnad (inkl. mva.) G=E+F+B+D
Flåter 190 m 6 stk	58.000			22.000	58.000	14.500	94.500
Trapper 18 m 2 stk	50.000			20.000	50.000	12.500	82.500
Brüer 13 m 6 stk.	100.000			40.000	100.000	25.000	165.000
Maskinarbeid			30.000		30.000	7.500	37.500
Helikopterfrsp.			50.000		50.000	12.500	62.500
Adm. 5%				10.000			10.000
Sum	208.000		80.000	92.000	288.000	72.000	452.000

II Ikke tilskuddsberettigede kostnader

(f.eks. opparbeiding av parkeringsplass, bygging av publikumstribuner, nødvendig utstyr som ikke er tilskuddsberettiget)

Kostnadstype	Materialkostnader Herav kjøp A	Rabatt B	Arbeidskostnader Herav kjøp C	Dugnad D	Sum kjøp E=A+C	Sum mva. F=Ex0,25	Samlet kostnad (inkl. mva) G=E+F+B+D
Sum							

III Samlet kostnad for anlegget (Sum I + Sum II)

Kr | | | | 4 | 5 | 2 | 0 | 0 | 0 |

FINANSIERING

De ulike deler av finansieringsplanen for anlegget må dokumenteres med vedlegg.
Finansieringsplanen må dekke de samlede kostnader ved bygging av anlegget (Sum III på side 2).

				Bilag nr.	Beløp godkjent av fylkeskommunen
1.	Søknadssum	Kr	226.000		
2.	Egenkapital	Kr	134.000		
3.	Kommunalt tilskudd	Kr			
4.	Fylkeskommunalt tilskudd	Kr			
5.	Private tilskudd	Kr			
6.	Lån	Kr			
7.	Dugnad	Kr	92.000		
8.	Gaver/rabatter	Kr			
9.	Andre tilskudd	Kr			
10.	Tidligere spillemidler	Kr			
Sum		Kr	452.000		

Dokumentasjon på finansiering:

Egenkapital dokumenteres med utskrift fra den opprettede anleggskontoen. Egenkapital skal være innført på denne kontoen når søknaden fremmes.

Kommunalt/fylkeskommunalt tilskudd bekreftes med kopi av vedtaksprotokoll.

Kommunal/fylkeskommunal garanti bekreftes med kopi av vedtaksprotokoll.

Private tilskudd kan føres opp her, dokumentert med gavebrev, kontoutskrifter, overføring e.l. Søker må vurdere om private tilskudd heller skal inngå som egenkapital.

Lån dokumenteres med lånetilsagn fra bank e.l.

Dugnad godkjennes med det samlede beløp som er ført opp i godkjent kostnadsoverslag (se side 2). Søker forplikter seg til å utføre dugnadsarbeid gjennom å føre opp dette beløpet.

Gaver/rabatter bekreftes gjennom gavebrev og/eller skriftlig tilsagn fra ulike firma som gir rabatt på kjøp av varer.

Det vil i regnskapet ikke bli godkjent høyere verdi for dugnad/gaver/rabatter enn det beløp som godkjennes i søknaden.

Andre tilskudd bekreftes gjennom dokumentasjon (tilskuddsbrev e.l.).

Tidligere spillemidler bekreftes gjennom kopi av tilskuddsbrev fra fylkeskommunen.

FØLGENDE VEDLEGG SKAL FØLGE SØKNADEN:

- ✓ Vedlegg nr 1: Forhåndsgodkjente planer med behovsoppgave for anlegget.
- ✓ Vedlegg nr 2: Detaljert kostnadsoverslag.
- Vedlegg nr 3: Finansieringsplanen – redegjørelse og dokumentasjon for de enkelte poster.
- Vedlegg nr 4: Forvaltning, drift, vedlikehold og utviklingsplan med budsjett.
- ✓ Vedlegg nr 5: Kopi av bekreftet grunnboksutskrift.
  Ved avtale om feste/leie kreves også kopi av tinglyst feste-/leieavtale (min. 40 år).

ARENTZ & KJELLESVIG
RÅDGIVENDE INGENIØRER I BYGGETEKNIKK
Fl. fjord Tlf. 38 32 76 20 Fax 38 32 76 21
E-post: firmapost@ar-kj.no

SIDE

BYGGHERRE .....

OPPDRAG ..... NR. .....

DATO/..... KONT. ..... ANSVH. ..... REV. .....

ANGAENDE

Fläkt

1	: 70 m	á 300	= 21.000	
2	: ~~3~~ m	400	= 2.000	
3	: 50 m	300	15.000	58.000
4	: 30 m	300	9.000	
5	: 5 m	400	~~2.000~~	
6	: 30 m	300	9.000	

140 m

Maskinarbete

Rigg 5.000 } 5'
1 st maskin á 600,- } 9' } 30.000
30 m³ grus á 200,- } 6'

Helikopter:

Rigg 10.000 = 10 }
Flygtid 8 á 5.000 = 40 } 50'

ARENTZ & KJELLESVIG
RÅDGIVENDE INGENIØRER I BYGGETEKNIKK
Fl. fjord Tlf. 38 32 76 20 Fax 38 32 76 21
E-post: firmapost@ar-kj.no

BYGGHERRE .....

OPPDRAG ..... NR. .....

DATO/ ..... KONT. ..... ANSVH. ..... REV. .....

ANGAENDE

1: Trapp 3m 20.000
+
Bru 2m 20.000

(2) Bru l = 4m 20.000

(3) Bru 3m 20.000

(4) Trapp : 15 m 30.000

(5) Bru : 2 m + brukar i skia 20.000

(6) Bru : 2 m 20,000

150,000

U

Grunneier

Flekkefjord landskapsvernområde

Grunneiere på Hidraheia beiteområde

36	1,4.5	Håland store	Pedersen Finn	Fjellså	1667 da
36	2,3	”” ””	Tønnesen Ingfrid mfl.	Krs.	526 da
37	1,2	Håland lille	Olsen Hallgeir	Lilleheia	1030 da
39	1	Botna	Tandstad Solveig	Vågen	150 da
40	1,2,3	Lie	FOT		197 da
40	4,5	”	”		58 da
41	1,2				
42	3,4	Kleppa	Tønnessen Ingfrid mfl		1047 da
42	1,2	””	Reistad Reidun		355 da
43	1,3,4,5,6,8	Dåtland	Myhre Kari	Kvanvik	1137 da
43	2		FOT/Fl.Kom.		419 da
43	7		~~Nilsen Torvald~~ Eva Wilde		160 da

5746 da

Flekkefjord og Oplands Turistforening
Stiftet 23. januar 1891

4401 FLEKKEFJORD,
Postb. 190

Ingfird Tønnessen
Bliksheia
4637 Kristiansand

01.12.08

Vedr: **Utbedring av stier på Hidreheia.**

Vest-Agder Fylkeskommune må ha en skriftlig bekreftelse fra impliserte grunneiere på at de forbedringer av stiene som FOT har foreslått i brev av 10.11.08 er i grunneiers interesse. Pr. telefon har vi bare fått en tilbakemelding, en positiv sådan fra Ingfrid Tønnessens mann. Den går på at stien om Kleppe følger høydedraget frem til skoleveien fra Dåtland.

Opprinnelige planer for oppgradering av stier var mer omfattende og krevde 40 års tinglyst avtale med grunneierne. Siden FOT baserer sin virksomhet på å ha adkomst sjøveien fra Dåtlandsstranda, tales det nå om langt mindre omfattende stiforbedringer.

Dette brev sendes med kopi og frankert svarkonvolutt. Vennligst signer på kopien og returner den til oss. Dersom det skulle være andre ønsker fra deg som grunneier, bes dette tatt opp ved besøk av undertegnede.

Med vennlig hilsen

Johan Sunde
Daglig leder

Bekreftelse:

Det bekreftes av undertegnede aksepterer de foreslåtte forbedringer på stien mellom Fidsel og Li.

Sted:	Dato:	Signatur:
Kr. Sand	22/12-08	Jane B.M. Halvorsen Aud Reidun Skjølberg Martha M. Tønnessen Ingfrid M. Tønnessen

Flekkefjord og Oplands Turistforening
Stiftet 23. januar 1891

Odd Andersen
Liljevegen 4
4352 Kleppe

4401 FLEKKEFJORD,
Postb. 180

01.12.08

Vedr: **Utbedring av stier på Hidreheia.**

Vest-Agder Fylkeskommune må ha en skriftlig bekreftelse fra impliserte grunneiere på at de forbedringer av stiene som FOT har foreslått i brev av 10.11.08 er i grunneiers interesse. Pr. telefon har vi bare fått en tilbakemelding, en positiv sådan fra Ingfrid Tønnessens mann. Den går på at stien om Kleppe følger høydedraget frem til skoleveien fra Dåtland.

Opprinnelige planer for oppgradering av stier var mer omfattende og krevde 40 års tinglyst avtale med grunneierne. Siden FOT baserer sin virksomhet på å ha adkomst sjøveien fra Dåtlandsstranda, tales det nå om langt mindre omfattende stiforbedringer.

Dette brev sendes med kopi og frankert svarkonvolutt. Vennligst signer på kopien og returner den til oss. Dersom det skulle være andre ønsker fra deg som grunneier, bes dette tatt opp ved besøk av undertegnede.

Med vennlig hilsen

Johan Sunde
Daglig leder

Bekreftelse:

Det bekreftes av undertegnede aksepterer de foreslåtte forbedringer på stien mellom Fidsel og Li.

Sted: Sandnes

Dato: 04.12.08

Signatur: Odd Andersen

Flekkefjord og Oplands Turistforening
Stiftet 23. januar 1891

4401 FLEKKEFJORD,
Postb. 190

Reidun Reistad
4432 Hidrasund

01.12.08

Vedr: **Utbedring av stier på Hidreheia.**

Vest-Agder Fylkeskommune må ha en skriftlig bekreftelse fra impliserte grunneiere på at de forbedringer av stiene som FOT har foreslått i brev av 10.11.08 er i grunneiers interesse. Pr. telefon har vi bare fått en tilbakemelding, en positiv sådan fra Ingfrid Tønnessens mann. Den går på at stien om Kleppe følger høydedraget frem til skoleveien fra Dåtland.

Opprinnelige planer for oppgradering av stier var mer omfattende og krevde 40 års tinglyst avtale med grunneierne. Siden FOT baserer sin virksomhet på å ha adkomst sjøveien fra Dåtlandsstranda, tales det nå om langt mindre omfattende stiforbedringer.

Dette brev sendes med kopi og frankert svarkonvolutt. Vennligst signer på kopien og returner den til oss. Dersom det skulle være andre ønsker fra deg som grunneier, bes dette tatt opp ved besøk av undertegnede.

Med vennlig hilsen

Johan Sunde
Daglig leder

Bekreftelse:

Det bekreftes av undertegnede aksepterer de foreslåtte forbedringer på stien mellom Fidsel og Li. Slik Tore Tønnessen har foreslått.

Sted: Hidrasund Dato: 17/1-09 Signatur: R Reistad

Flekkefjord og Oplands Turistforening
Stiftet 23. januar 1891

4401 FLEKKEFJORD,
Postb. 190

Kari Myhre
Kvanvik
4400 Fklekkefjord

01.12.08

Vedr: **Utbedring av stier på Hidreheia.**

Vest-Agder Fylkeskommune må ha en skriftlig bekreftelse fra impliserte grunneiere på at de forbedringer av stiene som FOT har foreslått i brev av 10.11.08 er i grunneiers interesse. Pr. telefon har vi bare fått en tilbakemelding, en positiv sådan fra Ingfrid Tønnessens mann. Den går på at stien om Kleppe følger høydedraget frem til skoleveien fra Dåtland.

Opprinnelige planer for oppgradering av stier var mer omfattende og krevde 40 års tinglyst avtale med grunneierne. Siden FOT baserer sin virksomhet på å ha adkomst sjøveien fra Dåtlandsstranda, tales det nå om langt mindre omfattende stiforbedringer.

Dette brev sendes med kopi og frankert svarkonvolutt. Vennligst signer på kopien og returner den til oss. Dersom det skulle være andre ønsker fra deg som grunneier, bes dette tatt opp ved besøk av undertegnede.

Med vennlig hilsen

Johan Sunde
Daglig leder

Bekreftelse:

Det bekreftes av undertegnede aksepterer de foreslåtte forbedringer på stien mellom Fidsel og Li.

Sted: Dato: Signatur:

Johan Sunde

Fra: Johan Sunde [johan@norgespost.no]

Sendt: 27. november 2008 18:31

Til: Westbye Lars; Olsson Thomas; Johansen Eivind; Aamot Terje; Abildsnes Kjell; Stein Otto Tjørve (sotj@farsund.kommune.no)

Kopi: FOT; Holmen Arvid; Asta; Tønnessen Per Ove; Prestegård Bøye; Svindland Roar; Lie Svein

Emne: Tippemidler / tinglyst eier av Li-Dåtland

Hallo Lars!
Takk for sist og takk for hjelp! I dag lå papirer og regning i postboksen fra Statens Kartverk på at vi nå er eier av resten av Li og Dåtland, 40/4-5 og 43/2, å betale Kr. 15.748.- i tinglysing.
Dermed har vi fått den nødvendige handlefrihet videre!
I morgen overtar revisor Eivind Johansen regnskapene. Da går de to kartregnskapene over i hovedregnskapene. Dermed frigjøres to bankkonti.
Disse har FOT tenkt å bruke videre i tippemiddelsøknader. Det gjelder søknad til **sjøbu** og det gjelder **klatrevegg**.
Undertegnede vil fortsatt disponere følgende konti:
a) 3030 **32 26008** (tidligere to kart over Flekkefjord og Kvinesdal) til **sjøbu.**
b) 3030 **33 07768** (tidligere Hidreheia og Kvinesheia) til **klatrevegg.**
c) 3030 **33 10645,** enda ubenyttet **til stiene fra Fidsel til Li.**
Punkt c trenger skriftlig erklæring fra grunneiere på foreslåtte oppgraderinger. Utenfor verneområdet gjelder det Fidsel ved brødrene Andersen. Innefor verneområdet gjelder det Reidun Reistad og Ingfird Tønnessen på sti om Kleppe. Fra Tønnessen i sameie med Martha M. Torjussen, Aud R. Schjølberg og Jane B. Halvorsen, har vi i telefon fått ytret ønske at stien omlegges fra steingjerdene på høydedraget hvor den i dag tar ned til stidelet til Mønstremyrvarden ved **bekken.** Stien ønskes å fortsette på høydedraget til skoleveien mellom Dåtland og Kleppe. (gammel, lettgått sti som ryddes)
Når det gjelder stien gjennom Gravdalen, forholder vi oss til en grunneier, Kari Myhre. Kjellemyr berøres ikke. Ellers er nå FOT grunneier videre ned til Li på begge stiene.
Da hovedadkomst til Li prioriteres sjøveien om Dåtlandsstranda, undersøkes nå mulighetene for løypestreng for å lette transport av materiell.
Det søkes om snarlig møte med nytilsatte Igland i Skjærgårdsparken for å samkjøre byggemeldinger.
Dåtlandsstranda er Flekkefjord kommunes prioriterte område i Skjærgårdsparken.
Hilsen Johan i FOT

13

Flekkefjord landskapsvernområde

Forvaltningsplan

Fylkesmannen i Vest-Agder

Høringsutkast februar 2009

Sviing 1. mai 2
Vannledning
Bro Åsnes
Kommunen
Løypestreng
Miljø fyrlykt

Bestemmelser i verneforskriften

Vernet er ikke til hinder for vedlikehold av bygninger, veier, brygger, vannkummer, vannledninger, kloakkanlegg og andre eksisterende anlegg jf verneforskriften § 3 punkt 1.2. a.

Oppføring, ombygging og riving av bygninger er nevnt som eksempler på tiltak som er forbudt i verneforskriften § 3 punkt 1.1, 1. og 2. ledd.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til riving av bygning, ombygging og tilbygg til eksisterende bygning, gjenoppføring av bygning som går tapt ved brann eller naturskade jf verneforskriften § 3 punkt 1.3 a-c.

Retningslinjer for tiltak og drift

Verneforskriften kommer i tillegg til plan- og bygningsloven som har et generelt byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen.

Fritidsbebyggelse bør vedlikeholdes med tradisjonelle farger og materialer.

Bygninger i verneområdet (utenom gamle våningshus/uthus) bør tilpasses omgivelsene slik at de blir minst mulig dominerende. Det bør brukes mørke naturtilpassede og ikke reflekterende farger og materialer. Det må påregnes at dette blir satt som vilkår ved eventuelle søknader om utvidelse eller ombygging av eksisterende hytter. Søknad om økonomisk tilskudd for endring til mer naturtilpasset farge på eksisterende bygg kan rettes til forvaltningsmyndigheten.

Arbeidsgruppa har valgt ikke å utforme retningslinjer for søknader om *riving av bygning, ombygging og tilbygg til eksisterende bygning, gjenoppføring av bygning som går tapt ved brann eller naturskade* jf verneforskriften § 3 punkt 1.3 a-c.

3.5 Friluftsliv og undervisning

Status

Båtliv: Båttur i havgapet frister på fine sommerdager og er så avgjort en del av det gode livet. Mange har stor glede av fritidsfiske etter makrell, torsk, lyr, sei, laks, sjøaure, krabbe og hummer.

Jakt: Sjøfugljakt er populært om høsten. Storskarv, ærfugl, ender og måker er jaktbare arter. Rådyr, hjort, elg og hare jaktes på fastlandet og de store øyene.

Vandring i fiskerbondens landskap: Fidsel og Itland er gode startplasser for en tur på Hidraheia. Herfra kan du vandre i fredfulle små daler, gamle slåtteenger og åpne kystlyngheier i timevis. Du kan oppsøke et av de mange utkikkspunktene, studere gamle tufter og kulturminner, eller bare nyte landskapet, og se etter fugl eller planter. Gode turmuligheter finnes flere andre steder i landskapsvernområde jf stier i temakartet i vedlegg 4.

Flekkefjord og Oplands Turistforening (FOT) har kjøpt eiendommen Li med tanke på utvikling av turiststasjon og base for miljølære.

Tabell 3. Skjærgårdsparkområder og reiselivsmål i Flekkefjord landskapsvernområde juli 2008. Områdene vises på temakartet i vedlegg 4.

Nr	Område	Gnr/bnr	Areal daa
1	Brufjellet	60/2	303
2	Napp	43/1,3,4,5,6,8	72
3	Li	40/1,2,3,4,5	240
4	Kådøy og Lamøy	15/1,2,4,5	127
5	Prestøy og Narvøy	12/1,2,3,54	386
6	Dragøy, Steglet, Mollsand, Håvågen	11/2,5,24	41
7	Laugøy inkl kommunalt område	10/28, 9/15	14 + 6
8	Husøy kommunalt område	2/16,29	28
9	Tarmevika	109/20	24

Mål

Landskapsvernområdet skal være godt tilrettelagt for et naturvennlig friluftsliv. God informasjon skal plasseres på viktige innfallsporter og utvalgte lokaliteter. Li skal kunne utvikles til base for miljølære. Besøkende skal føle seg velkommen til Flekkefjord landskapsvernområde. Områder med skjærgårdspark framgår av temakart i vedlegg 4.

Bestemmelser i verneforskriften

All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Vernet er *ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Bruk av ridehest og sykkel i utmark er bare tillatt langs traseer som er godkjent i forvaltningsplan* jf verneforskriften § 3 pkt 4.1, 4.2 og 4.3.

Vernet er ikke til hinder for vedlikehold av gamle ferdselsveier med oppmuring, trapper og rekkverk samt turveier og stier med veivisere og skilt, som var i bruk på vernetidspunktet. Istandsetting av kulturminner i samsvar med forvaltningsplan er tillatt jf verneforskriftens § 3 pkt 1.2 i og j.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv i samsvar med forvaltningsplan og opparbeiding og merking av tursti og annen naturvennlig tilrettelegging som ikke inngår i forvaltningsplan jf verneforskriften § 3 pkt 1.3 e og f.

Motorferdsel er forbudt på land og i ferskvann jf verneforskriften § 3 pkt 5.1

Retningslinjer for organisert ferdsel, tiltak og drift

Tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger er tillatt i forskriften. Andre organisasjoner og aktiviteter må ha dispensasjon.

Søknader om tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av andre aktører enn de som er nevnt i forskriften bør imøtekommes, dersom naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Tilrettelegging for friluftsliv skal skje på en naturvennlig måte. Det innebærer lav miljøbelastning og liten grad av inngrep. Tilretteleggingen skal bygge opp under naturopplevelsen og ikke forstyrre denne.

Den som tilrettelegger i landskapsvernområde må alltid ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten i forhold til bestemmelsene for landskapsvernområdet. Dette kommer i tillegg til eventuelle tillatelser som måtte være nødvendig fra andre lovverk f eks plan- og bygningsloven og motorferdselloven. Tilrettelegging må være avklart med grunneier.

Flekkefjord landskapsvernområde er ikke til hinder for inngåelse av skjærgårdsparkavtale.

Naturvennlig tilrettelegging
Noen hovedkriterier for naturvennlig tilrettelegging:

- Ta utgangspunkt i gamle ferdselsveier og jordbruksveier.
- Legg turveier utenom sårbare vegetasjonstyper og i god avstand fra viktige viltbiotoper.
- Legg stien naturlig inn i landskapet med minst mulig inngrep.
- En sti kan med fordel legges i en enkel bro over ei fuktig eng i stedet for at enga dreneres ut.
- Med brygge menes lita brygge for ilandstigning. Fortøyning kan skje i fortøyningsbolter i nærheten.
- Informasjonstavler, bord, benker, doer og små ilandstigningsbrygger skal så langt mulig utformes i naturstein, ubehandlede trematerialer som for eksempel osp, furu eller eik, og i tråd med god lokal skikk og bruk.
- Enkle bålplasser i naturstein kan konsentrere bålbrenning til faste plasser.

Vi viser til tiltak for tilrettelegging for friluftsliv jf punkt B, C, D, F, G og I, i kapittel 5 og vedlegg 6.

Hesteridning
Traseer for hesteridning vises ikke i denne planen. Dersom erfaringer tilsier det, anbefaler Fylkesmannen at dette punktet vurderes endret ved revisjon av verneforskriften

3.6 Reiseliv

Status

Det finnes en håndfull reiselivsbedrifter i nærområdet som blant annet tilbyr kost, losji, utleie av havkajakker, snorkleutstyr og lavvo.

Landskapsvernområdet er ikke spesielt tilrettelagt for reiseliv.

Hidra skjærgårdssenter har meldt oppstart av reguleringsplan med sikte på å utvikle en naturbasert bedrift med base i Kirkehamn med blant annet akvarium, leirskole og landskapshotell. Senteret skal være en inngangsport for besøk til Hidra. Det satses på aktiv læring. Fisk, fisking, kystkultur, naturopplevelser og økt miljøforståelse står sentralt.

Turistkontoret Flekkefjord/Kvinesdal BA og Flekkefjord kommune er interessert i å få utviklet et nøye vurdert utvalg av besøksmål i landskapsvernområdet.

Lagt med og gjennomgått

27

Flekkefjord landskapsvernområde
Forvaltningsplan

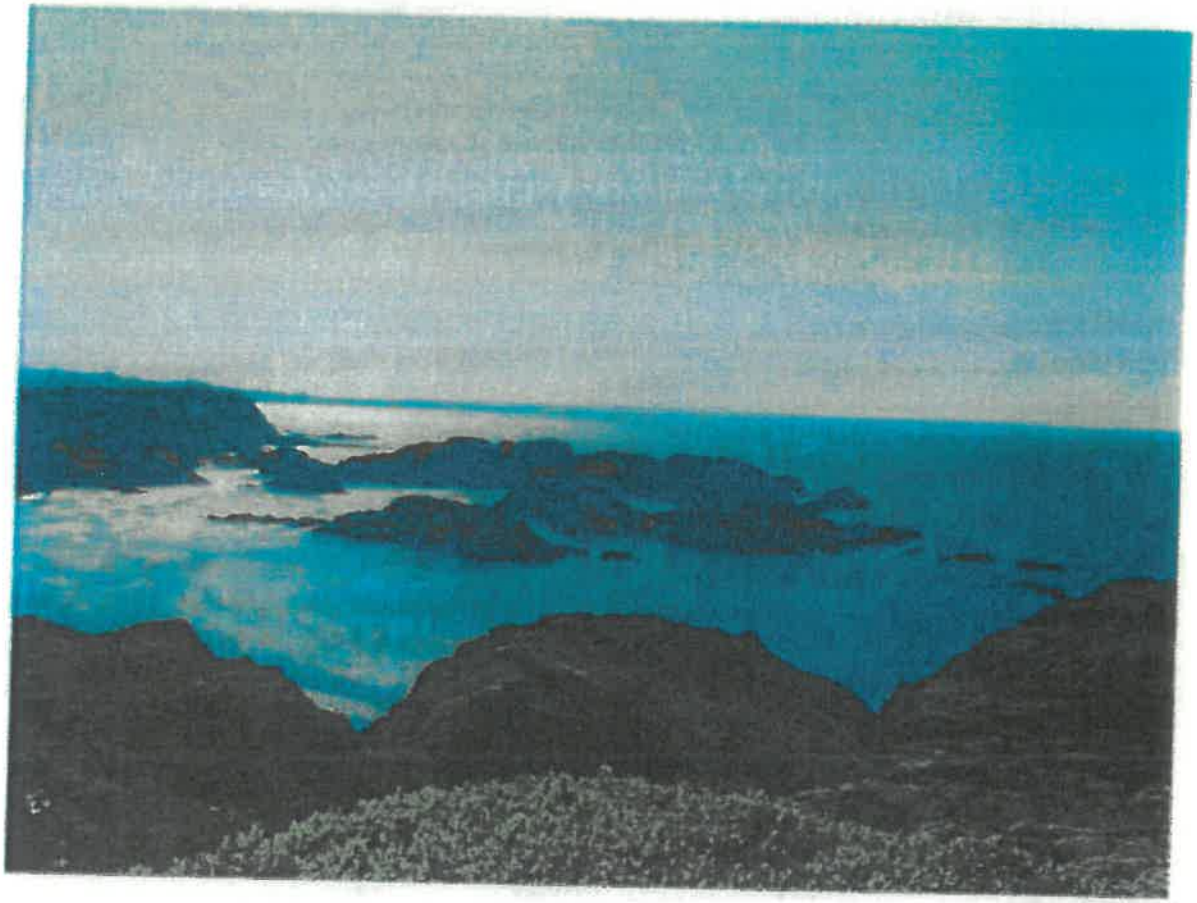

Fylkesmannen i Vest-Agder

Oktober 2010

3.5 Friluftsliv og undervisning

Status

Båtliv: Båttur i havgapet frister på fine sommerdager og er så avgjort en del av det gode livet. Mange har stor glede av fritidsfiske etter makrell, torsk, lyr, sei, laks, sjøaure, krabbe og hummer. Kajakkpadling er en økende aktivitet i skjærgården.

Jakt: Sjøfugljakt er populært om høsten. Storskarv, ærfugl, ender og måker er jaktbare arter. Rådyr, hjort, elg og hare jaktes på fastlandet og de store øyene.

Vandring i fiskerbondens landskap: Fidsel og Itland er gode startplasser for en tur på Hidraheia. Herfra kan du vandre i fredfulle små daler, gamle slåtteenger og åpne kystlyngheier i timevis. Du kan oppsøke et av de mange utkikkspunktene, studere gamle tufter og kulturminner, eller bare nyte landskapet, og se etter fugl eller planter. Gode turmuligheter finnes flere andre steder i landskapsvernområde jf stier i temakartet i vedlegg 4. Flekkefjord og Opland Turistforening (FOT) har kjøpt eiendommen Li med tanke på utvikling av turiststasjon og base for miljølære, samt å holde i hevd kulturlandskapet.

Klatring: Flere lokaliteter for eksempel Li, nord for Hidrasundet, og Brufjellet, sør for Åna-Sira, er under utvikling for ulike typer klatreopplevelser.

Tabell 3. Skjærgårdsparkområder og reiselivsmål i Flekkefjord landskapsvernområde juli 2008. Områdene vises på temakartet i vedlegg 4.

Nr	Område	Gnr/bnr	Areal daa
1	Brufjellet	60/2	303
2	Napp	43/1,3,4,5,6,8	72
3	Li	40/1,2,3,4,5	240
4	Kådøy og Lamøy	15/1,2,4,5	127
5	Prestøy og Narvøy	12/1,2,3,54	386
6	Dragøy, Steglet, Mollsand, Håvågen	11/2,5,24	41
7	Laugøy inkl kommunalt område	10/28, 9/15	14 + 6
8	Husøy kommunalt område	2/16,29	28
9	Tarmevika	109/20	24

Mål

Landskapsvernområdet skal være godt tilrettelagt for et naturvennlig friluftsliv. God informasjon skal plasseres på viktige innfallsporter og utvalgte lokaliteter. Det skal legges til rette for verdiskaping innen rammen av prosjektet Sørnorsk kystnatur, Naturarven som verdiskaper, jf kap 3.10. Li skal kunne utvikles til base for miljølære. Besøkende, både i grupper og enkeltvis, skal føle seg velkommen til Flekkefjord landskapsvernområde. Områder med skjærgårdspark framgår av temakart i vedlegg 4.

(9)

Avtale om makeskifte

Det er i dag inngått følgende avtale om makeskifte
mellom
Flekkefjord kommune (FK) Org nr: 964 967 369, Kirkegaten 50, 4400 Flekkefjord
og
Roar Svindland (RS) og Anne Isaachsen Willoch (AW), Solbjørg, 4480 Kvinesdal

1. Bakgrunnen for avtalen er en pågående salgsprosess av kommunens eiendom på Mønstremyr, gnr. 44 bnr. 1 og 2, hvor kommunen ønsker å selge til de som over tid har drevet og brukt eiendommen som del av eget driftsgrunnlag. Eiendommen søkes delt i 3 deler, hvorav den ene parten er tenkt til RS og AW. I denne forbindelse foreslår RS og AW et makeskifte hvor de tilbyr Flekkefjord kommune hytta/sjøbua i Dåtlandstrand mot den avtalte delen av Mønstremyr. Kommunen anser det som positivt å kunne tilrettelegge en hytte i Dåtlandstrand for allmennheten, i dette tilfelle gjennom en egen driftsavtale med Flekkefjord og Oplands Turistforening (FOT). Ved ervervet gis FOT samtidig et egnet sted for oppføring av et toalett. FOT er grunneier i Dåtlandstrand og området er allment tilgjengelig gjennom en Skjærgårdsparkavtale. Avtalen øker allmenhetens mulige bruk av området og reduserer private innslag i et viktig friluftslivsområde.

2. Flekkefjord kommune fradeler og overfører en nærmere avtalt del av kommunens eiendom gnr. 44 bnr. 1 og 2 Mønstremyr, til Roar Svindland og Anne I. Willoch, som tilleggsjord til gnr. 41 bnr. 1 m.fl. Kleppe, avtalt areal fremgår av kartbilag 1.

3. Roar Svindland og Anne I. Willoch overfører, på egne og fremtidige eieres vegne, hytta/sjøbua på gnr. 40 bnr. 4 i Dåtlandstrand til Flekkefjord kommune, inkludert eventuelle rettigheter og tilsvarende som naturlig hører til sjøbua/hytta. Sjøbua/hytta er fra gammelt av tilknyttet gården på Kleppe, gnr. 41 bnr 1 m.fl. Grunnen på 40/4 tilhører Flekkefjord og Oplands Turistforening. Hyttas areal = fotavtrykket fremgår av panteboken og av brev av 03.06.1953 fra advokat Håkon Nilsen, nemlig 4 x 7 meter. Hytta/sjøbua er vist i kartbilag 2.

4. Verdien for arealet på Mønstremyr er beregnet til kr. 430 000,-. I denne makeskifteavtalen settes tilsvarende verdi på hytta/sjøbua i Dåtlandstrand. Det skal ikke ytes ytterligere vederlag mellom partene, med ett eventuelt unntak som fremgår av punkt 5.

5. Flekkefjord kommune forbeholder seg retten til å forvalte rettighetene tilknyttet en eventuell vindkraftutbygging for arealet som på signeringsdatoen inngår i Skorveheia vindpark, inkludert retten til å inngå en avtale med Norsk Vind Energi eller tilsvarende. Denne retten til å forvalte grunneierrettigheter er begrenset til selve vindparken slik denne er planlagt og kun for vindparkens virksomhet. Dersom det foretas vindkraftutbygging skal engangsutbetalingen for delen av eiendommen som på signeringsdato er del av Skorveheia vindpark tilfalle Flekkefjord kommune, tilsvarende skal de årlige utbetalingene av vindkraftrettighetene for samme areal tilfalle Flekkefjord kommune. Dette kan tinglyses på høvelig vis og vil fremgå på skjøte på den nyopprettede eiendommen fradelt fra 44/1 og 2.

6. Flekkefjord kommune og RS og AW kan umiddelbart etter begge parteres underskrift av denne avtalen ta sitt areal/bygning definert i pkt. 2 og 3 i bruk. Inkludert i dette kan FOT fra

signeringsdato bygge toalettanlegg inntil / i nærheten av hytta/sjøbua i Dåtlandstrand, toalettanlegget vil være FOT sin eiendom. Tilsvarende kan RS og AW inngå avtale på vegne av grunneier med verneområdemyndighetene vedrørende damprosjekt i Botnen.

7. Nødvendig fradeling og oppmåling av gnr. 44 bnr. 1 og 2, samt tilknyttet kostnadsfordeling og øvrige forhold er regulert i egen avtale (bilag 2). For sjøbua/hytta i Dåtlandstrand gir RS og AW Flekkefjord kommune fullmakt til å søke denne fradelt etter jordlovens § 12 fra gnr. 41 bnr 1 m.fl. Kleppe.

8. Formell overtakelse av eiendommen/bygningen er fra det tidspunkt offentlige myndigheter har gitt alle nødvendige tillatelser som kreves for å gjennomføre avtalen, men selve eiendommen/bygningen overtas i den tilstand de er på dato for signering av avtalen. Tilsvarende svarer partene for eventuelle driftsomkostninger ved sin ervervete eiendom/bygning fra signering av avtalen, inkludert forsikring av sjøbua/hytta i Dåtlandstrand.

9. Denne avtalen er bindende, men faller bort i sin helhet om offentlige myndigheter ikke gir alle nødvendige tillatelser for å gjennomføre makeskiftet som forutsatt, partene skal da på alle vis settes tilbake i samme situasjon som før inngåelsen av avtalen. Dersom denne situasjonen skulle oppstå skal eventuelle problemstillinger som har oppstått ved partenes respektive bruk/disposisjon over eiendommen/bygningen søkes løst i minnelighet. Dersom det ikke er mulig skal saken søkes løst gjennom forliksrådet.

10. Eiendommen/bygningen skal overtas fri for heftelser, utover eventuelle avtalte (jf. pkt. 5 og bilag 3).

11. FK forplikter seg til å utstede skjøte på angjeldende del av gnr. 44 bnr 1 og 2 så snart alle forpliktelser etter denne avtalen er oppfylt, alle nødvendige tillatelser er gitt og eiendommen har fått eget matrikkelnummer.

Sign. dato:

Grunneier 44/1 og 2 Flekkefjord kommune	Grunneier 41/1, eier av hytta/sjøbua i Dåtlandstrand Roar Svindland og Anne Isaachsen Wiloch

Flekkefjord og Oplands turistforening er kjent med avtalen og bekrefter som grunneier at avtalen eller deler av den kan tinglyses på gnr. 40 bnr. 4.

For Flekkefjord og Oplands Turistforening:

Lilly Marie Kongevold Leder	Sivert Flikka Styremedlem

AVTALE

Mellom Flekkefjord og Oplands Turistforening (FOT), org.nr. 986 638 822 og Flekkefjord kommune, org. nr. 964 967 369 er i dag inngått slik avtale:

Avtalen omfatter en hytte som Flekkefjord kommune har ervervet fra Roar Svindland og Anne Isaachsen Willoch gjennom en makeskifteavtale. Hytta er beliggende i Dåtlandstrand, på gnr. 40 bnr. 4. Grunnen tilhører FOT. Hyttas areal = fotavtrykket fremgår av panteboken og av brev av 03.06.1953 fra advokat Håkon Nilsen, nemlig 4 x 7 meter.

Avtalens varighet er 40 år fra underskrift og for øvrig så lenge FOT holder hytta vedlike.

FOT har rett til å disponere hytta.

FOT har rett til alle inntekter som knytter seg til hytta, også leieinntektene.

FOT har rett til å bygge toalettanlegg inntil / i nærheten av hytta. Toalettanlegget vil være FOT sin eiendom.

Som vederlag for de beskrevne rettigheter skal FOT holde hytta vedlike.

Flekkefjord kommune er innforstått med at FOT har inngått avtale med Skjærgårdsparken.

Flekkefjord den 2016

For Flekkefjord og Oplands Turistforening

Lilly Marie Kongevold

Leder

Sivert Flikka

Styremedlem

For Flekkefjord kommune

Jan Sigbjørnsen

Ordfører

10

AVTALE OM LEIGE AV BEITE

mellom

Roar Svindland og F.O.T (*grunneigar*)

1. Kva leigeavtalen omfattar:

Areal: Gnr. 40 Bnr. 1,2,3,4,5 og Gnr. 43 Bnr. 2

Avgrensingar i terrenget: Eiendomsgrenser

Dyretal: Tilpasset areal *(øvre grense)*

Beitesesong frå/til: 2012

2. Leigeperiode

Roar leiger mitt/vårt beiteområde for ei periode på 10 år gjeldande frå og med beitesesongen 2012 med automatisk forlenging for 1 år *(minst 1 år)* om gongen etter den tid.

Roar har førerett til fornying av leigekontrakten dersom beiteområdet framleis skal leigast vekk.

2. Oppseiing av avtalen

Avtalen kan seiast opp direkte dersom partane ikkje følgjer opp innhaldet i denne. Oppseiing ved utgang av leigetida eller ved opphøyr av beiting ved nedlegging av drifta i laget, skal skje med minst 1 års varsel.

3. Beiteleige

Leiga er sett til kr 0 Men. Roar påtar seg følgende skjøtselarbeid:

- Vedlikeholde gjerde rundt Lia
- Skjøtselbeiting innmark vår/høst
- Delta i sviing under ledelse av F.O.T

4. Beitemetode

Helårsbeiting med utgangersau.

— Beiting i tråd med retningslinjer frå L.V.

5. Tilsyn og sanking

Tilsyn og sanking skal gjennomførast i samsvar med offentlege retningsliner/reglane for Organisert beitebruk. *Sjå elles: Forskrift om velferd for småfe.*

6. Tvistar

Tvistar om denne avtalen skal avgjerast ved mekling.

7. Tinglysing

Avtalen kan tinglysast, og kostnadane skal da dekkjast i fellesskap / evt. av den som krev tinglysinga.

8. Dato og signatur

.....	Roar Svindland
(grunneigar)	~~*(for beitelaget)*~~
.....	Anne I Willock
(vitne)	*(vitne)*

11

Lilly Marie Kongevold

Fra:	roarsvi@online.no
Sendt:	fredag 28. august 2020 10.59
Til:	Lilly Marie Kongevold
Kopi:	fmavmso@fylkesmannen.no; sverre.thele@flekkefjord.kommune.no
Emne:	Merking og rydding av stier på Hidraheia.
Vedlegg:	IMG_20200828_0001.pdf

Hei Lilly Marie
Sender dette for å unngå misforståelser angående jobben med å rydde og merke stier på våre eiendommer. Vi har gjort denne jobben de siste årene , men i ditt notat fra besøksstrategien henviser du til tidligere avtaler med oss grunneiere og FOT angående denne jobben. Videre ber du oss ta kontakt ved eventuelle endringer, derfor denne presiseringen.
Når det gjelder hvilke stier som skal merkes og markedsføres i besøksstrategien m.m. håper vi at vi sammen kan finne gode løsninger for både folk og fe i tråd med verneformålet. Her er vi ganske åpne, men veileder fra Dir., merkehåndboka og verneformålet må følges.
Mvh Roar

Roar Svindland

Stykkje 35/3 og 35/5 : 24.08.2009
Kvedshyken 35/5 24.08.2009
Vardefjell og Store Håland 36/2 : 23.11.2015
Kleppe 41/1, 41/2, 42/3, 42/4 : 23.11.2015
Mønstremyra 44/1 : 04.12.2019

PRESISERING / AVTALEOPPHØR / TILBAKETREKKING AV SAMTYKKE

Som grunneier og/eller rettighetshavere presiseres at vi selv vil forestå alt arbeid som eventuelt blir aktuelt tilknyttet tilrettelegging for friluftsliv i egne disponible areal, bl.a. merking, rydding, registrering av turløyper o.l. Dersom noen andre, eventuelt Flekkefjord og Oplands Turistforeing (FOT), tidligere er gitt muntlig eller skriftlig samtykke til utførelse av slikt arbeid er dette å oppfatte som tilbaketrekking av samtykke, eventuell avtale om tiltak i nevnte areal videreføres ikke.

Forøvrig vises til enighet i nedsatt «stigruppe» den 11.02.2012, mellom FOT (JS), Flekkefjord kommune (ST), Vernemyndighet (BV) og repr. for grunneiere (OGR).
Partene besluttet at «Merkehåndboka» skal følges, dette ble forankret i vedtak av både Flekkefjord kommune og Verneområdestyret. Blant annet gav partene sin tilslutning til at (sitat):

> *«3. Grunneiere vil beholde retten til å velge om han selv skal utføre rydding/merking etter tilskudd. 4. Traseer må ikke endres, gamle merkes eller ryddes, uten avtale med grunneiere.»*

Ingen avtale er inngått iht. merkehåndboka. Presiseringen er for å unngå misforståelse.

For mer informasjon om merkehåndboka, se: www.merkehandboka.no

Eiendom	Kontaktinformasjon	Dato	Sign
GNR 35 Bnr. 3-5			
GNR 36 BNR 1-5			
Gnr. 41 Bnr. 1-2	Roar Svindland	28/8-20	Roar Svindland
Gnr 42 Bnr. 3-4			
Gnr. 44 Bnr. 1			

12

Veileder for besøksforvaltning i norske verneområder

Utførende institusjon:
Miljødirektoratet
M-nummer:
M-415 | 2015
År:
2015
Sidetall:
42
Utgiver:
Miljødirektoratet
Forfatter(e):
Miljødirektoratet
Tittel - norsk og engelsk:
Veileder for besøksforvaltning i norske verneområder
4 emneord:
Besøksforvaltning, besøksstrategi,
nasjonalpark, merkevare
4 subjects words:
Visitor management, visitor management strategy,
national park, brand strategy

Forside:
Besseggen. Foto: Thor Østbye

Layout:
Guri Jermstad

Sammendrag – summary
Besøksforvaltning i norske verneområder har som mål å finne en balansegang i forvaltningen av et verneområde mellom å gi gode opplevelser for den besøkende, lokal verdiskapning og å ivareta naturverdiene. Veilederen presenterer også verktøy for kunnskapsinnhenting på temaene sårbare naturverdier, brukerundersøkelser og reiselivskartlegging.

Definisjoner

I veilederen legges følgende definisjoner til grunn:

- **Besøksforvaltning**

Å legge til rette for og styre bruken av en nasjonalpark slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

- **Besøksstrategi**

En besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for verneområdet. Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn etc.) som er nødvendige for å balansere verneverdier, besøkende og lokal verdiskaping i et verneområde, slik at en oppnår størst mulig nytte for alle tre interesser.

- **Prinsipp**

Dersom det er motstridende målsettinger mellom ivaretakelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretakelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

Figur 3. Besøksforvaltning handler om å finne balansen mellom bruk av verneområder til turistnæringen, besøk og å ta vare på sårbare naturverdier. Foto: Kai Jensen, Carl Norberg og Bente Rønning

14

Forslag - farled - besøksstrategi

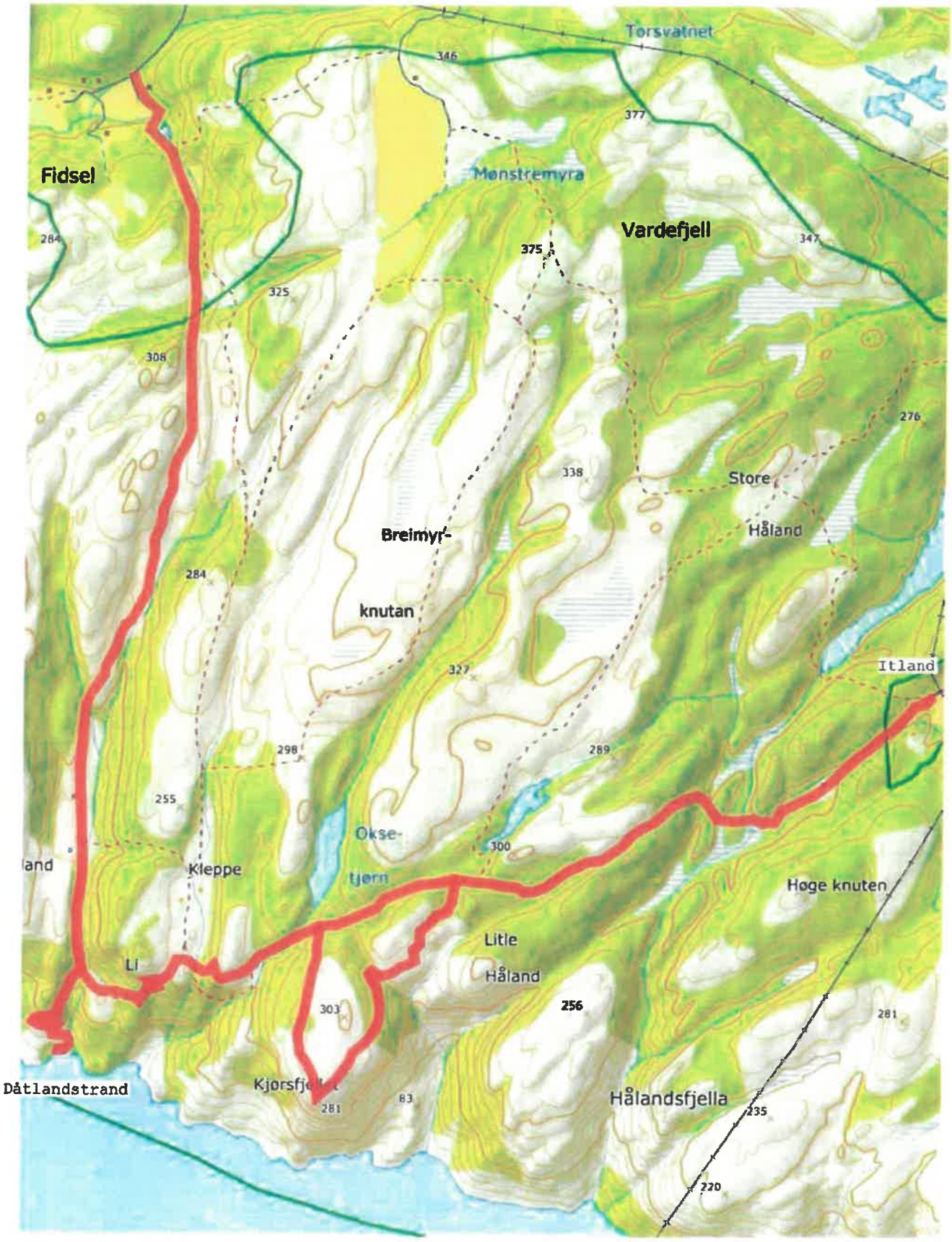

Dato: 2018-04-27 22:39:16 - Side 1 av 1

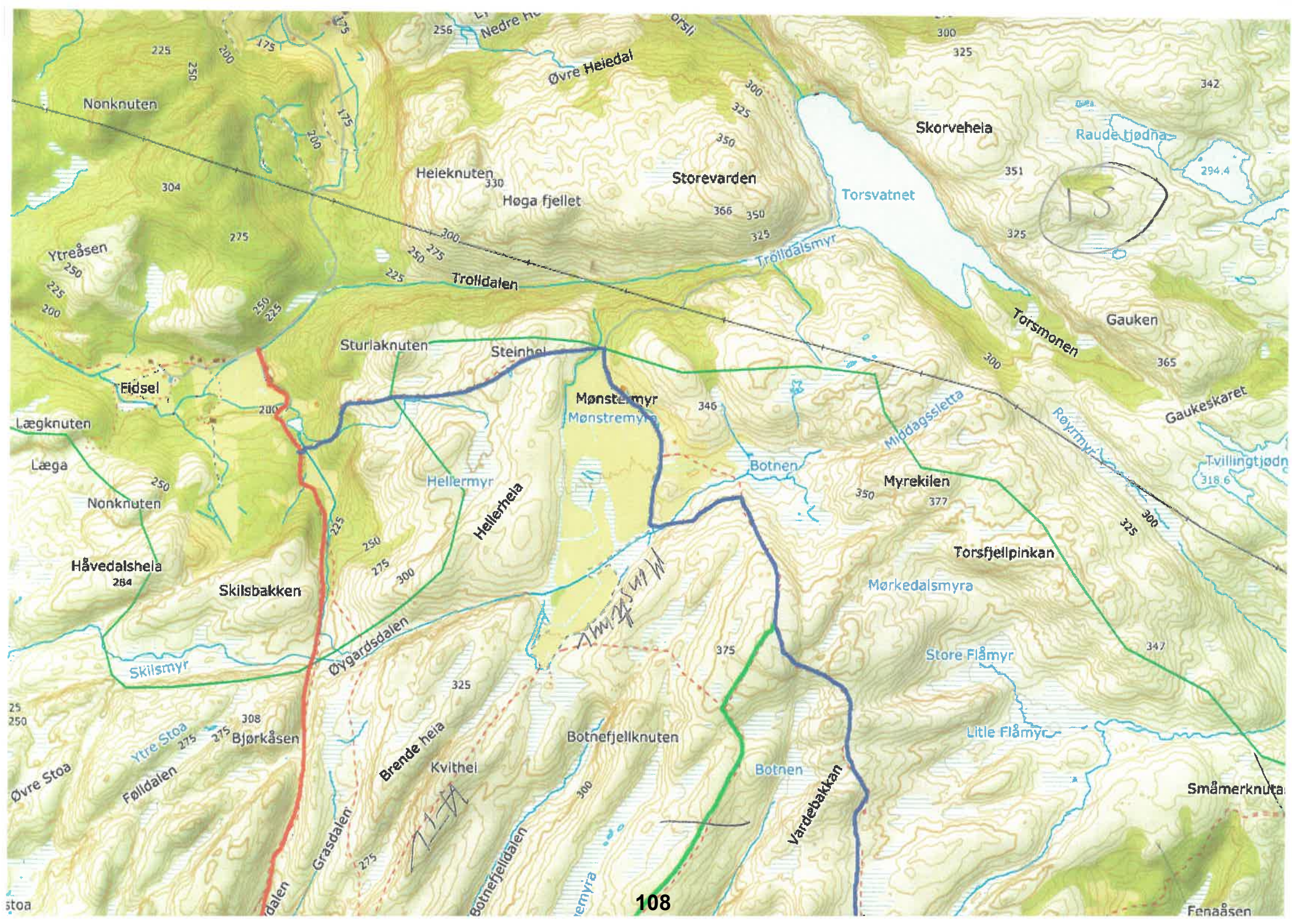
Nonknuten
Øvre Heiedal
Heleknuten
Høga fjellet
Storevarden
Skorveheia
Raude tjødna
Torsvatnet
Trolldalsmyr
Trolldalen
Ytreåsen
Sturlaknuten
Steinhei
Torsmonen
Gauken
Gaukeskaret
Eidsel
Mønstermyr
Mønstremyra
Lægknuten
Læga
Nonknuten
Middagssletta
Røyrmyr
Tvillingtjødn
Botnen
Myrekilen
Hellermyr
Hellerhela
Håvedalshela
Skilsbakken
Torsfjellpinkan
Mørkedalsmyra
Skilsmyr
Øygardsdalen
Store Flåmyr
Lille Flåmyr
Ytre Stoa
Bjørkåsen
Brende heia
Kvithei
Botnefjellknuten
Botnen
Vardebakkan
Øvre Stoa
Følldalen
Grasdalen
Botnefjelldalen
Småmerknuta
Fenaåsen

Allemannsretten

En viktig del av kulturarven vår er å være ute i naturen. Vi har fra gammelt av hatt rett til å ferdes i skog og mark, etter elvene, på innsjøer, i skjærgården og til fjells – uavhengig av hvem som eier grunnen. Vi kan høste av naturen – ikke bare saltvannsfisk, bær, sopp og blomster, men også inntrykk og opplevelser. Hovedprinsippene i allemannsretten er lovfestet i friluftsloven av 1957.

Innhold:
s.5 Fjellsko eller ski, s. 7 Sykkel, s.9 Hest, s.11 Telt, s.13 Årer og seil, s.15 Stang eller håndsnøre, s.17 Spann eller korg, s. 18 Felles info.

Friluftsloven

uten samtykke av eier eller bruker av grunn hvor avsperring foretas, samling, start eller innkomst finner sted eller hvor sammenstimling av folk for øvrig må påreknes.

Løype for skirenn, terrengløp eller liknende må legges slik at skade på skogforynging og ungskog og skade på gjerde så vidt mulig unngås.

§ 10a.

Tilføyes ved lov 20 mai 2005 nr. 28 (i kraft fra den tid som fastsettes ved lov) som endret ved lov 19 juni 2009 nr. 74.

Kapitel II. Om ferdselsrettens utøving og innskrenkninger i ferdselsretten m.v.

§ 11. *(Ferdselskultur og eierens bortvisingsrett.)*

Enhver som ferdes eller oppholder seg på annen manns grunn eller på sjøen utenfor, skal opptre hensynsfullt og varsomt for ikke å volde skade eller ulempe for eier, bruker eller andre, eller påføre miljøet skade. Han plikter å se etter at han ikke etterlater seg stedet i en tilstand som kan virke skjemmende eller føre til skade eller ulempe for noen.

Grunnens eier eller bruker har rett til å vise bort folk som opptrer hensynsløst eller ved utilbørlig atferd utsetter eiendommen eller berettigete interesser for skade eller ulempe.

Endret ved lov 21 juni 1996 nr. 37.

§ 12. *(Erstatning for skade og ulempe.)*

For skade og ulempe som noen volder under ferdsel eller opphold på annen manns grunn, gjelder alminnelige erstatningsregler.

§ 13. *(Sjikanøse stengsler og uheimlete forbudskilt.)*

Eier eller bruker av grunn må ikke ved stengsel eller på annen måte vanskeliggjøre den ferdsel som er tillatt i denne lov, med mindre det tjener hans berettigete interesser og ikke er til utilbørlig fortrengsel for almenhetens ferdsel.

Uten særskilt heimel må ingen sette opp skilt eller på annen måte kunngjøre at det er forbudt å ferdes eller bade på område hvor det er adgang til det etter denne lov.

Stengsel, skilt eller kunngjøring som er i strid med denne paragraf, kan kreves fjernet etter § 40.

Endret ved lov 21 juni 1996 nr. 37.

§ 14. *(Avgift for adgang til friluftsområde)*

Ferdselsrett etter denne lov er ikke til hinder for at eier eller bruker etter løyve av kommunen kan kreve en rimelig avgift for adgangen til badestrand, teltplass eller annet opparbeidet friluftsområde, men avgiften må ikke stå i misforhold til de tiltak eier eller bruker har gjort på området til fordel for friluftsfolket. Det kan settes vilkår for slikt løyve.

Endret ved lover 8 mars 1963 nr. 1, 5 juni 1987 nr. 25, 11 juni 1993 nr. 85, 21 juni 1996 nr. 37.

§ 15. *(Regulering av ferdsel på visse friluftsområde)*

Friluftsloven

§ 20.*(Uttalelse om tvilsspørsmål)*

Er det tvil eller uenighet om
a) hvorvidt et grunnstykke skal reknes som innmark eller utmark etter denne lov, eller
b) hvilken avstand raste- eller teltplass m.v. etter § 9 skal ha fra et bebodd hus eller hvorvidt det må rel telting m.v. etter § 9 tredje ledd kan medføre nevneverdig skade eller ulempe, eller
c) hvorvidt et stengsel, eller annen hindring, et skilt eller en kunngjøring er lovlig (jfr. § 13),
kan grunneieren, brukeren, eller et interessert friluftslag kreve uttalelse herom av kommunen.

0 Endret ved lover 13 juni 1980 nr. 41, 11 juni 1993 nr. 85, 21 juni 1996 nr. 37.

§ 21.*(Friluftslivsorganene)*

I friluftslivsforvaltningen etter denne lov er det følgende organer:
1) Departementet
2) Direktoratet
3) Fylkesmannen
4) Fylkeskommunen
5) Kommunen.

0 Opphevet ved lov 8 juni 1990 nr. 16, tilføyd igjen ved lov 21 juni 1996 nr. 37.

§ 22.*(Friluftslivsorganenes arbeidsoppgaver)*

De enkelte organer etter § 21 skal utføre de oppgaver som direkte er tillagt dem etter loven, og har ellers et generelt ansvar for å fremme almenhetens friluftsinteresser.

Kommunen, fylkeskommunen og fylkesmannen skal arbeide for å fremme friluftsformål innen sitt område. Departementet kan tillegge fylkeskommunen ansvaret for nærmere bestemte oppgaver for å fremme og tilrettelegge for friluftslivet.

Kommunen og fylkeskommunen har rett til å opptre, klage og i tilfelle reise søksmål for å ivareta almennhetens interesser i alle saker av interesse for friluftslivet. Fylkesmannen kan opptre, klage og i tilfelle på vegne av staten reise søksmål for å ivareta almennhetens interesser i alle saker av interesse for friluftslivet.

§ 35.*(Tiltak og inngrepsløyve for å lette ferdsel i utmark)*

Kommunen kan varde og merke opp ruter og turstier i utmark, og den kan på bestemte steder bygge klopper eller bruer og sette i verk andre tiltak for å lette ferdselen langs ruter og turstier i utmark.

Kommunen kan gi organisasjoner som har til formål å fremme reise- og friluftsliv, rett til å varde og merke opp ruter og turstier i utmark.

Departementet kan gi regionale organisasjoner som har til formål å fremme reise- og friluftsliv, rett som nevnt i første ledd for ruter og turstier som berører flere kommuner.

Rett til å varde og merke opp ruter og turstier i utmark kan utøves uten forutgående skjønn. Tilsvarende gjelder rett til å bygge klopper eller bruer og sette i verk andre tiltak for å lette ferdselen langs ruter og turstier i utmark dersom kommunen eller departementet i det enkelte tilfelle bestemmer det.

Volder utøvelsen av myndighet skade, kan eieren (eller brukeren) kreve erstatningsspørsmålet avgjort ved skjønn. I saker etter første og annet ledd skal kommunen, og i saker etter tredje ledd skal departementet, erstatte eierens (eller brukerens) skjønnskostnader når ikke skjønnet finner å burde

kapsvernområde
turminner
ng
N
4 km
Mønstremyrgården
Fjellsa
Vollesfjo
Skarpenes
Holmen
Stø
Eigeland
St Håland
Friområde
Kjeøy
Halsodden
Skadeknuden
Dåtland
Kleppe
L Håland
Haugeland
Kvelland
Olsøy
Bjørnøy
Bjørnøyane
Støholmen
Vidhalsholmen
Kjørsfjellet
Snørebrot
Lyngnes
Kådøya
Svartingane
Hidrasundet
Hidrasund
Myran
Kåda
Amland
Kjøyta
Eie
Reistad
Kvelland-
stranda
Bukkstad
Abelnes
Esphol
Raudholmane
NR
Skjebergholmane
Prestøya
Brattøy
Festevoll
Kråge-
dal
Vimrevåg
Bukkstad
Vardnes
Andabeløy
Engelsholmen
Terne-
holmen
Rossøy
Havsvik
Marstad
Støytland
Dragøya
Auland
Uland
Urstad
Ysthus
Våge
Hæstad
Strands-
Fjorden
Råga
Sele
Guløodden
øvre
Veisdal
ytre
Sønnevik
Kjellenes
Lindåsen
Rasvåg
Langelands-
stranda
Langelandsfjellet
Langeland
Brendøyknuden
Matkoven
Kåløya
Hummarås
Krakeholmen
Husøy
Urstadøya
Myskeskj
Trælangane
Nesodden
Haugøya
Hummarøya
Kalven
Katterova
Nomba
Skarveskjer
Innerholmen
Sakseskjeret
Klubben
Austgavlen
Listafjorden

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/6591-0

Saksbehandler: Ronny Skansen

Dato: 05.12.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	28/20	14.12.2020

Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde - Søknad om dispensasjon til utplassering av utrangert fyrlykt i havneområde ved Ryvingen - Kystverket

Vedlegg:

1 Ryvingen fyrstasjon – gnr. 23-7 – Mandal kommune, Vest-Agder fylke - søknad om utplassering av utrangert 077800 Matodden fyrlykt - dispensasjon
2 1002435 søknad
3 avtale utrangerte 077800 Matodden
4 077800 Matodden
5 Matodden Ryvingens venner
6 Matodden lykt
7 Matodden f.l.

Forvalters innstilling

Verneområdestyret gir dispensasjon til utplassering av Matodden fyrlykt i havneområde på Ryvingen iht. til innlevert søknad. Dispensasjon gis med hjemmel i verneforskriften § 3, punkt 1.3 l for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde.

Dispensasjon gis på følgende vilkår:

- Verneområdestyret har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes nødvendige tillatelser etter andre lovverk.
- Verneområdestyret kan kreve fyrlykta fjernet eller plasseringen endret dersom endrede forutsetninger eller påvirkninger på verneverdiene krever det.

Saksopplysninger

Søknaden gjelder utplassering av den utrangerte 077800 Matodden fyrlykt i havneområdet på Ryvingen fyr. Fyrlykten skal fjernes fra dagens plassering i forbindelse med Kystverkets fornyelse av merkingen av farleden Lindesnes – Kristiansand. Ryvingen venner har inngått avtale med Kystverket om overtakelse av lykten. Taket skal males hvitt, noe som signaliserer at den ikke er i bruk. Det er vist på fotografier og beskrevet i søknaden fra Ryvingens venner hvor og hvordan fyrlykten er tenkt plassert.

Ryvingen fyrstasjon ligger på øya Ryvingen utenfor Mandal, og er et kystfyr. Ryvingen er del av den ytre sørlandsskjærgården med småkupert terreng og nakne koller og svaberg. Fyrstasjonen ligger avgrenset og innegjerdet oppe på øya, 420 meter fra havnen. Bygningene ligger samlet og danner sammen med gjerder og murer en innelukket plass. Fyrstasjonen består i dag av bygningene fyrbetjentbolig, uthus, maskinhus, fyrtårn og naust nede i havnen.

Agder Fylkeskommune har fattet følgende vedtak i saken i forhold til kulturminneloven:

Med hjemmel i lov om kulturminner § 19 tredje ledd fatter fylkeskommunen følgende vedtak: Det gis med dette tillatelse til å plassere Matodden fyrlykt i havneområdet på Ryvingen fyr som beskrevet i søknaden og vist på vedlagte fotografier.
Tillatelsen bortfaller dersom tiltaket ikke er iverksatt innen 3 år fra vedtaket er mottatt.

Juridisk grunnlag

Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, Kristiansand, Søgne og Mandal kommuner, Vest-Agder. FOR-2005-04-29-388.
Oksøy- Ryvingen landskapsvernområde ble opprettet 29. april 2005. Formålet med Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde *er å ta vare på et sammenhengende og egenartet skjærgårdslandskap lite preget av tekniske inngrep, og som er representativt for sørlandskysten. Dette skjærgårdslandskapet karakteriseres av en sjøoverflate som brytes opp av mange lave, avslepne øyer, holmer og skjær, med tilhørende naturtyper, flora, fauna, kulturminner og kulturlandskap, herunder kystlynghei og de karakteristiske uthavnene. Allmennheten skal ha mulighet til naturopplevelser gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*

Etter § 3 punkt 1.1 er området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av punkt 1.2 og 1.3 i forskriften er det forbud mot inngrep som: Oppføring og ombygging av bygninger, brygger og andre anlegg, vegbygging, bergverksdrift, graving, påfylling av masse, sprenging, bryting av stein, mineraler eller fossiler, fjerning av større steiner og blokker, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, planting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Opplistingen er ikke uttømmende. Forvaltningsmyndigheten avgjør i tvilstilfeller om et tiltak

må anses å ville endre landskapets art eller karakter vesentlig.

Forvaltningsmyndigheten kan etter verneforskriftens § 3 punkt 1.3 l gi tillatelse til oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket.

For alle saker som berører naturmangfold følger det av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Vurdering

Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter (§ 3.1.1). Etter verneforskriftens § 3 punkt 1.3 l kan det gis tillatelse til oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket.

I henhold til forvaltningsplan fra 2010 sies blant annet følgende: *Bygg som endrer landskapets art eller karakter, eller på annen måte er i strid med verneformålet kan ikke tillates. Områdets grad av urørthet og landskapets tålegrense for inngrep vil bli tillagt stor vekt, ved behandling av byggesaker etter verneforskriften.*

Offentlig beslutningstaking som berører naturmangfoldet skal bygge på et vitenskapelig kunnskapsgrunnlag så langt dette er rimelig, jf. naturmangfoldloven § 8. Verneområdeforvalter mener at det foreliggende kunnskapsgrunnlaget gir tilstrekkelig informasjon om tiltakets konsekvenser for naturmiljøet i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde til at det kan fattes vedtak i saken. Det legges her vekt på opplysninger som fremkommer i Naturbase, forvaltningsplan, sammen med informasjon i forbindelse med forarbeidet til vernet, til grunn for vurderingen av kunnskapsgrunnlaget. «føre-var-prinsippet» etter nml. § 9 har liten relevans i saken.

Det søkes om å sette opp en utrangert matodden fyrlykt i havneområde på Ryvingen. Etter verneforskriften kan det gis tillatelse til oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket. Det må ses som positivt at fyrlykta blir tatt vare på og kan vises frem i et slikt område. Så langt verneområdeforvalter kan vurdere vil ikke dette tiltaket bidra til å endre landskapets art eller karakter. Tiltaket vil også vil være innenfor forvaltningsplanens retningslinjer. Omsøkte plasseringen i havneområdet må kunne tåle et slikt nytt element og selve tiltaket er relativt begrenset.

I forhold til naturmangfoldlovens § 10, økosystemtilnærming og samlet belastning vil den omsøkte plassering av utrangert fyrlykt ikke bidra til noe vesentlig belastning på naturen. Plasseringen er i havneområde der det er noe infrastruktur fra før. Etter § 12 i naturmangfoldloven, miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder blir plasseringa av fyrlykta gjort inn mot fjellet i et utvida område og bort fra gangbanen og selve sjøen. Selve plasseringen av fyrlykta gjøres reversibelt på et ikke-fastmontert fundament.

Tiltaket vil ikke kreve inngrep av noen betydning. Det vektlegges også at kulturminnemyndigheten har gitt tillatelse til tiltaket.

Med bakgrunn i vurderingene som er gjort i saken vil plassering av utrangert Matodden fyrlykt i havneområdet på Ryvingen tillates innenfor verneforskriften og forvaltningsplanens retningslinjer.

Informasjon om klagerett
Dette er et enkeltvedtak som kan påklages innen tre uker fra meldingen om vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven (fvl) § 28. En eventuell klage skal fremsettes skriftlig og sendes til verneområdestyret. Miljødirektoratet er klageinstans. Parter har med visse unntak rett til innsyn i dokumentene i saken, jf. fvl §§ 18 og 19.

Vest-Agder fylkeskommune

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår ref.: 19/07369-2 Deres ref.: Dato: 29.09.2019

Ryvingen fyrstasjon – gnr. 23 bnr. 7 – Mandal kommune, Vest-Agder fylke. Søknad om utplassering av utrangerte 077800 Matodden fyrlykt i havneområdet. Dispensasjon etter kulturminneloven § 19 tredje ledd.

Vi viser til søknad av 19.09.2019 om dispensasjon fra fredningen for utplassering av Matodden fyrlykt i havneområdet på Ryvingen fyr.

Se **Beskrivelse av det omsøkte tiltak** nedenfor.

Ryvingen fyr med området rundt er fredet i henhold til lov om kulturminner §§ 15 og 19 (1994).

Fredningen medfører at det må søkes om dispensasjon for alle tiltak utover vanlig vedlikehold i det fredede området.

I henhold til lov om kulturminner §19 tredje ledd kan departementet i særlige tilfeller gjøre unntak fra fredning og fredningsbestemmelser for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i det fredede området. I henhold til forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven, jf. § 12 nr. 2, er dispensasjonsmyndigheten for fredede bygninger og anlegg delegert til fylkeskommunen.

Vedtak
Med hjemmel i lov om kulturminner § 19 tredje ledd fatter fylkeskommunen følgende vedtak:

Det gis med dette tillatelse til å plassere Matodden fyrlykt i havneområdet på Ryvingen fyr som beskrevet i søknaden og vist på vedlagte fotografier.

Tillatelsen bortfaller dersom tiltaket ikke er iverksatt innen 3 år fra vedtaket er mottatt.

Klageadgang
Vedtaket kan påklages innen 3 uker fra dette brevet er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage stiles til Riksantikvaren, men sendes fylkeskommunen.

Postadresse:
Postboks 517 Lund
4605 KRISTIANSAND
E-postadresse:
postmottak@vaf.no

Besøksadresse:
Tordenskjolds gate 65
4614 KRISTIANSAND
Internettadresse:
www.vaf.no

Telefon:
38 07 45 00

Organisasjonsnummer:
960 895 827

Beskrivelse av kulturminnet
Ryvingen fyrstasjon ligger på øya Ryvingen utenfor Mandal, og er et kystfyr. Ryvingen er del av den ytre sørlandsskjærgården med småkupert terreng og nakne koller og svaberg. Fyrstasjonen ligger avgrenset og innegjerdet oppe på øya, 420 meter fra havnen.

Bygningene ligger samlet og danner sammen med gjerder og murer en innelukket plass. Fyrstasjonen består i dag av bygningene fyrbetjentbolig, uthus, maskinhus, fyrtårn og naust nede i havnen.

Beskrivelse av det omsøkte tiltak
Søknaden gjelder utplassering av den utrangerte 077800 Matodden fyrlykt i havneområdet på Ryvingen fyr. Fyrlykten skal fjernes fra dagens plassering i forbindelse med Kystverkets fornyelse av merkingen av farleden Lindesnes – Kristiansand. Ryvingen venner har inngått avtale med Kystverket om overtakelse av lykten. Taket skal males hvitt, noe som signaliserer at den ikke er i bruk. Det er vist på fotografier og beskrevet i søknaden fra Ryvingens venner hvor og hvordan fyrlykten er tenkt plassert.

Fylkeskommunens vurdering
Fyrlykten har fått en god plassering i havneområdet, inn mot fjellet der området utvider seg, og tilbaketrukket fra sjøen og gangbanen. Lykten vil bli plassert på et ikke-fastmontert fundament. Tiltaket vil ikke kreve inngrep av noen betydning.

Det er positivt at lykten blir tatt vare på, og kan vises frem til publikum på denne måten.

Med den gitte plasseringen tåler havneområdet godt tilføyelsen av et slikt nytt element, og rent fysisk er inngrepene små. Tiltaket er dermed å betrakte som en mindre vesentlig endring i fyrområdet. Det at fyrlykten blir tatt vare på i sitt nærområde og historien kan formidles i dette miljøet, vurderer vi som et særlig tilfelle hvor det kan gjøres unntak fra fredningen.

Fylkeskonservatoren mener ut fra dette at vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt.

Mindre endringer/avvik kan klareres med fylkeskommunen. Større endringer i forhold til hva som er omsøkt krever ny søknad til fylkeskommunen.

Med vennlig hilsen
Fylkeskonservatoren

Yvonne Fernmar Willumsen
fylkeskonservator

Aase Bessesen
rådgiver bygningsvern

Adresselister:

Mottakere:
Kystverket Sørøst

Kopi til:

MANDAL KOMMUNE
RIKSANTIKVAREN

KYSTVERKET
Sørøst

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Deres ref.:	Vår ref.:	Arkiv nr.:	Saksbehandler:	Dato:
	2011/2788-140		Belinda Pedersen	13.09.2019

Gnr./bnr.: 23/7 Ryvingen fyr - Havn

Søknad om dispensasjon for utplassering av utrangerte 077800 Madodden fyrlykt i havneområde

Ryvingens venner skal overta utrangert 077800 Madodden fyrlykt. Kystverket holder på med å fornye merking av farleden i strekning Lindesnes – Kristiansand. Madodden fyrlykt skal fjernes fra eksisterende plasseringen og er ønsket plassert i havneområdet på Ryvingen fyr. Kystverket har ingen innvendinger til dette og stiller positivt til tiltaket og mener at dette kan være et godt tiltak til formidling av kystkultur. Legger også ved avtale ved overtagelse av fyrlykta. Lyta skal males hvit på taket som signaliserer at lykta ikke er i bruk.

Vedlagt er Ryvingens venners søknad med vedlagt kart som viser ønsket plassering av lykta.

Vi søker herved om dispensasjon både fra fredningsbestemmelsene og verneområdeforskrift for Oksøy, Ryvingen landskapsvernområde om å få plassert 077800 Madodden fyrlykt i havneområde.

Med hilsen

Belinda Pedersen
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Interne kopimottakere:
Harald Andreassen Regionkontor Sørøst KYV-SØ R

Vedlegg: Søknad fra Ryvingens venner

Flyfoto med ønsket plassering
Bilde Madodden fyrlykt
Avtale ved overtagelse av Madodden fyrlykt

Likelydende brev sendt til:
Vest-Agder fylkeskommune
Oksøy, Ryvingen og Flekkefjord Landskapsvernområde

Aase Bessesen
Maria Victoria Solstrand

Fylkeskonservator
Verneområdeforvalter

KYSTVERKET

Sørøst

AVTALE

mellom

Ryvingens venner og Kystverket Sørøst

om overdragelse av 077800 Madodden fyrlykt (nedlagt og utrangert).

Fyrlykta overdras vederlagsfritt og i den stand den befinner seg.

Følgende betingelser gjelder ved overdragelsen:

- Kystverket skal rydde fyrlykta for alt utstyr før den overleveres til Ryvingens venner. Foreningen plikter å overlevere evt. gjenværende utstyr til Kystverket utenom det som ble avtalt med Kystverket.
- Innmaten til lykta som foreningen skal overta skal plasseres inne for utstilling.
- Lykta skal plasseres på ønsket sted, slik at verken plassering eller bruk kan virke negativt for Kystverkets omdømme.
- Ryvingens venner plikter å skaffe alle nødvendige privatrettslige og offentligrettslige tillatelser før lykta monteres forsvarlig på plass.
- Fyrlykta skal males med hvit farge på taket og skal ikke lyssettes slik at den kan oppfattes som en navigasjonsinnretning som er i drift.
- Fyrlykta må bevares og respekteres som det kulturminne den er. Fyrlykta skal vedlikeholdes regelmessig slik at den ser pen ut til enhver tid.
- Det er ikke tillatt å benytte fyrlykta som grunnlag for næring eller inntekt
- Kystverket kan fjerne eller kassere lykta for Ryvingens vennersregning dersom kravene om vedlikehold, plassering eller bruk ikke blir etterfulgt
- Lykta kan ikke overdras til andre uten at bestemmelsene i denne avtale gjøres gjeldende tilsvarende for ny eier som de har vært gjeldende for Listeskøyta Kystkultursenter. Kystverket skal godkjenne enhver videre overdragelse av fyrlykta.

…… Sted, dato	Arendal, ……..
Ryvingens venner	Kystverket Sørøst
……	…… Harald Andreassen

Sørøst - Havne- og farvannsavdelingen

Sentral postadresse: Kystverket, postboks 1502, 6025 ÅLESUND

Telefon: +47 07847
Telefaks: +47 70 23 10 08
Bankgiro: 7694 05 06766

Internett: www.kystverket.no
E-post: post@kystverket.no
Org.nr: NO 970 237 372

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

Ryvingens venner
Prosjektansvarlig Nils Reidar Christensen
Konsul Christian Salvesens gate 10
4514 Mandal

Senioringeniør Belinda B. Pedersen
Region kontoret Sørøst
Kystverket
Kystverkveien 30
4841 Arendal

Mandal 11.09.2019

Ang. Søknad om å plassere Matodden fyrlykt i Ryvingen havn.

Bakgrunn:
Ryvingens venner ønsker å
Bidra til gode opplevelser for de besøkende
Bidra til lokal verdiskapning
Bidra til å øke verneverdiene ved Ryvingen fyrstasjon.
Vi har driften ved Lindesnes fyr som et forbilde.
Kystverket har skiftet ut Matodden fyrlykt og Ryvingens venner ønsker å ta imot denne gaven og plassere den i havna. Den vekker gode assosiasjoner blant lokalbefolkningen.

Problemstilling:
Ryvingen havn er fredet. Det medfører at det må søkes om dispensasjon for alle tiltak utover vanlig vedlikehold i det fredede området. Det søkes her om et unntak fra fredning og fredningsbestemmelsene for et tiltak som ikke medfører et vesentlig inngrep i det fredede kulturminnet.
Tiltaket kan gjøres reversibelt idet fyrlykten plasseres på et ikke fastmontert fundament.
Ryvingen havn ligger samtidig i Skjærgårdsparken og vil bli plassert i samarbeid med eier Kystverket og dem.

Hovedmål:
Denne fyrlykten er et verdifullt kulturminne spesielt for befolkningen som har passert den i en hel generasjon. Dertil er den et viktig minne for alle om de lyktene som var de vanlige i kystleden frem til nå.
På Ryvingen vil den fortsatt bli tatt vare på gjennom dugnadsarbeid opp til 3 ganger årlig. Den vil bli plassert slik at den ikke er i vegen for almen ferdsel. Den vil bli plassert så gunstig som mulig i forhold til vind og sjø. Den vil stå godt synlig.

Beskrivelse:
I samarbeid med Kystverket og Skjærgårdstjenesten i Mandal kommune vil fyrlykten bli plassert på eller ved siden av eksisterende betong element like sør for vegen mellom krana og naustet. En vil bruke et fundament som tillater at lykta kan flyttes uten eller med minimale spor.

Når det gjelder målsatt skisse har Kystverket detalj opplysninger.

Når det gjelder miljøprinsippene i §§ 8 – 12 i naturmangfoldloven vil lykten ikke medføre problemer i forhold til noen av paragrafene.

Oversiktskart:
Se vedlegg 1, flyfoto.

Bilder:
Se vedlegg 2, og
bilder av lykten fra Kystverkets arkiv.

Grunneier:
Kystverket ved senioringeniør Belinda B. Pedersen.

Kontaktpersoner:
Kystverket ved senioringeniør Belinda B.Pedersen
Nils Reidar Christensen, Prosjektansvarlig i Ryvingens venner
Jens Erik Holmquist, leder Ryvingens venner

Med vennlig hilsen

Øystein Steinsvåg
Ryvingens venner.
oystein.steinsvag@gmail.com
tlf. 913240906

PLASSERING AV
MATRODDEN
FYRLYKT.
20 m

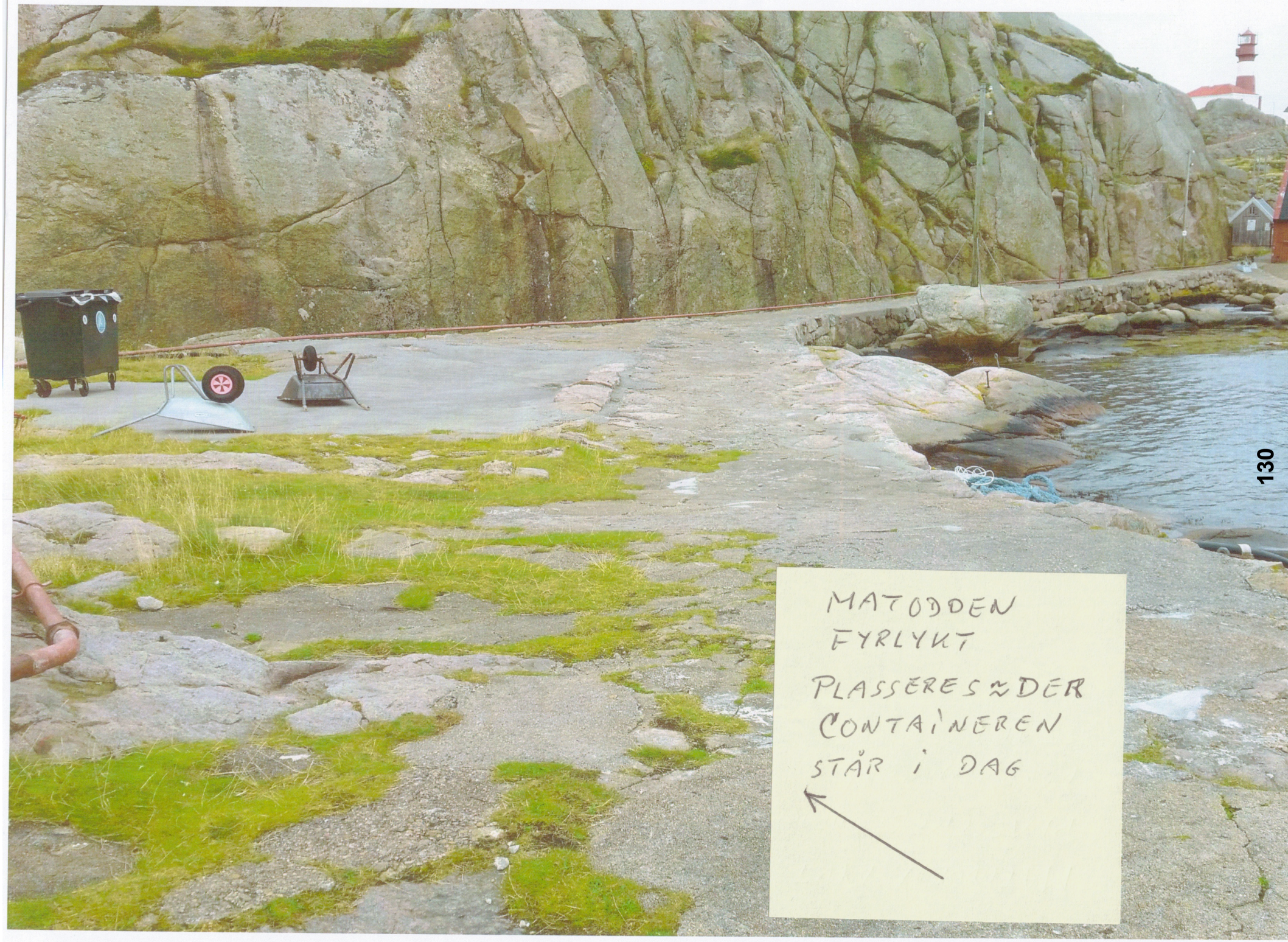
MATODDEN
FYRLYKT
PLASSERES NEDER
CONTAINEREN
STÅR I DAG

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/8844-0

Saksbehandler: Ronny Skansen

Dato: 01.12.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	29/20	14.12.2020

Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde - Søknad om etablering av gapahuk i Krageviga i Kristiansand kommune - Flekkerøy vel

Vedlegg:

1 Krageviga - søknad om etablering av gapahuk- Flekkerøy vel

Forvalters innstilling

Verneområdestyret gir med hjemmel i forskriften for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 i, Flekkerøy vel tillatelse til å etablere gapahuk i Krageviga på Flekkerøy i Kristiansand kommune.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Gapahuken skal være åpen og lett tilgjengelig for allmenheten.
- Den skal bygges uten nevneverdig inngrep i bakken og slik at den lett kan fjernes og området tilbakeføres av tiltakshaver, dersom aktiviteten ikke blir som ønsket eller hvis verneområdestyret.
- Bygging av gapahuk skal være i den størrelse og fargevalg som er skissert i innlevert søknad.
- Byggearbeidet skal skje med hensyn til natur og friluftsliv. Byggevirksomheten skal legges utenom hekke- og yngletid for vilt, dvs. utenom perioden 15.april – 15. juli.
- Verneområdestyret har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes nødvendige tillatelser etter andre lovverk. Dette gjelder blant annet plan- og bygningsloven.

- Når tiltaket er gjennomført sendes en kort rapport med bilde som viser gjennomført tiltak til verneområdestyret med kopi til Statens naturoppsyn v/Halvard Pedersen (Halvard.Ranestad.Pedersen@miljodir.no).

Saksopplysninger

Flekkerøy vel søker om etablering av gapahuk i Krageviga på Flekkerøy innenfor Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde. Omsøkt plassering ligger i kommunalt friområde som er statlig sikret. Området det søkes plassert ligger ved en eksisterende bålplass med bord og benker ca. 25 meter inn i verneområdet. Det er inngått avtale mellom Kristiansand kommune som grunneier og Flekkerøy vel om drift av gapahuken. Det er innlevert detaljerte tegninger på størrelse, farge og materialvalg. Gapahuken skal settes opp skånsomt i terrenget og være reversibelt uten å lage permanente sår i naturen.

Målet med gapahuken er å lage ly for besøkende, bli en møteplass og styre besøket vekk fra urørt natur og til etablert bålplass. Krageviga er et populært turområde og i tilknyttet gruset møteplass er det også et ønske om at gapahuken kan brukes som amfiscene for arrangementer.

Juridisk grunnlag
Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, Kristiansand, Søgne og Mandal kommuner, Vest-Agder. FOR-2005-04-29-388. Oksøy- Ryvingen landskapsvernområde ble opprettet 29. april 2005. Formålet med Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde *er å ta vare på et sammenhengende og egenartet skjærgårdslandskap lite preget av tekniske inngrep, og som er representativt for sørlandskysten. Dette skjærgårdslandskapet karakteriseres av en sjøoverflate som brytes opp av mange lave, avslepne øyer, holmer og skjær, med tilhørende naturtyper, flora, fauna, kulturminner og kulturlandskap, herunder kystlynghei og de karakteristiske uthavnene.*
Allmennheten skal ha mulighet til naturopplevelser gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Etter § 3 punkt 1.1 er området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av punkt 1.2 og 1.3 i forskriften er det forbud mot inngrep som: Oppføring og ombygging av bygninger, brygger og andre anlegg, vegbygging, bergverksdrift, graving, påfylling av masse, sprenging, bryting av stein, mineraler eller fossiler, fjerning av større steiner og blokker, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, planting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Opplistingen er ikke uttømmende. Forvaltningsmyndigheten avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å ville endre landskapets art eller karakter vesentlig.

I verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 i, kan gi tillatelse til skånsom tilrettelegging for friluftsliv i samsvar med forvaltningsplanen. Vi viser her til målet i forvaltningsplanen for landskapsvernområdet kap 5.2. “Alle skal føle seg velkommen til Oksøy-Ryvingen

landskapsvernområde. For at dette skal være mulig, må det være godt tilrettelagt for et naturvennlig friluftsliv innen rammen av vern."

For alle saker som berører naturmangfold følger det av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Vurdering

Tiltaket vil ikke innebære merkbare endringer i forhold til naturmangfoldet og landskapets art eller karakter siden gapahuken blir utformet med naturmaterialer og ligger diskrét i landskapet jfr naturmangfoldloven §§ 8-9.

Det legges vekt på at friluftslivet er en del av verneformålet og at gapahuken skal være tilgjengelig for allmennheten. Det omsøkte tiltaket er et godt alternativ for opphold under tak for allmenheten, som ligger værutsatt til ytterst mot storhavet. Gapahuken supplerer tilbudet ellers på øya på en god måte både geografisk og standardmessig. Det antas å være positivt for familier og foreninger å ha dette som et turmål og tilbringe mer tid her ute enn de gjør i dag. Tiltaket vurderes totalt sett som positivt i forhold til formålet for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, mål for friluftsliv i forvaltningsplanen og generelt fokus på verdiskaping i naturvernområder.

Tiltaket vil ikke føre til merkbar økning i samlet belastning på økosystemet jfr. naturmangfoldloven § 10. Søknaden er detaljert utformet med størrelse, farge og materialvalg. Det forutsettes at gapahuken tilpasses landskapet både i høyde og areal og enkle, nøkterne løsninger knyttet til utforming og sikring av gapahuken. Utformingen av tiltaket vurderes miljøvennlig jfr. naturmangfoldloven §§ 11-12. For å sikre at tiltaket ikke fører til utilsiktet ulempe for landskapet eller brukere av området, kan tillatelsen bli inndratt hvis en ser uønsket effekt av tiltaket. Det forventes at tiltakshaver fjerner gapahuken, rydder området og tilbakefører arealet til natur så langt mulig, dersom forvaltningsmyndigheten skulle på et senere tidspunkt mene at tiltaket har ført til uønskete effekter på verneområdet.

Informasjon om klagerett

Dette er et enkeltvedtak som kan påklages innen tre uker fra meldingen om vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven (fvl) § 28. En eventuell klage skal fremsettes skriftlig og sendes til verneområdestyret. Miljødirektoratet er klageinstans. Parter har med visse unntak rett til innsyn i dokumentene i saken, jf. fvl §§ 18 og 19.

BY- OG STEDSUTVIKLING
Landbruk og friluftsliv

Kristiansand kommune

FLEKKERØY VEL
Postboks 10

4679 FLEKKERØY

Vår ref.:
2020020846-13
(Bes oppgitt ved henvendelse)
Deres ref.:

Dato:
09.10.2020

Avtale om etablering av Gapahuk i Krageviga

Viser til søknad om oppføring av gapahuk i Krageviga, datert 08.10.2020.

Omsøkt plassering ligger i kommunalt friområde som er statlig sikret. Området inngår også i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde.

Vedlagt oversendes signert avtale på at parkvesenet på vegne av grunneier og forvalter av det kommunale friområdet samtykker til oppføring av gapahuk som omsøkt.
Flekkerøy vel er avtalepart og følger opp innholdet i avtalen.

Før tiltaket kan igangsettes må dere må innhente tillatelse fra plan- og bygg samt verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde.
Kopi av tillatelse derfra må dere sende parkvesenet når den foreligger.

Med hilsen

Trond Johanson
Rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og gyldig uten underskrift

Vedlegg: Signert avtale om oppføring av gapahuk

Sikker digital post
www.kristiansand.kommune.no/kontakt-oss

E-postadresse
post@kristiansand.kommune.no

Postadresse
Postboks 4
4685 Nodeland

Besøksadresse
Rådhusgata 18
Kristiansand

Telefon
38 07 50 00

Nettadresse
www.kristiansand.kommune.no

Organisasjonsnummer
NO 820 852 982

VEDL - NR 9-2

TEKNISK
Parkvesenet

KRISTIANSAND KOMMUNE

Avtale om :

PLASSERING AV LAVVO, GAPAHUK ELLER LIKNENDE PÅ KOMMUNALT FRIOMRÅDE

FLEKKERØY VEL gis tillatelse til å sette opp lavvo/gapahuk på friområdet, innenfor avmerka område på vedlagte kart.

Generelle krav:
Lavvo eller gapahuk skal byggemeldes (Servicetorvet, Rådhusgata 18) og plasseres i tråd med parkvesenets anvisning.
Plassering skal være minst mulig synlig i terrenget, fra turveier, utfartsområder og byggeområder. Det tillates ingen innretninger eller tiltak som er i strid med friluftslovens bestemmelser, eller annet lovverk

Sikkerhet:
Leietaker er ansvarlig for å vurdere om området tilfredsstiller krav til sikkerhet for brukerne.
Alle tiltak må være i tråd med gjeldende lover og forskrifter, eksempelvis forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr.

Materialvalg:
Trematerialer på gapahuker skal være i farger som glir mest mulig inn i aktuelt terreng
Duk på lavvo skal være i tykt, lydsvakt plastmateriale eller bomullsduk. Farge: dyp grønn/brun
Det tillates ikke tynne plastpresenninger

Rydding, bålplass, utstyr mv.
Det tillates enkel krattrydding i umiddelbar nærhet av lavvo/gapahuk
Det kan etableres enkel, skjerma utedo, der det er langt til offentlig toalett
Bålplass skal sikres i bunn og side med stein/grus.
For øvrig kan en tillate enkle, naturprega lekeelementer. (Disse må tilfredsstille forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr.)

Drift:
Leietaker skal sørge for at det alltid er ryddig i området
Når leieforholdet opphører, skal alle innterninger fjernes umiddelbart

Kommunen arealforvalter forbeholder seg retten til å si opp avtalen dersom bruken er i strid med avtalens bestemmelser, områdets øvrige bruk eller at området skal tas i bruk til annet formål

Kristiansand 08.10.20

Anne-M. Hoksaas
For Kommunen

Thomas Kristoffersen
For leietaker

Organisasjon	Adresse	Kontaktperson	Telefon
FLEKKERØY VEL	4625 FLEKKERØY	THOMAS KRISTOFFERSEN	91713773

Vedlegg Kartutsnitt som viser plassering av lavvo

Søknad om tillatelse til tiltak uten ansvarsrett

etter plan- og bygningsloven (pbl) § 20-4 og SAK kap. 3

DIREKTORATET FOR BYGGKVALITET

Søkes det om dispensasjon fra plan- og bygningsloven, forskrift eller arealplan?	☐ Ja	☑ Nei
Er det behov for tillatelse/samtykke/uttalelse fra annen myndighet?	☐ Ja	☑ Nei
Hvis ja, så oppfylles ikke vilkårene for 3 ukers saksbehandling, jf. pbl § 21-7 tredje ledd		
Nabovarsling, jf. pbl 21-3, skal være gjennomført før søknaden sendes kommunen. (Blankett 5154, 5155, 5156).		
Foreligger det merknader fra naboer eller gjenboere?	☐ Ja	☑ Nei
Hvis nei på alle spørsmålene over, anses tillatelse gitt tre uker etter at fullstendig søknad er mottatt i kommunen		

Opplysninger gitt i søknaden eller vedlegg til søknaden vil bli registrert i matrikkelen.

Søknaden gjelder

Eiendom/ byggested

Gnr.	Bnr	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bolignr.	Kommune
2	61	–	–	–	–	KR. SAND

Adresse	Postnr.	Poststed
KRAGEVIGA	4625	FLEKKERØY

Tiltakets art

Mindre tiltak til bebygd eiendom, pbl § 20-4 og SAK kap. 3

- ☐ Tilbygg < 50 m²
- ☐ Frittliggende bygning (ikke boligformål) < 70 m²
- ☐ Skilt/reklame (SAK10 § 3-1 d)
- ☐ Driftsbygning i landbruket med samlet bruksareal (BRA) mindre enn 1000 m², jf. pbl § 20-4 bokstav b) og SAK10 § 3-2
- ☐ Midlertidig bygning/konstruksjon/anlegg (som ikke skal plasseres for lengre tidsrom enn 2 år)
- ☐ Bruksendring fra tilleggsdel til hoveddel eller omvendt innenfor en bruksenhet
- ☐ Riving av tiltak som nevnt i SAK10 § 3-1
- ☐ Oppretting/endring av matrikkelenhet
- ☐ Grunneiendom
- ☐ Anleggseiendom
- ☐ Festegrunn over 10 år
- ☐ Arealoverføring
- ☑ Annet: Gapahuk

Planlagt bruk/formål

Beskriv: Friluftsformål

Arealdisponering

Planstatus mv.

Sett kryss for gjeldende plan

- ☐ Arealdel av kommuneplan
- ☐ Reguleringsplan
- ☐ Bebyggelsesplan

Navn på plan

Areal

BYA eksisterende	BYA nytt	Sum BYA	BRA eksisterende	BRA nytt	Sum BRA	Tomteareal

Grad av utnytting

Vis beregning av grad av utnytting. Veiledning finnes på www.dibk.no eller kontakt kommunen

Plassering

Plassering av tiltaket

Kan høyspent kraftlinje være i konflikt med tiltaket? Hvis ja, må avklaring med berørt rettighetshaver være dokumentert	☐ Ja	☑ Nei	Vedlegg nr. Q –
Kan vann- og avløpssledninger være i konflikt med tiltaket? Hvis ja, må avklaring med berørt rettighetshaver være dokumentert	☐ Ja	☑ Nei	Vedlegg nr. Q –

Avstand

Minste avstand til nabogrense		m	
Minste avstand til annen bygning		m	
Minste avstand til midten av vei		m	Dette skal vises på situasjonsplanen

Krav til byggegrunn (pbl § 28-1)

Flom (TEK10 § 7-2)	Skal byggverket plasseres i flomutsatt område? ☑ Nei ☐ Ja	Vedlegg nr.
Skred (TEK10 § 7-3)	Skal byggverket plasseres i skredutsatt område? ☑ Nei ☐ Ja	Vedlegg nr.
Andre natur- og miljøforhold (pbl § 28-1)	Foreligger det vesentlig ulempe som følge av natur- og miljøforhold? ☑ Nei ☐ Ja Dersom ja, beskriv kompenserende tiltak i vedlegg	Vedlegg nr.

Tilknytning til veg og ledningsnett

Adkomst vegloven §§ 40-43 pbl § 27-4	Gir tiltaket ny/endret adkomst ☐ Ja ☑ Nei	Tomta har adkomst til følgende veg som er opparbeidet og åpen for alminnelig ferdsel: ☐ Riksveg/fylkesveg — Er avkjøringstillatelse gitt? ☐ Ja ☐ Nei ☐ Kommunal veg — Er avkjøringstillatelse gitt? ☐ Ja ☐ Nei ☐ Privat veg — Er vegrett sikret ved tinglyst erklæring? ☐ Ja ☑ Nei
Overvann	Takvann/overvann føres til: ☐ Avløpssystem ☑ Terreng	

Feltene "Vannforsyning" og "Avløp" skal kun fylles ut for driftsbygning i landbruket, midlertidige tiltak eller oppretting av matrikkelenhet.

Vann-forsyning pbl §§ 27-1, 27-3	Tilknytning i forhold til tomta ☐ Offentlig vannverk ☐ Privat vannverk* ☐ Annen privat vannforsyning, innlagt vann* ☐ Annen privat vannforsyning, ikke innlagt vann* * Beskriv: Ikke aktuelt Dersom vanntilførsel forutsetter tilknytning til annen privat ledning eller krysser annens grunn, foreligger rettighet ved tinglyst erklæring? ☐ Ja ☐ Nei	Vedlegg nr. Q –
Avløp pbl §§ 27-2, 27-3	Tilknytning i forhold til tomta ☐ Offentlig avløpsanlegg ☐ Privat avløpsanlegg Skal det installeres vannklosett? ☐ Ja ☑ Nei Foreligger utslippstillatelse? ☐ Ja ☑ Nei Dersom avløpsanlegg forutsetter tilknytning til annen privat ledning eller krysser annens grunn, foreligger rettighet ved tinglyst erklæring? ☐ Ja ☑ Nei	Vedlegg nr. Q –

Vedlegg

Beskrivelse av vedlegg	Gruppe	Nr. fra – til	Ikke relevant
Dispensasjonssøknader/innvilget dispensasjon	B	–	☑
Kvittering for nabovarsel/Opplysninger gitt i nabovarsel/nabomerknader/kommentarer til nabomerknader	C	–	☑
Situasjonsplan/avkjøringsplan	D	1 –	☐
Tegninger plan, snitt, fasade (eksisterende)	E	–	☑
Tegninger plan, snitt, fasade (ny)	E	1 – 2	☐
Uttalelse/vedtak fra annen myndighet SAK10 § 6-2 og pbl § 21-5	I	–	☑
Rekvisisjon av oppmålingsforretning	J	–	☑
Andre vedlegg	Q	1 – 2	☐

Erklæring og underskrift

Tiltakshaver

Tiltakshaver forplikter seg til å gjennomføre tiltaket iht. plan- og bygningsloven (pbl), byggteknisk forskrift og gitt tillatelse.

Navn: Flekkerøy Vel v/Thomas Kristoffersen	Telefon (dagtid):	Mobiltelefon: 91713773
Adresse: Paulen 4	Postnr.: 4625	Poststed: Flekkerøy
Dato: 08.10.20 Underskrift: Thomas Kristoffersen	E-post: TEMAGRUPPA@GMAIL.COM	
Gjentas med blokkbokstaver: Thomas Kristoffersen	Eventuelt organisasjonsnr.	

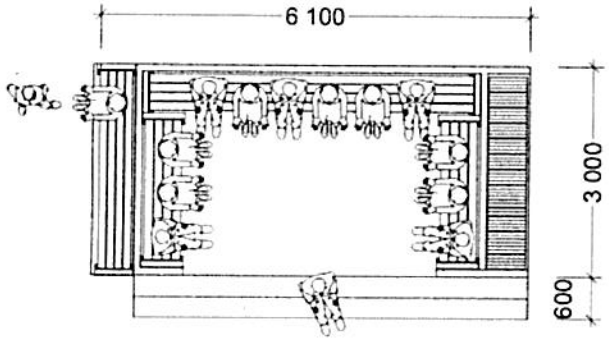

Gaupehuk

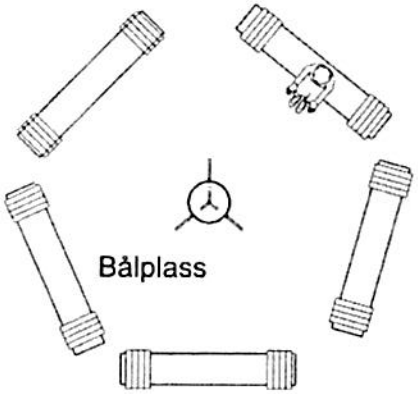

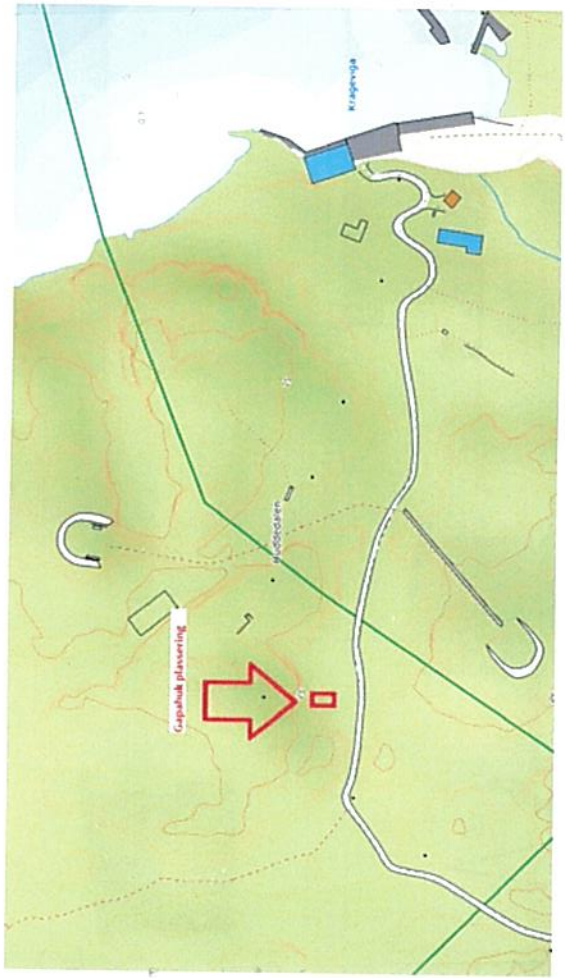

REV	Dato	SIGN

Vedlegg- D1

© Alle rettigheter tilhører utførende for prosjekteringen, kopiering eller bruk av disse tegningene er forbudt uten skriftlig samtykke

TROLLVEGG
Konsgård Alle 59, 4632 Kristiansand - Org. nr: 911 688 285 MVA
- www.trollvegg.no - post@trollvegg.no

Tegning
Plan 1. Etasje
Gapahuk
Flekkerøy 4625 Kristiansand

Fase:
Skisse

Målestokk:	Dato opprettet	Tegn:	Kontroll:	Rev nr:
1:100, 1:2				

Tiltakshaver:
Flekkerøy Vel

Tegningsnr.:
A20-1

VEDL. D 1

1:100 Fasade Øst

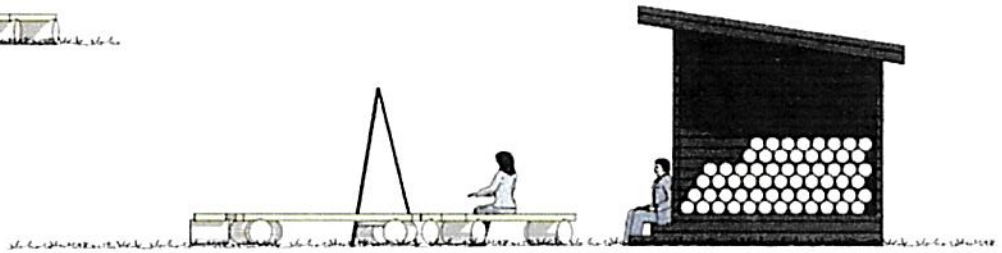

1:100 Fasade Nord

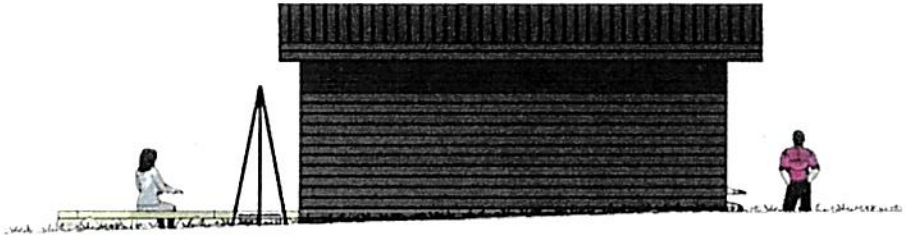

1:100 Fasade Vest

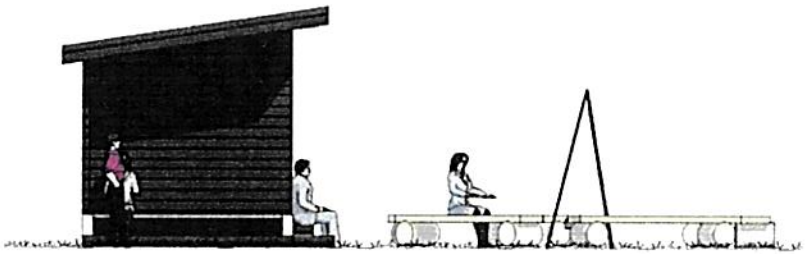

1:100 Fasade Sør

REV Dato SIGN Vedlegg- E1

© Alle rettigheter tilhører utførende for prosjekteringen. kopiering eller bruk av disse tegningene er forbudt uten skriftlig samtykke

Konsgård Alle 59, 4632 Kristiansand - Org. nr: 911 688 285 MVA
- www.trollvegg.no - post@trollvegg.no

Tegning
Fasader

Fase:
Skisse

Gapahuk
Flekkerøy 4625 Kristiansand

Målestokk:	Dato opprettet	Tegn:	Kontroll.	Rev nr:
1:100				

Tiltakshaver:
Flekkerøy Vel

Tegningsnr.:
A40-1

VEDL. E1

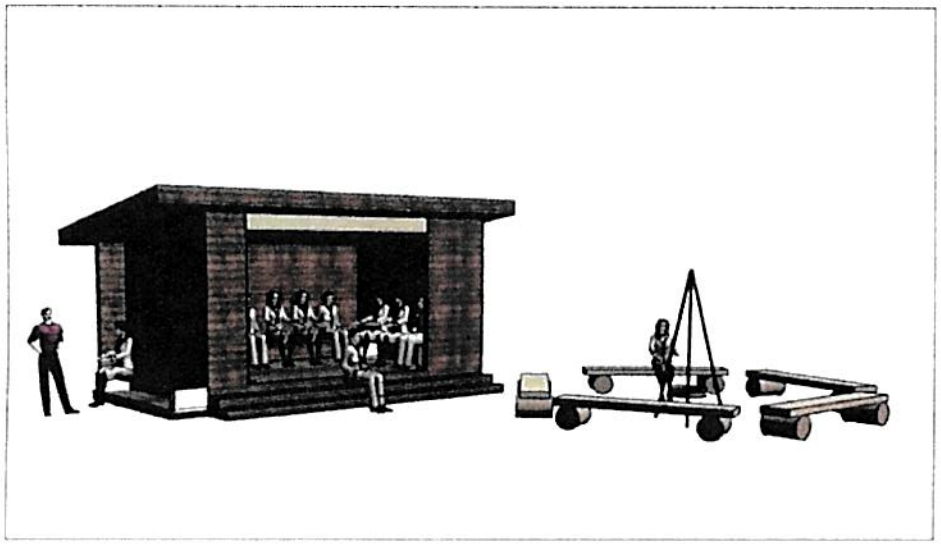

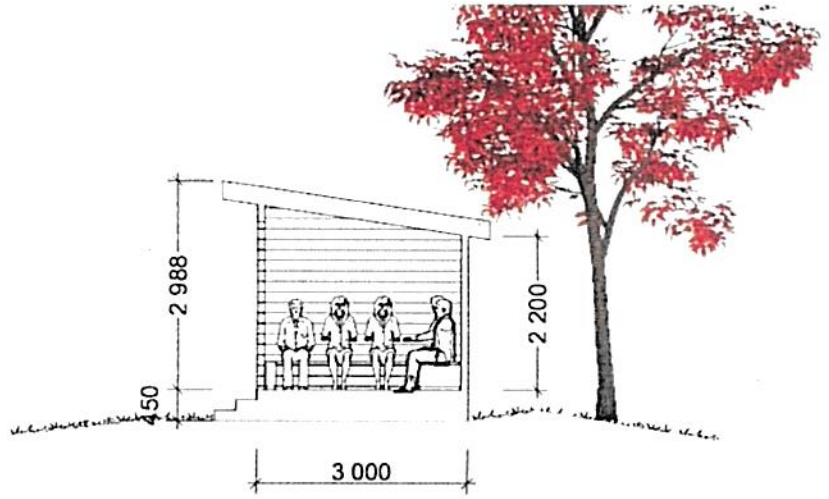

1:100 Snitt A

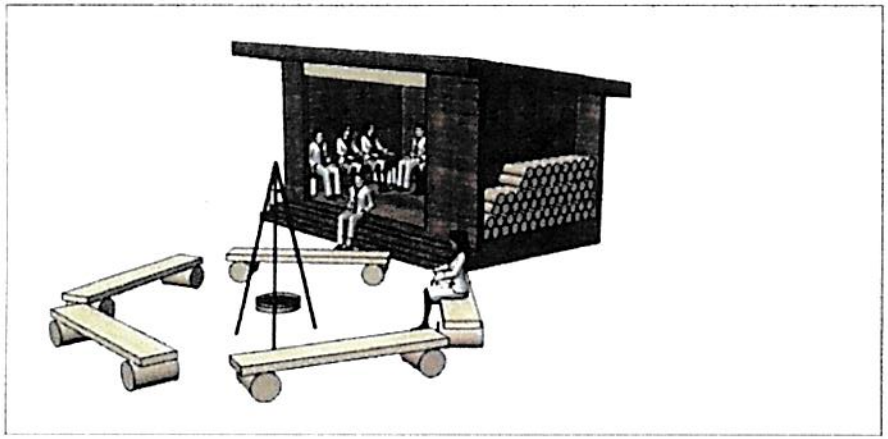

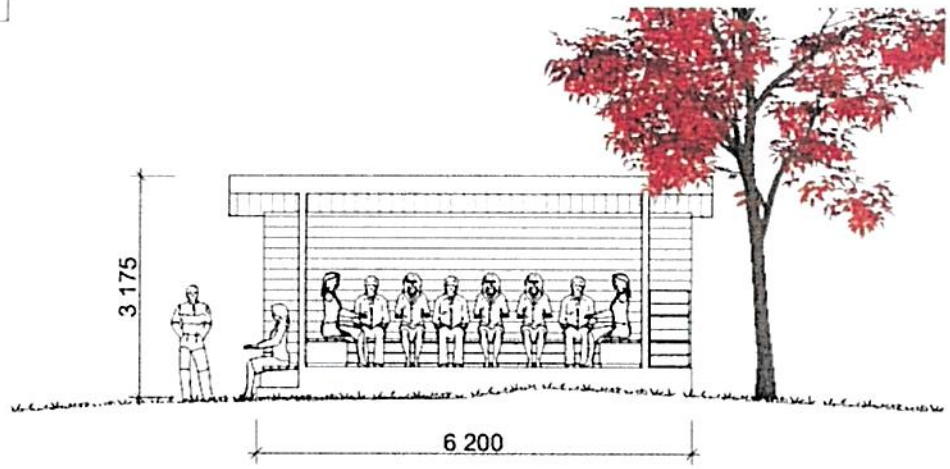

1:100 Snitt B

REV Dato SIGN Vedlegg- E2

© Alle rettigheter tilhører utførende for prosjekteringen. Kopiering eller bruk av disse tegningene er forbudt uten skriftlig samtykke

TROLLVEGG
Konsgård Alle 59, 4632 Kristiansand - Org. nr: 911 688 285 MVA
www.trollvegg.no - post@trollvegg.no

Tegning
Snitt og perspektiv
Fase:
Skisse
Gapahuk
Flekkerøy 4625 Kristiansand

Målestokk: 1:100 | Dato opprettet | Tegn: | Kontroll: | Rev nr.:

Tiltakshaver:
Flekkerøy Vel

Tegningsnr.:
A30-1

VEDL. E2

VEDLEGG Q1.1

Søknad om å bygge Gapahuk i Krageviga v/etablert bålplass

BAKGRUNN:
Krageviga er et svært populært turområde, i tilknytning til gruset møteplass er det et ønske om å bygge en Gapahuk som kan fungere både som ly for besøkende og amfiscene for arrangementer. Flekkerøy Vel har en ivrig skjøtselsgruppe i området som er villig til å utføre jobben.

PROBLEMSTILLINGEN:
Det er ingen lokale problemstillinger knyttet til tiltaket, plassering er skånsomt lagt i terrenget, og reverserbart uten å lage permanente sår i naturen.

HOVEDMÅL:
Målet er å bygge en gapahuk som lager ly for besøkende, blir en møteplass og styrer besøkstrykket vekk fra uberørt natur og til etablert bålplass.

BESKRIVELSE:
Lage Gapahuk etter tegninger fra gapahuken på Asperøya. Se tegning
Plassere den skånsomt i terrenget ved etablert bålplass. Se kart

5. OVERSIKTSKART:

Q 1.2

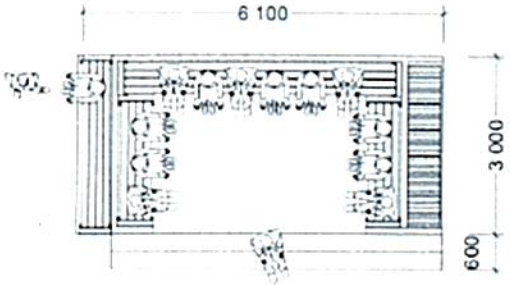

Gaupehuk

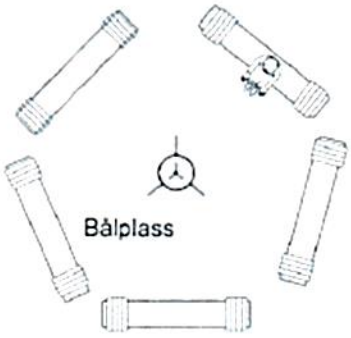

1:100 Fasade Øst

1:100 Fasade Nord

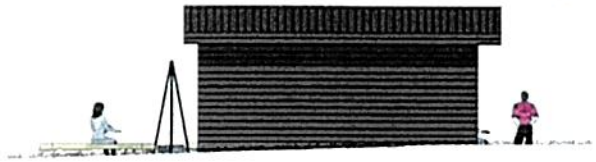

1:100 Fasade Vest

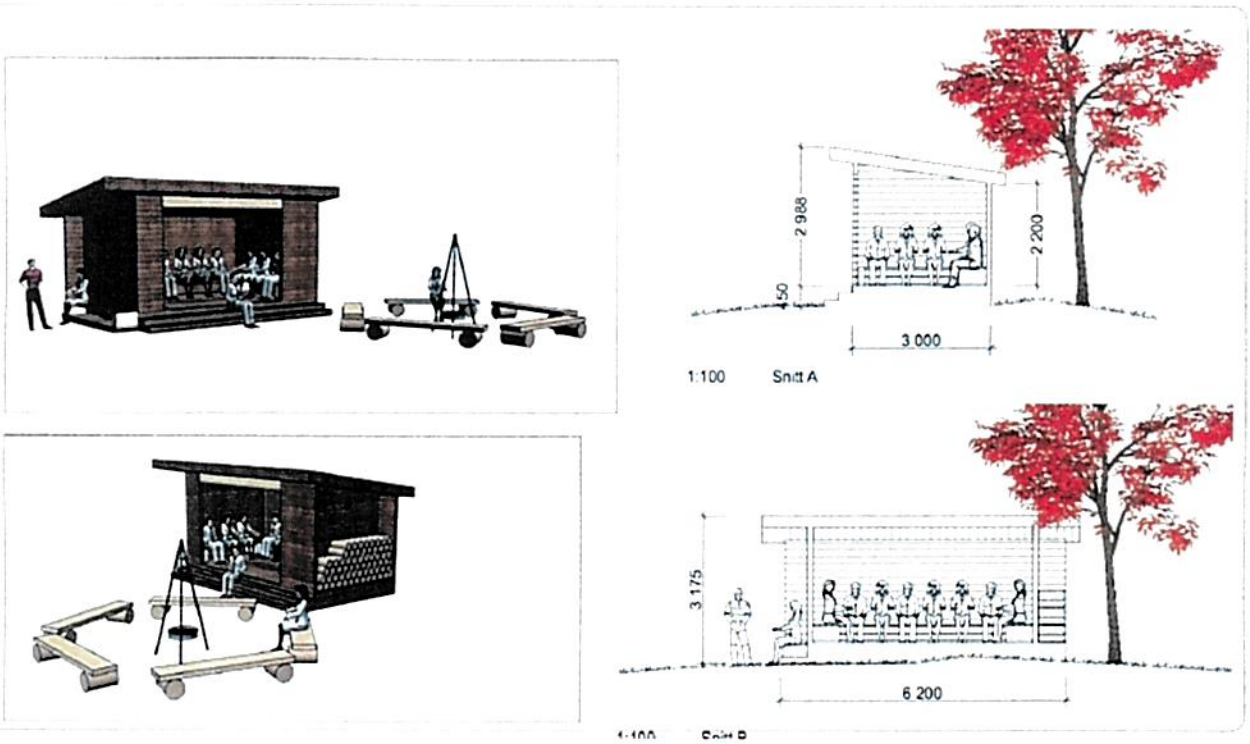

1:100 Snitt A

GRUNNEIER: Gnr 2 Bnr 61
Kristiansand kommune

KONTAKTPERSONER:
Flekkerøy Vel's temagruppe for friluftsliv og friområder
Thomas Kristoffersen
Formann for arbeidslaget
Bjørn Pettersen
Soneleder kontaktperson Parkvesenet
Thor Fredrik Axelsen

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/8296-0

Saksbehandler: Ronny Skansen

Dato: 01.12.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	30/20	14.12.2020

Vedlegg:

1 Melding om vedtak - Breidlibukt - Flekkefjord landskapsvernområde - søknad om dispensasjon til etablering av anlegg til levende lagring av torsk – styresak 18/20 den 29.10.2020

2 Breidlibukt - klage på vedtak - etablering av anlegg til levende lagring av torsk - Flekkefjord landskapsvernområde – Klage fra Fylkesmannen i Agder, datert 20.11.2020

Flekkefjord landskapsvernområde - Klage på vedtak om dispensasjon fra verneforskriften til etablering av anlegg for levende lagring av torsk - Fylkesmannen i Agder

Forvalters innstilling

Klage fra Fylkesmannen i Agder på vedtak i styresak 18/20 for verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder den 29.10.2020 tas til følge. Vedtaket i styresak 18/20 den 29.10.2020, omgjøres til at det gis avslag på dispensasjon til etablering av havbruksanlegg i Breidlibukt innenfor Flekkefjord landskapsvernområde i henhold til verneforskriftens § 3 punkt 1.3 i.

Bakgrunn

Verneområdestyret har forvaltningsmyndighet for blant annet Flekkefjord landskapsvernområde, og skal behandle dispensasjonssøknader og ta stilling til hvordan klager skal behandles. Fylkesmannen i Agder har påklaget vedtak gjort i styresak 18/20 den 29.10.2020.
Hvis verneområdestyret tar klagen til følge, er det som et nytt

enkeltvedtak å regne. Vedtaket kan da naturlig nok påklages av berørte parter. Om verneområdestyret velger å opprettholde vedtaket i styresak 18/20 den 29.10.2020, sendes saken over til klageinstansen, Miljødirektoratet for endelig behandling.

Verneområdestyret fattet følgende vedtak den 29.10.2020 i styresak 18/20:

«Verneområdestyret gir dispensasjon til etablering av anlegg til levende lagring av torsk ved Breidlibukt, med hjemmel i verneforskriften for Flekkefjord landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 i.»

Fylkesmannen i Agder gir følgende begrunnelse for klagen (klagen ligger i sin helhet vedlagt i saken):

Både verneplan, foredraget for kgl.res, forvaltningsplan og tidligere praksis i et verneområde er rettskilder som legges til grunn for tolkning av verneregler og vurdering av hjemmelsgrunnlaget,
jf. rundskriv for forvaltning av verneforskrifter fra Miljødirektoratet (M106-2014).
Formålet med opprettelsen av Flekkefjord landskapsvernområde er følgende (vår utheving):
*«Å ta vare på et representativt og **særpreget landskap med åpne sjøflater, urørt skjærgård** og mektig kysthei, samt å sikre områder som er viktig for biologisk mangfold, truede og sårbare plante- og dyrearter, og et variert kulturlandskap med fornminner og nyere tids kulturminner.»*
Den spesifiserte dispensasjonsbestemmelsen § 3 punkt 1.3 bokstav i), åpner for at det ved søknad kan gis tillatelse til etablering av nye anlegg som ikke har «særlig synlige anlegg på sjøoverflaten».

Man har dermed i verneprosessen gjort den vurderingen at havbruk uten særlig synlige anlegg på sjøoverflaten, vil kunne etableres noen steder, uten at formålet med vernet trues nevneverdig.
Det framgår av verneplanen (Forslag til Ytre kystsone Flekkefjord landskapsvernområde fra 2003), at havbruksanlegg vil kunne lokaliseres i deler av et framtidig verneområde. Det står imidlertid spesifikt i verneplanen at:

«Etablering av fiskeoppdrettsanlegg i skjærgården mellom Rasvåg og Stø vil være i strid med landskapsvernet. Dette begrunnes med at skjærgården her er sjelden, hvor store deler framstår som et sammenhengende uberørt landskap som er svært sårbart for anlegg og installasjoner.»
Breidlibukt ligger nettopp på strekningen mellom Stø og Rasvåg, og er et område hvor det ikke skal åpnes for etablering av slike anlegg som omsøkt, jf. ovennevnte. Verneområdestyret har i sitt vedtak av 29.10.2020, ikke foretatt noen vurderinger knyttet til dette, eller knyttet til alternativ lokalisering, jf. nml. § 12, se nærmere om prinsippene i naturmangfoldloven under.
Det står videre i verneplanen at:

«Et havbruksanlegg kan påvirke landskapet på en vesentlig måte avhengig av landskapets utforming og grad av øvrig påvirkning. Et anlegg vil virke mer dominerende og forstyrrende

i et uberørt landskap enn i et landskap som allerede er merkbart påvirket av brygger, bebyggelse og veier. Et anlegg vil virke mer dominerende i et intimt skjærgårds- eller småfjordlandskap enn i en stor og åpen fjord.»

Breidlibukt er en del av et skjærgårdslandskap. Det er ingen tekniske installasjoner, brygger eller veier i bukta. I den grad det er gjort vurderinger knyttet til dette i saksfremlegget, konkluderes det med at anlegget vil påvirke landskapet negativt.
Omsøkte havbruksanlegg består av fire firkantmerder. Dette er en tradisjonelt utformet fiskemerd med gangbruer, rekkverk og hoppenetting, som etter vår vurdering, jf. beskrivelsen av anlegget innledningsvis, må sies å være godt synlig i landskapet over sjøoverflaten. Det finnes anlegg som er langt mer ruvende, f.eks. anlegg beregnet for å stå i åpent hav, men også havbruksanlegg som er langt mindre ruvende på sjøoverflaten; det være seg for dyrking av alger, skjell eller oppdrett av fisk.
Vi mener ut fra dette at et slikt tradisjonelt merdanlegg som omsøkt, ikke kan anses å være omfattet av begrepet «uten særlig synlige anlegg på sjøoverflaten».
Verneområdestyret har i sitt vedtak 29.10.2020 ikke fortatt noen vurderinger knyttet til synligheten av omsøkte anlegg, eller gitt noen begrunnelse for at anlegget kan anses å falle inn under begrepet «uten særlig synlige anlegg på sjøoverflaten».
Ved utøving av offentlig myndighet, skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn, og vurderingen skal fremgå av beslutningen, jf. nml. § 7. Disse prinsippene er svært mangelfullt vurdert i saken, og i den grad de er vurdert, er det med vekting som tilsier avslag på søknaden.

I forbindelse med ovennevnte påpekes bl.a. at utover at det i saksutredningen refereres til forvaltningsplanen for Flekkefjord fra 2010, er det ikke gjort rede for hvilket kunnskapsgrunnlag som er lagt til grunn, jf. nml. § 8. Videre påpekes at i den grad det er gjort vurderinger av lokalisering, jf. nml. § 12, konkluderes det med at tiltaket er i strid med verneformålet og de verdiene som skal ivaretas i landskapsvernområdet. Alternativ lokalisering utenfor verneområdet er, etter hva vi kan se, heller ikke vurdert. Prinsippet om samlet belastning, inkludert presedensvirkninger, jf. § nml. § 10, er overhodet ikke vurdert, verken i saksframlegget eller i vedtaket. Fylkesmannen er blant annet kjent med at et veletablert akvakulturfirma planlegger å søke om havbruksanlegg på to nye lokaliteter i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, noe som viser at det foreligger en konkret, og ikke bare en generell risiko for uheldige presedensvirkninger.

Konklusjon fra Fylkesmannen i Agder
Med henvisning til ovennevnte, påklager Fylkesmannen i Agder verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder sitt vedtak datert 29.10.2020, styresak 18/20, om dispensasjon fra verneforskrift for etablering av anlegg for levendelagring av torsk i Flekkefjord landskapsvernområde.

Vedtaket kreves omgjort, slik at søker ikke får dispensasjon for etablering av havbruksanlegg i Breidlibukt innenfor Flekkefjord landskapsvernområde.

Vurdering

Hjemmelsgrunnlag og vurdering av tiltaket er beskrevet i styresak 18/20 datert 29.10.2020. Klagen er sendt innenfor klagefristen til å klage, og må derfor anses som gyldig.

Hovedmomentene i klagen fra Fylkesmannen går mye på det samme som verneområdeforvalter fremla i styresak 18/20 den 29.10.2020. Det er ingenting nytt i fra klagen fra Fylkesmannen, som skulle tilsi noen annen vurdering og anbefaling til verneområdestyret. Det anbefales derfor å ta klagen til følge fra Fylkesmannen i Agder, ettersom en dispensasjon i Breidlibukt vil være i strid med verneforskriften for Flekkefjord landskapsvernområde.

Verneområdeforvalter vil og minne verneområdestyret viktigheten av på forhånd før styremøter og ha utarbeidet skriftlige forslag og vurderinger, i saker der de foreslår en annen innstilling/vurdering enn det som er fremlagt av verneområdeforvalter i styremøter. Det må gjøres vurderinger i forhold til verneforskriften og naturmangfoldloven. Det vil være med å redusere sannsynligheten for saksbehandlingsfeil.

Konklusjon
Det anbefales derfor å omgjøre styresak 18/20 den 29.10.2020, til at det gis avslag på søknad om etablering av havbruksanlegg for levende lagring av torsk ved Breidlibukt innenfor Flekkefjord landskapsvernområde.

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Besøksadresse
Tordenskjoldsgate 65
4614 Kristiansand

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Kontakt
Sentralbord +47 37 01 75 00
Direkte 370 17 843
fmavpost@fylkesmannen.no

Hidra Fiskemottak AS

Saksbehandler Ronny Skansen Vår ref. 2020/8296 - Dato 03.11.2020

Melding om vedtak - Breidlibukt - Flekkefjord landskapsvernområde - søknad om dispensasjon til etablering av anlegg til levende lagring av torsk

Med vennlig hilsen

Ronny Skansen
seniorrådgiver

Arkivsaksnr: 2020/8296-0

Saksbehandler: Ronny Skansen

Dato: 19.10.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	18/20	29.10.2020

Breidlibukt - Flekkefjord landskapsvernområde - søknad om dispensasjon til etablering av anlegg til levende lagring av torsk

Vedlegg:

1 Søknad - levendelagring av torsk.

2 Informasjon om anlegget til levendelagring av torsk

3 19_04905-2 kart-Breidlia 1730739_1_11

4 19_04905-2 Tillatelse_til_akvakultur_i_flytende_eller_landbasert_anlegg_1737592 1730735_1_11

5 Ajourførte bestemmelser til kystsoneplanen (L)(484459)

6 10042015KYST_Kommunedelplan_Kystsonen_Plankart

7 Vedrørende anlegg for levende lagring torsk ved Breidlibukta i Flekkefjord landskapsvernområde

Forvalters innstilling

Verneområdestyret avslår med hjemmel i verneforskriften for Flekkefjord

landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 i, søknaden om dispensasjon til etablering av anlegg til levende lagring av torsk ved Breidlibukt.

Saksprotokoll i Verneområdestyret ORF - 29.10.2020

Styrets behandling

Forslag til vedtak fra Reidar Gausdal om å gi dispensasjon til søknaden etter § 3 punkt 1.3 i) i verneforskriften.

Styrets vedtak – vedtatt mot 1 stemme

Verneområdestyret gir dispensasjon til etablering av anlegg til levende lagring av torsk ved Breidlibukt, med hjemmel i verneforskriften for Flekkefjord landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 i.

Saksopplysninger

Hidra fiskemottak as søker om dispensasjon fra verneforskriften til etablering av anlegg til levende lagring av torsk ved Breidlibukt innenfor Flekkefjord landskapsvernområde. Søknaden ble mottatt 7. oktober 2020. Det om permanent tillatelse for utplassering av fire firkantede merder som sammen med gangbroen utgjør en flate på tilnærmet 625 kvadratmeter.

Omsøkt anlegg består av fire firkantede merder på i underkant av 12 * 12 meter, som sammen med en platting i midten utgjør en flate på tilnærmet 25*25 meter, altså totalt 625 kv.m. Posene i merdene er maksimalt 15 meter dype. Anlegget er produsert av Marine Construction rundt 2012 og er i utgangspunktet klassifisert som et anlegg på 24*24 meter.

Anlegget bæres av 700 liters firkantede flytebøyer som er farget gule for å markere ytterpunktene. Flytebøyene stikker maks. en halv meter opp over vannflaten.

Fortøyningene går ned i en ramme som ligger 7 meter under vannflaten og videre til bunnen for at de ikke skal være synlige eller stå i veien for båttrafikk rundt merdene under røkting.

Svart netting, hoppenettet, er planlagt festet opp til rekkverket i 120 cm. høyde over vannflaten mens rekkverkene står maks. 190 cm over vannflaten.

Søker opplyser blant annet følgende: *Søknadsprosessen har imidlertid stoppet opp da søknaden ikke ble sendt videre fra fylkesmannens miljøvernavdeling til verneområdeforvaltningen.* Det er en påstand verneområdeforvalter stiller seg undrende til, da det aldri har kommet inn noen søknad til verneområdestyret, heller ikke miljøvernavdelingen. Dette er søker ansvar å søke til rett instans. Det ble presisert på befaringen at det må søkes til verneområdestyret hvis enn ønsker at forvaltningsmyndigheten skal ta stilling i saken. Saken kom inn til forvaltningsmyndigheten 7. oktober 2020. Ellers skal slike saker som berører verneområder, behandles først av

verneområdestyret. I denne saken er det uheldig at saken blir tatt stilling av andre instanser, før det foreligger en behandling av verneområdestyret.

Juridisk grunnlag

Forskrift for Flekkefjord landskapsvernområde i Flekkefjord kommune, Vest-Agder. FOR-2005-03-11-225. Flekkefjord landskapsvernområde ble vernet 11. mars 2005.

Formålet med Flekkefjord landskapsvernområde er *å ta vare på et representativt og særpreget landskap med åpne sjøflater, urørt skjærgård og mektig kysthei, samt å sikre områder som er viktig for biologisk mangfold, truede og sårbare plante- og dyrearter, og et variert kulturlandskap med fornminner og nyere tids kulturminner.*

Etter § 3 punkt 1.1 er området vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. *Med de unntak som følger av punkt 1.2 og 1.3 i forskriften er det forbud mot inngrep og tiltak som oppføring, ombygging og riving av bygninger, brygger, moloer, broer og andre anlegg, veibygging, bergverksdrift, graving, påfylling av masse, boring og sprenging, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, planting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av turveier og stier, opplag av båter, utplassering av havbruksanlegg, husbåter og andre flytende innretninger. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Opplistingen er ikke uttømmende.* Forvaltningsmyndigheten kan etter § 3 punkt 1.3 i, gi tillatelse til: *Etablering av havbruksanlegg uten installasjon på land og særlig synlig anlegg på sjøoverflaten.*

For alle saker som berører naturmangfold følger det av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Vurdering

I forbindelse med denne søknaden var verneområdeforvalter på befaring med flere aktører i denne saken ved Breidlibukt 11. september. Der kom det blant annet spørsmål om dette anlegget kunne gå inn under paragrafen i verneforskriften:

Vernet er ikke til hinder for drift av havbruksanlegg på lokaliteter som hadde konsesjon på vernetidspunktet jfr. verneforskriften § 3 punkt 1.2 k. Det har sammenheng med her har det vært oppdrett av Marine Harvest inntil 31.08.05, altså etter at vernet trådte i kraft. Saken er sjekket ut med jurist i Miljødirektoratet og de gir følgende: *Generelt er bestemmelsen ment for drift av anlegg som har konsesjon og ikke etablering av nye anlegg,*

som vil være søknadspliktig. Denne saken skal altså behandles som et nytt anlegg § 3 punkt 1.3 i.

Det foreligger noen føringer i forvaltningsplan fra 2010 for Flekkefjord landskapsvernområde i henhold til saker om havbruk. Følgende er blant annet nevnt på side 31 som er relevant for denne saken:

Søknader om nye anlegg vil bli vurdert opp mot urørthetspreget i området og om de aktuelle innretningene er egnet til vesentlig å ville forstyrre landskapsbildet, være til ulempe for friluftsliv eller biologisk mangfold.

Anlegg som innebærer bygning eller installasjon på land, vil som regel stride mot verneformålet og dermed ikke kvalifisere for dispensasjon.

Skjærgårdslandskapet mellom Rasvåg og Stø framstår som et sammenhengende uberørt landskap som er særlig sårbart for anlegg og installasjoner. I dette området vil det være vanskelig å få inn nye anlegg. I andre deler av landskapsvernområde der de negative virkningene på landskapet er små og viktige områder for biologisk mangfold og sårbare arter ikke er berørt, kan det være aktuelt å gi tillatelse til nye anlegg.

Søker ble av verneområdeforvalter i forkant av søknaden etterspurt hvorfor dette anlegget må plasseres innenfor landskapsvernområde, når det ville være muligheter å plassere utenfor. I henhold til naturmangfoldloven bør virksomheter som kan skade naturmangfold/landskap primært plasseres utenfor landskapsvernområdet. Søker sier følgende om plassering:

Lokaliseringen begrunnes fra vår side med at det i kystsoneplanen er avsatt til formålet. Lokaliteten er utgangspunktet valgt fordi det egner seg til formålet i forhold til tidligere erfaringer med oppdrett. Lokasjonen ligger i et skjermet område med god vanngjennomstrømming og er i tråd med Flekkefjord kommunes vedtatte kystsoneplan som har blitt godkjent av alle instanser. Videre så ligger de gamle forankringene der. Nye forankringsanlegg er svært kostbare. Det er også ønskelig å plassere anlegget inntil Nekkars forsøksanlegg for å oppnå samdriftsfordeler i deres prosjektperiode.

Når det gjelder i forhold til kystsoneplan så er det merkelig at det avsettes områder til dette formålet innenfor et landskapsvernområde, som er i strid med verneforskriften. Flekkefjord kommune bør være godt kjent med at det er et landskapsvernområde og de gjeldende regler som har vært her siden 2005. At det er økonomisk og hensiktsmessig for søker å bruke området er forståelig, men tiltaket kan uansett ikke være i strid med verneformålet og de verdiene som skal ivaretas i landskapsvernområdet. I søknaden er det lite henvist til muligheter, for å gjennomføre dette prosjektet utenfor verneområdet og eventuelt dokumentert hvor mye eventuelt økte kostnader på plassering andre steder. Det er mye oppdrett i Flekkefjord kommune og det bør kunne finnes muligheter for å lagre denne torsken andre steder utenfor landskapsvernområdet. Søknaden er mangelfull på dette området.

I forhold til verneforskriften og forvaltningsplan er at ved eventuell nye anlegg så er det et krav om at anlegget ikke skal være særlig synlig på sjøoverflaten. Ved en eventuell dispensasjon til nytt anlegg så skal det vurderes om anlegget vil forstyrre landskapsbildet og urørthetspreget i området. Det er også sagt at Skjærgårdslandskapet mellom Rasvåg og Stø framstår som et sammenhengende uberørt landskap som er særlig sårbart for anlegg og installasjoner. I dette området vil det være vanskelig å få inn nye anlegg. Terskelen for å gi tillatelse til et nytt anlegg i dette området skal dermed være veldig høy. Verneområdeforvalter mener selve anlegget slik det er presentert med bilder, befaring og opplysninger om høyder at det vil være naturlig å se på som et anlegg som er dominerende i landskapsbildet. Anlegget blir ikke så dominerende i forhold til areal, men vil synes godt i landskapsbildet ut ifra høyder på 1,2 meter og opptil 1,9 meter med rekkverket. Sånn anlegget er presentert er det vanskelig å se for seg at tiltaket kan gis dispensasjon etter § 3 punkt 1.3 i.

Verneområdeforvalter oppsummerer at tiltaket vil påvirke urørthetspreget i området og forstyrre landskapsbilde i et område, som en skal være restriktiv til nye tiltak. Det er forståelig og for så vidt positivt at en ønsker etablering av dette tiltaket, men hensynet til bevaring av landskapsvernområdet skal veie tungt i slike saker. Vanskelig er det også å se for seg at anlegget ikke blir særlig synlig på sjøoverflaten. I tillegg er søknaden mangelfull i forhold til muligheter for plassering utenfor landskapsvernområdet. Verneområdeforvalter anbefaler derfor verneområdestyret å avslå søknaden, da det en er i strid med verneforskriften for Flekkefjord landskapsvernområde.

Informasjon om klagerett
Dette er et enkeltvedtak som kan påklages innen tre uker fra meldingen om vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven (fvl) § 28. En eventuell klage skal fremsettes skriftlig og sendes til verneområdestyret. Miljødirektoratet er klageinstans. Parter har med visse unntak rett til innsyn i dokumentene i saken, jf. fvl §§ 18 og 19.

Fylkesmannen i Agder

Vår dato: 20.11.2020
Vår ref.: 2020/5939
Deres dato:
Deres ref.:

VERNEOMRÅDESTYRET FOR OKSØY-RYVINGEN OG FLEKKEFJORD LANDSKAPSVERNOMRÅDER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Katrine Skajaa Gunnarsli, 38 17 62 15

Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Klage på vedtak om dispensasjon til etablering av anlegg for levendelagring av torsk - Flekkefjord landskapsvernområde

Vi viser til vedtak fra verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder, møtedato 29.10.2020, styresak 18/20, mottatt her 03.11.2020.

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 62 tredje ledd klager Fylkesmannen i Agder med dette på verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder sitt vedtak datert 29.10.2020, styresak 18/20, om dispensasjon fra verneforskrift for etablering av anlegg for levendelagring av torsk i Flekkefjord landskapsvernområde.

Vedtaket kreves omgjort slik at søker ikke får dispensasjon for etablering av havbruksanlegg i Breidlibukt innenfor Flekkefjord landskapsvernområde.

Bakgrunn
Hidra fiskemottak AS søkte den 7.10.2020 om dispensasjon fra verneforskriften til etablering av anlegg til levendelagring av torsk ved Breidlibukt innenfor Flekkefjord landskapsvernområde.

Omsøkte anlegg består av fire firkantede merder, á ca. 12 x 12 meter, som sammen med gangbro og platting i midten, utgjør en flate på om lag 25 x 25 meter, altså totalt 625 kvadratmeter. Posene i merdene er maksimalt 15 meter dype. Anlegget bæres av en rekke 700 liters firkantede flytebøyer som er farget gule for å markere ytterpunktene. Flytebøyene stikker maks. en halv meter opp over vannflaten.

Fortøyningene går ned i en ramme som ligger 7 meter under vannflaten og videre til bunnen, dette for at fortøyningene ikke skal være synlige eller stå i veien for båttrafikk rundt merdene under røkting. Merdene dekkes med hoppenett/fuglenett av svart netting, som skal festes til rekkverk i en høyde på 120 cm over vannflaten. Rekkverkene står maks. 190 cm over vannflaten.

E-postadresse: fmagpost@fylkesmannen.no
Sikker melding: www.fylkesmannen.no/melding
Postadresse: Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal
Besøksadresse Arendal: Ragnvald Blakstads vei 1
Besøksadresse Kristiansand: Tordenskjoldsgate 65
Telefon: 37 01 75 00
www.fylkesmannen.no/agder
Org.nr. 974 762 994

Verneområdeforvalter innstilte på å avslå søknaden. Verneområdestyret fattet den 29.10.2020, i styresak 18/20, følgende vedtak i saken (vedtatt mot 1 stemme):

> «Verneområdestyret gir dispensasjon til etablering av anlegg til levende lagring av torsk ved Breidlibukt, med hjemmel i verneforskriften for Flekkefjord landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 i.»

Det gis ingen begrunnelse for vedtaket.

Juridisk grunnlag og planstatus
Vedtaket er hjemlet i forskrift for Flekkefjord landskapsvernområde i Flekkefjord kommune, Vest-Agder, § 3 punkt 1.3 bokstav i), hvor det står at *forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til etablering av havbruksanlegg uten installasjon på land og særlig synlig anlegg på sjøoverflaten.*

Havbruksanlegg som tema er behandlet i verneplanen for Flekkefjord landskapsvernområde, og det er videre gitt utdypende retningslinjer i forvaltningsplanen for Flekkefjord landskapsvernområde fra 2010.

Det ligger noen havbruksanlegg innenfor verneområdet, som ble etablert før vernetidspunktet, 11.03.2005. Vernebestemmelsene er ikke til hinder for drift av havbruksanlegg som på vernetidspunktet hadde konsesjon, jf. forskriften § 3 punkt 1.2 bokstav k). Ved vernetidspunktet var det åtte lokaliteter i, eller ved landskapsvernområdet som hadde konsesjon. Dette gjaldt også en lakseoppdrettskonsesjon i Breidlibukta. Denne konsesjonen opphørte imidlertid noen få måneder etter vedtak om vern, og anlegget ble da fjernet. I henhold til verneforskriften § 3 punkt 1.3 bokstav i), er alle nye oppdrettsanlegg søknadspliktige.

Flekkefjord kommune har vedtatt kommunedelplan for kystsonen i 2017. I plankartet for kommunedelplanen er et areal i Breidlibukta avsatt til fremtidig akvakultur. Dette er på samme areal hvor det tidligere forelå en konsesjon til lakseoppdrett. Kommunen meldte oppstart for rullering av kystsoneplanen i 2008, og Fylkesmannen uttalte i sitt innspill til oppstartsmeldingen at: *Etablering av virksomhet innenfor eksempelvis Ytre Flekkefjordlandskapsvernområde må det forventes innsigelse til.* Fylkesmannen fremmet så i henholdsvis 2013 og 2015 innsigelse til kystsoneplanen. Temaet akvakultur ble ikke nevnt i innsigelsen. Det kan være to grunner til dette. For det første ble forvaltningsmyndigheten for Flekkefjord landskapsvernområde overført fra Fylkesmannen til et interkommunalt verneområdestyre i denne perioden. Med slik myndighetsoverføring følger også overføring av ansvar for uttalelser til arealplaner og tiltak som berører verneområdet. Ut fra eget arkiv kan vi ikke finne at saken ble hørt hos verneområdestyret. For det andre fremgår det ikke av plankartet fra høringen at lokaliteten avsettes for *fremtidig* akvakultur, og denne endringen er heller ikke eksplisitt angitt i planbeskrivelsen. Fra tegnforklaringen ser det ut som plankartet kun viser eksisterende akvakulturlokaliteter.

Fylkesmannens vurdering av vilkårene for klage
Aktuelle vedtak av 29.10.2020 er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b), og er følgelig gjenstand for klage, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. Fylkesmannen har klagerett, jf. naturmangfoldloven (nml.) § 62 tredje ledd. Melding om vedtak med saksprotokoll er mottatt her den 03.11.2020. Klage er fremsatt den 17.11.2020, og klagefristen på tre uker, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd, er således overholdt.

Fylkesmannens vurdering av vedtak av 29.10.2020, styresak 18/20
Både verneplan, foredraget for kgl.res, forvaltningsplan og tidligere praksis i et verneområde er rettskilder som legges til grunn for tolkning av verneregler og vurdering av hjemmelsgrunnlaget, jf. rundskriv for forvaltning av verneforskrifter fra Miljødirektoratet (M106-2014).

Formålet med opprettelsen av Flekkefjord landskapsvernområde er følgende (vår utheving):

> «Å ta vare på et representativt og **særpreget landskap med åpne sjøflater, urørt skjærgård** og mektig kysthei, samt å sikre områder som er viktig for biologisk mangfold, truede og sårbare plante- og dyrearter, og et variert kulturlandskap med fornminner og nyere tids kulturminner.»

Den spesifiserte dispensasjonsbestemmelsen § 3 punkt 1.3 bokstav i), åpner for at det ved søknad kan gis tillatelse til etablering av nye anlegg som ikke har «*særlig synlige anlegg på sjøoverflaten*». Man har dermed i verneprosessen gjort den vurderingen at havbruk uten særlig synlige anlegg på sjøoverflaten, vil kunne etableres noen steder, uten at formålet med vernet trues nevneverdig.

Det framgår av verneplanen (Forslag til Ytre kystsone Flekkefjord landskapsvernområde fra 2003), at havbruksanlegg vil kunne lokaliseres i deler av et framtidig verneområde. Det står imidlertid spesifikt i verneplanen at:

> «Etablering av fiskeoppdrettsanlegg i skjærgården mellom Rasvåg og Stø vil være i strid med landskapsvernet. Dette begrunnes med at skjærgården her er sjelden, hvor store deler framstår som et sammenhengende uberørt landskap som er svært sårbart for anlegg og installasjoner.»

Breidlibukt ligger nettopp på strekningen mellom Stø og Rasvåg, og er et område hvor det ikke skal åpnes for etablering av slike anlegg som omsøkt, jf. ovennevnte. Verneområdestyret har i sitt vedtak av 29.10.2020, ikke foretatt noen vurderinger knyttet til dette, eller knyttet til alternativ lokalisering, jf. nml. § 12, se nærmere om prinsippene i naturmangfoldloven under.

Det står videre i verneplanen at:

> «Et havbruksanlegg kan påvirke landskapet på en vesentlig måte avhengig av landskapets utforming og grad av øvrig påvirkning. Et anlegg vil virke mer dominerende og forstyrrende i et uberørt landskap enn i et landskap som allerede er merkbart påvirket av brygger, bebyggelse og veier. Et anlegg vil virke mer dominerende i et intimt skjærgårds- eller småfjordlandskap enn i en stor og åpen fjord.»

Breidlibukt er en del av et skjærgårdslandskap. Det er ingen tekniske installasjoner, brygger eller veier i bukta. I den grad det er gjort vurderinger knyttet til dette i saksfremlegget, konkluderes det med at anlegget vil påvirke landskapet negativt.

Omsøkte havbruksanlegg består av fire firkantmerder. Dette er en tradisjonelt utformet fiskemerd med gangbruer, rekkverk og hoppenetting, som etter vår vurdering, jf. beskrivelsen av anlegget innledningsvis, må sies å være godt synlig i landskapet over sjøoverflaten. Det finnes anlegg som er langt mer ruvende, f.eks. anlegg beregnet for å stå i åpent hav, men også havbruksanlegg som er langt mindre ruvende på sjøoverflaten; det være seg for dyrking av alger, skjell eller oppdrett av fisk.

Vi mener ut fra dette at et slikt tradisjonelt merdanlegg som omsøkt, ikke kan anses å være omfattet av begrepet «*uten særlig synlige anlegg på sjøoverflaten*».

Verneområdestyret har i sitt vedtak 29.10.2020 ikke fortatt noen vurderinger knyttet til synligheten av omsøkte anlegg, eller gitt noen begrunnelse for at anlegget kan anses å falle inn under begrepet «*uten særlig synlige anlegg på sjøoverflaten*».

Ved utøving av offentlig myndighet, skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn, og vurderingen skal fremgå av beslutningen, jf. nml. § 7. Disse prinsippene er svært mangelfullt vurdert i saken, og i den grad de er vurdert, er det med vekting som tilsier avslag på søknaden.

I forbindelse med ovennevnte påpekes bl.a. at utover at det i saksutredningen refereres til forvaltningsplanen for Flekkefjord fra 2010, er det ikke gjort rede for hvilket kunnskapsgrunnlag som er lagt til grunn, jf. nml. § 8. Videre påpekes at i den grad det er gjort vurderinger av lokalisering, jf. nml. § 12, konkluderes det med at tiltaket er i strid med verneformålet og de verdiene som skal ivaretas i landskapsvernområdet. Alternativ lokalisering utenfor verneområdet er, etter hva vi kan se, heller ikke vurdert. Prinsippet om samlet belastning, inkludert presedensvirkninger, jf. § nml. § 10, er overhodet ikke vurdert, verken i saksframlegget eller i vedtaket. Fylkesmannen er blant annet kjent med at et veletablert akvakulturfirma planlegger å søke om havbruksanlegg på to nye lokaliteter i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, noe som viser at det foreligger en konkret, og ikke bare en generell risiko for uheldige presedensvirkninger.

Konklusjon
Med henvisning til ovennevnte, påklager Fylkesmannen i Agder verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder sitt vedtak datert 29.10.2020, styresak 18/20, om dispensasjon fra verneforskrift for etablering av anlegg for levendelagring av torsk i Flekkefjord landskapsvernområde.

Vedtaket kreves omgjort, slik at søker ikke får dispensasjon for etablering av havbruksanlegg i Breidlibukt innenfor Flekkefjord landskapsvernområde.

Med hilsen

Stein A. Ytterdal
fylkesmann

Ingunn Løvdal
miljøverndirektør
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
MILJØDIREKTORATET Postboks 5672 Torgarden 7485 TRONDHEIM

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/9587-0

Saksbehandler: Ronny Skansen

Dato: 01.12.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	31/20	14.12.2020

Oksøy- Ryvingen landskapsvernområde - Søknad om dispensasjon til oppføring av sjøbu - Frank Hansen - Krossholmen - Kristiansand kommune

Vedlegg:

1 Søknad - renovering av sjøbu (rivning og oppsetting av ny)
2 3D nord-vest
3 3D syd-øst
4 3D sør-øst 2
5 Plan
6 Snitt 1
7 Snitt 2
8 20200823_111918
9 20200823_111939
10 20200823_112045
11 20200823_112131
12 Situasjonskart_A4L_26.08.2020_19.20

Forvalters innstilling

Verneområdestyret gir dispensasjon til å rive eksisterende sjøbu, og oppføring av ny sjøbu på samme tomt på eiendom Krossholmen 4, gnr 3 bnr 187 i Kristiansand kommune. Dispensasjon gis med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48, jfr. § 4 generelle dispensasjonsbestemmelser i verneforskriften for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde.

Dispensasjon gis på følgende vilkår:

- Bygnings- og rivnings-avfall skal transporteres ut av landskapsvernområdet og deponeres på lovlig måte.
- Bygging av ny sjøbu skal skje på samme sted og skal være i den størrelse som er skissert i innlevert søknad, ca. 7,5 m^2.
- Grunnmur, tak og fargevalg skal være i henhold til innlevert søknad.
- Verneområdestyret har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes nødvendige tillatelser etter andre lovverk. Dette gjelder blant annet plan- og bygningsloven.
- Byggearbeidet skal skje med hensyn til natur og friluftsliv. Byggevirksomheten skal legges utenom hekke- og yngletid for vilt, dvs. utenom perioden 15.april – 15. juli.
- Når tiltaket er gjennomført sendes en kort rapport med bilde som viser gjennomført tiltak til verneområdestyret med kopi til Statens naturoppsyn v/Halvard Pedersen (Halvard.Ranestad.Pedersen@miljodir.no).

Saksopplysninger

Frank Hansen søker om tillatelse til å rive eksisterende sjøbu, og oppføring av ny sjøbu på samme tomt på eiendom Krossholmen 4 gnr 3/bnr 187 i Kristiansand kommune. Sjøbua har et areal på ca. 7m2. Sjøbua ble opprinnelig bygget på 60 tallet. Kledning ble skiftet på 80 tallet samtidig som taket ble kledt med sorte stålplater formet som takstein og påbygd en redskapsbod på baksiden. Sjøbua ble satt opp av forrige eier, og reisverk og gulv er i stor grad fra byggetiden. Forrige eier la på sorte stål takplater og ny kledning på 80 tallet.

<u>Problemstilling</u>
Omfattende renovering er nødvendig, og må utføres snarest. De største utbedringer som er påkrevd er;

- Pilarer /"grunnmur" må oppgraderes. Ny mur må gjøres ettersom sement smuldrer opp
- Tak og reisverk må i stor grad skiftes ut.
- Kledning må skiftes
- Sorte takplater, ruster og må byttes ut
- Gulv må byttes ut i sin helhet
- Ved stormflo kan det komme vann inn

<u>Hovedmål</u>
Rive nåværende sjøbu.
Bygge ny sjøbu på samme fotavtrykk/areal, subsidiært anledning til å utvide med 20 cm øst/vest
Heve "grunnmur" med 15cm for å unngå at det kommer vann inn i bua ved stormflo

Beskrivelse

- Tegninger vedlagt. Basert på samme mål og utsende som eksisterende sjøbu
- Kledning: stående grå royal impregnert
- Tak: sort papp

For øvrig samme uttrykk som nåværende sjøbu.

Endringer:

- Det søkes om å øke høyden på "grunnmur" med 15 cm for å unngå vann på gulv
- Anledning til å utvide med inntil 0,2m i retning øst/vest. Bygge ut på nåværende murt rappo

Juridisk grunnlag

Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, Kristiansand, Søgne og Mandal kommuner, Vest-Agder. FOR-2005-04-29-388.

Oksøy- Ryvingen landskapsvernområde ble opprettet 29. april 2005. Formålet med Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde *er å ta vare på et sammenhengende og egenartet skjærgårdslandskap lite preget av tekniske inngrep, og som er representativt for sørlandskysten. Dette skjærgårdslandskapet karakteriseres av en sjøoverflate som brytes opp av mange lave, avslepne øyer, holmer og skjær, med tilhørende naturtyper, flora, fauna, kulturminner og kulturlandskap, herunder kystlynghei og de karakteristiske uthavnene. Allmennheten skal ha mulighet til naturopplevelser gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*

Etter § 3 punkt 1.1 er området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.
Med de unntak som følger av punkt 1.2 og 1.3 i forskriften er det forbud mot inngrep som:

Oppføring og ombygging av bygninger, brygger og andre anlegg, vegbygging, bergverksdrift, graving, påfylling av masse, sprenging, bryting av stein, mineraler eller fossiler, fjerning av større steiner og blokker, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, planting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Opplistingen er ikke uttømmende. Forvaltningsmyndigheten avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å ville endre landskapets art eller karakter vesentlig.

Etter § 3 punkt 1.2 er bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for blant annet vedlikehold av bygninger.

Forvaltningsmyndigheten kan etter verneforskriftens § 3 punkt 1.3 b gi tillatelse til ombygging og mindre tilbygg til eksisterende bygninger.

Det finnes ikke en spesifisert dispensasjonshjemmel for kunne tillate dispensasjon til å rive eksisterende sjøbu og sette opp ny tilsvarende eller lignende i verneforskriften. Søknaden må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen naturmangfoldloven (nml.) § 48. Nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Verneforskriften må ikke uthules gjennom omfattende dispensasjonspraksis.

Vilkåret om at tiltaket ikke strider mot formålet med vernet, eller legger grunnlaget for en utvikling som på sikt kan skade verneinteressene, innebærer at det skal vurderes om tiltaket strider med de overordnede målsettinger for verneområdet eller mot verneformålet samlet sett. Tiltak som er i strid med verneverdiene vil med få unntak også være i strid med verneformålet. Det skal vektlegges at verneformålet ikke skal svekkes ved en bit- for-bit forvaltning, og at tiltak som i seg selv ikke har negativ verdi kan generere annen uheldig virksomhet.

Konsekvensene av en dispensasjon, for eksempel om andre kan tenkes å søke dispensasjon på samme grunnlag, skal vektlegges.

For alle saker som berører naturmangfold følger det av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Vurdering

Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter (§ 3.1.1). Etter verneforskriftens § 3 punkt 1.3 b kan det gis tillatelse til ombygging og mindre tilbygg til eksisterende bygninger. I henhold til forvaltningsplan fra 2010 sies blant annet følgende: *Bygg som endrer landskapets art eller karakter, eller på annen måte er i strid med verneformålet kan ikke tillates. Områdets grad av urørthet og landskapets tålegrense for inngrep vil bli tillagt stor vekt, ved behandling av byggesaker etter verneforskriften. Vedlikehold som medfører fasadeendringer eller påvirker landskapets art eller karakter vesentlig, må vurderes etter vernebestemmelsene § 3, 1.3 b, det vil si etter søknad.*

Offentlig beslutningstaking som berører naturmangfoldet skal bygge på et vitenskapelig kunnskapsgrunnlag så langt dette er rimelig, jf. naturmangfoldloven § 8. Verneområdeforvalter mener at det foreliggende kunnskapsgrunnlaget gir tilstrekkelig informasjon om tiltakets konsekvenser for naturmiljøet i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde til at det kan fattes vedtak i saken. Det legges her vekt på opplysninger som fremkommer i Naturbase, forvaltningsplan, sammen med

informasjon i forbindelse med forarbeidet til vernet, til grunn for vurderingen av kunnskapsgrunnlaget. «føre-var-prinsippet» etter nml. § 9 har liten relevans i saken.

Det søkes om å rive eksisterende sjøbu og oppsett av en nesten helt identisk på samme sted og størrelse. Det er kun en mindre utvidelse på 20 cm i øst-vest og ønske om å heve grunnmuren med 15 cm. Bakgrunnen for søknad er fordi sjøbu har omfattende behov for vedlikehold på det meste. Etter verneforskriften er det tillatt med vedlikehold av sjøbua uten søknad, men det kan ikke gis tillatelse til nybygg etter verneforskriften. Saken må derfor behandles etter § 48 i naturmangfoldloven, der tiltaket ikke må stride med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig.

I praksis i dette tilfellet kan det meste skiftes uten søknad. Verneområdeforvalter har forståelse for at i dette tilfellet vil det være mest hensiktsmessig å rive eksisterende sjøbu og erstatte den med nesten identisk sjøbu, når grunnmur er dårlig. Ønske om en liten heving av grunnmur for å unngå vann på gulvet vil være fornuftig. Tiltaket vurderes som at rivning av gammel sjøbu og bygging av ny sjøbu på samme sted og innenfor forvaltningsplanens retningslinjer ikke påvirker verneverdier og verneformål i nevneverdig grad, med de vilkår som er satt. Tiltaket vil ikke endre landskapets art eller karakter. Grunnlaget for å kunne gi dispensasjon er derfor tilstede.

I forhold til naturmangfoldlovens § 10, økosystemtilnærming og samlet belastning vil den omsøkte rivningen og bygging av ny sjøbu ikke bidra til noe vesentlig belastning på naturen. Det vil kun være i byggeperioden. Det er derfor satt vilkår at bør derfor skje utenom hekke- og yngletiden for vilt. Etter § 12 i naturmangfoldloven, miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder blir den nye sjøbua tilsvarende nesten identisk utseende som den forrige og det er satt vilkår om at rivningsavfall skal fraktes ut og deponeres på lovlig måte, slik at en unngår forurensning.

Konklusjon

Med bakgrunn i vurderingene som er gjort i saken vil rivning og bygging av ny sjøbu på samme sted og innenfor forvaltningsplanens retningslinjer ikke påvirke verneverdiene og verneformål i nevneverdig grad. Dispensasjon kan derfor gis med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Informasjon om klagerett
Dette er et enkeltvedtak som kan påklages innen tre uker fra meldingen om vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven (fvl) § 28. En eventuell klage skal fremsettes skriftlig og sendes til verneområdestyret. Miljødirektoratet er klageinstans. Parter har med visse unntak rett til innsyn i dokumentene i saken, jf. fvl §§ 18 og 19.

Verneområdestyre ORF
v/Maria-Victoria Solstrand
Epost: fmavmso@fylkesmannen.no

Kristiansand, 26.8.2020

Søknad om rivning og oppføring av ny sjøbu- Krossholmen, gnr 3/bnr187 Kristiansand kommune

Det søkes med dette om tillatelse til å rive eksisterende sjøbu, og oppføring av ny sjøbu på samme tomt på eiendom Krossholmen 4 gnr 3/bnr 187 i Kristiansand kommune.

Bakgrunn.
Sjøbu ble opprinnelig bygget på 60 tallet. Kledning ble skiftet på 80 tallet samtidig som taket ble kledt med sorte stålplater formet som takstein og påbygd en redskapsbod på baksiden.

Sjøbua har et areal på ca 7m2.

Nåsituasjon
Sjøbua ble satt opp av forrige eier, og reisverk og gulv er i stor grad fra byggetiden. Forrige eier la på sorte stål takplater og ny kledning på 80 tallet.

Problemstilling
Omfattende renovering er nødvendig, og må utføres snarest. De største utbedringer som er påkrevd er;

- Pilarer /"grunnmur" må oppgraderes. Ny mur må gjøres ettersom sement smuldrer opp
- Tak og reisverk må i stor grad skiftes ut.
- Kledning må skiftes
- Sorte takplater, ruster og må byttes ut
- Gulv må byttes ut i sin helhet
- Ved stormflo kan det komme vann inn

Bilder av nåværende sjøbu vedlagt

Hovedmål
Rive nåværende sjøbu.
Bygge ny sjøbu på samme fotavtrykk/areal, subsidiært anledning til å utvide med 20 cm øst/vest
Heve "grunnmur" med 15cm for å unngå at det kommer vann inn i bua ved stormflo

Beskrivelse

- Tegninger vedlagt. Basert på samme mål og utsende som eksisterende sjøbu
- Kledning: stående grå royal impregnert
- Tak: sort papp

For øvrig samme uttrykk som nåværende sjøbu.

Endringer:

- Det søkes om å øke høyden på "grunnmur" med 15 cm for å unngå vann på gulv
- Anledning til å utvide med inntil 0,2m i retning øst/vest. Bygge ut på nåværende murt rappo

Tegninger vedlagt

Vennlig hilsen
Frank Hansen

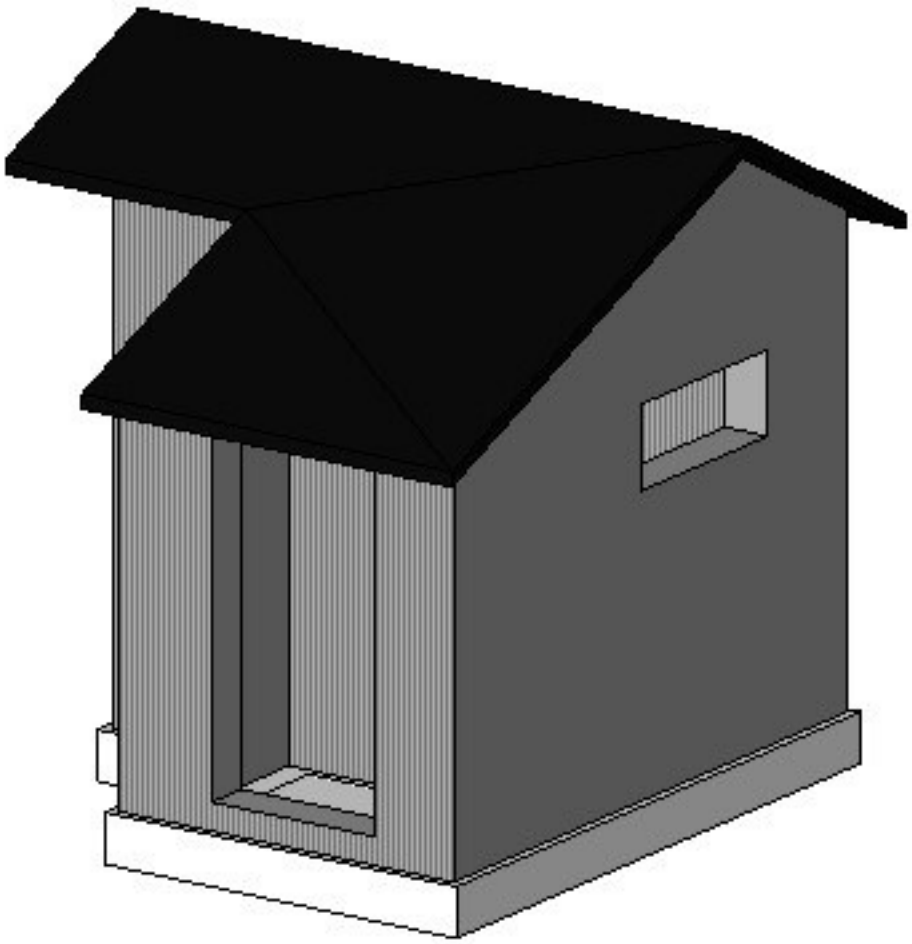

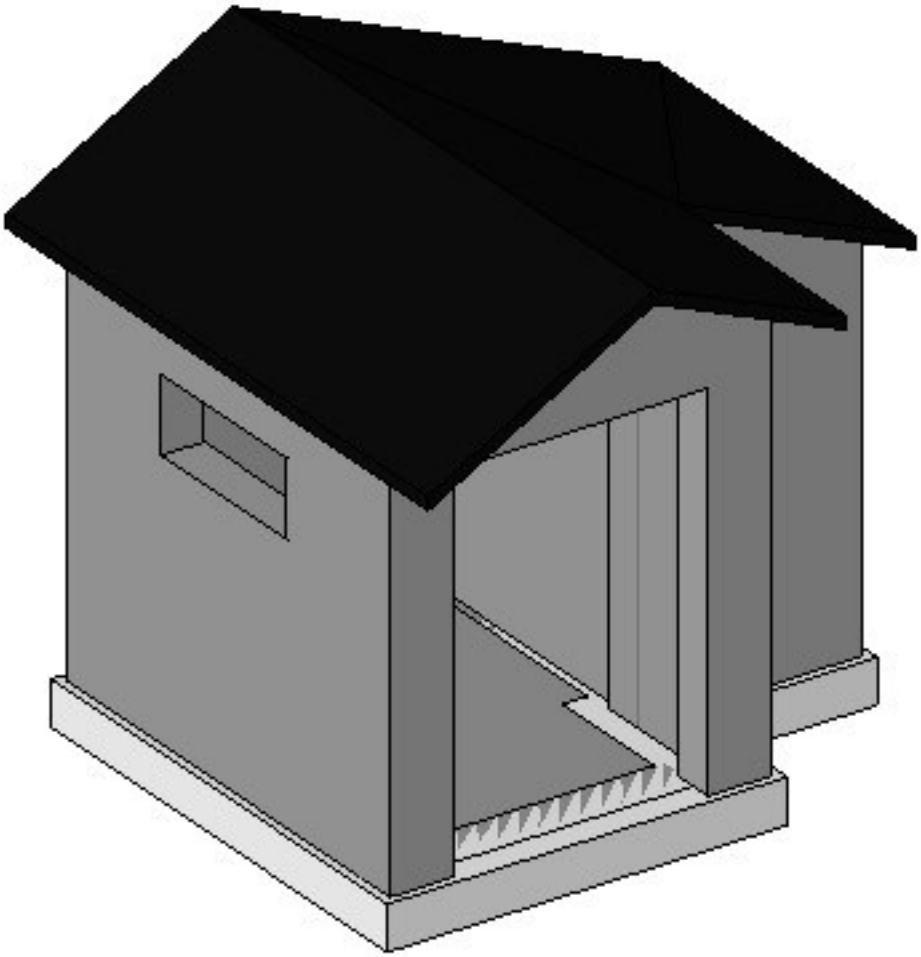

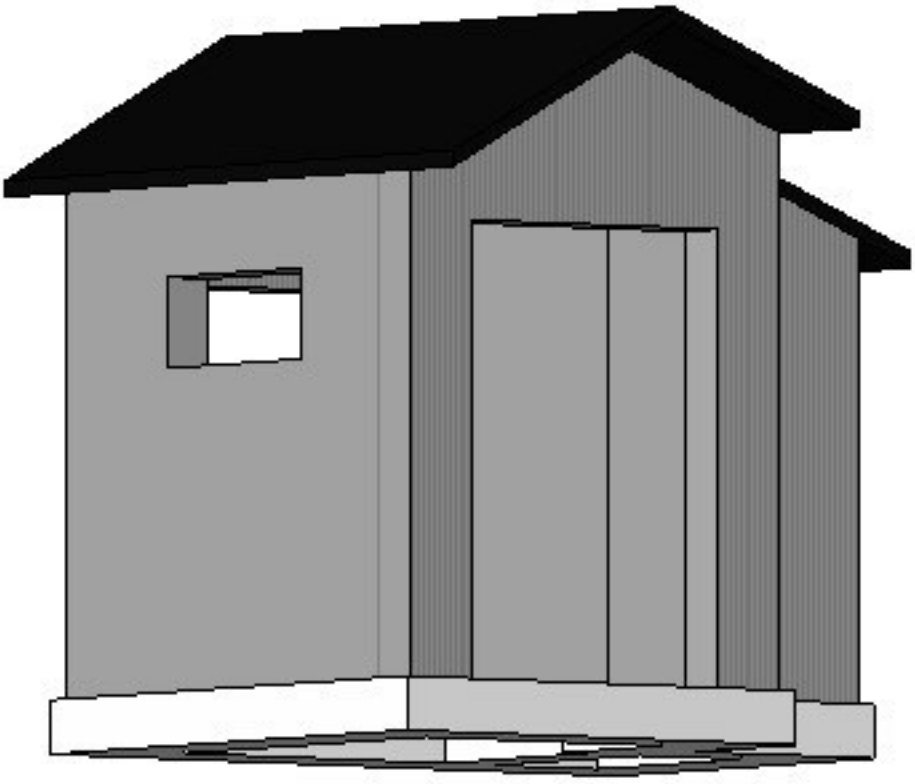

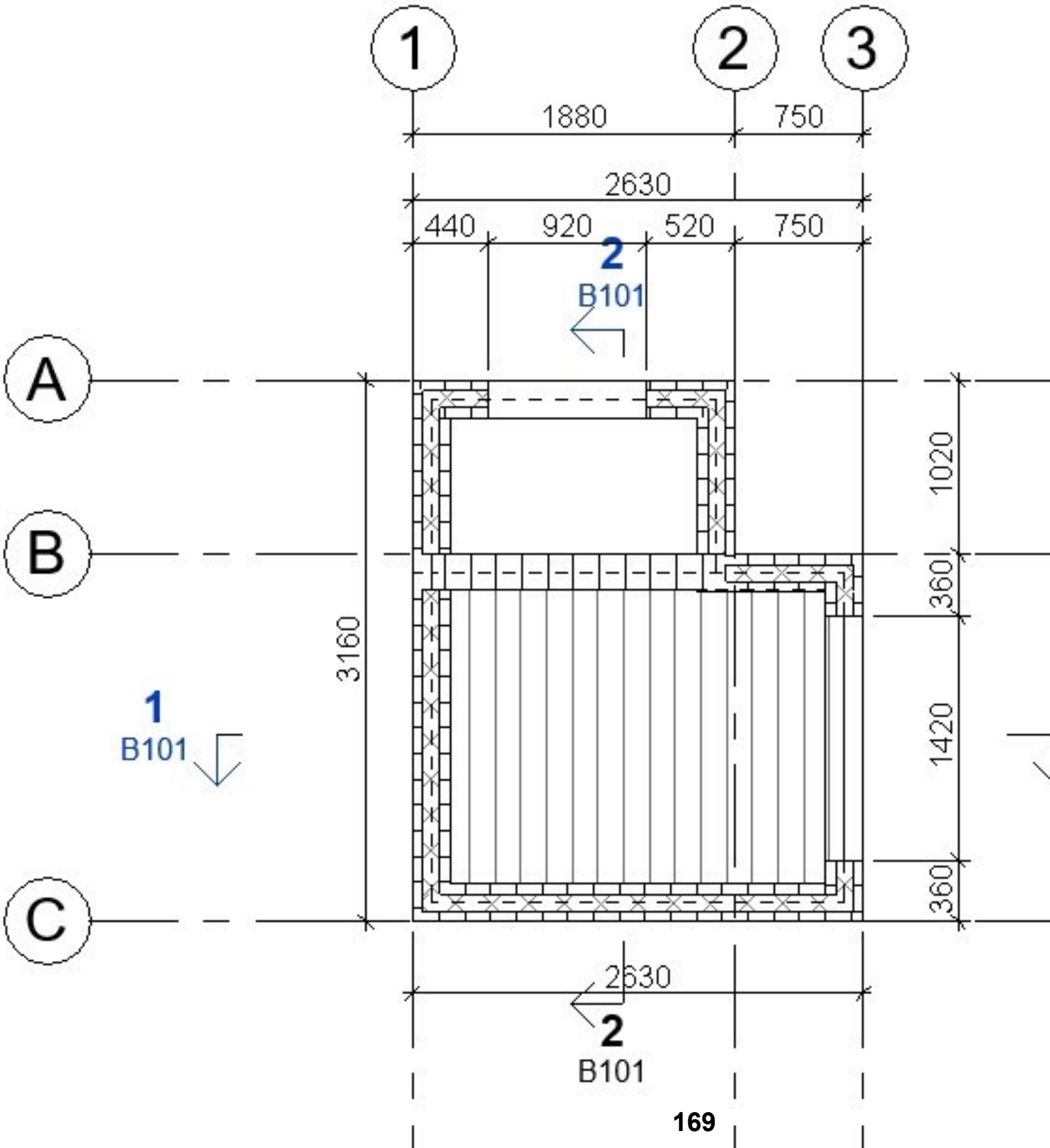
1
2
3
1880
750
2630
440
920
520
750
2
B101
A
B
C
1020
360
1420
360
3160
1
B101
2630
2
B101

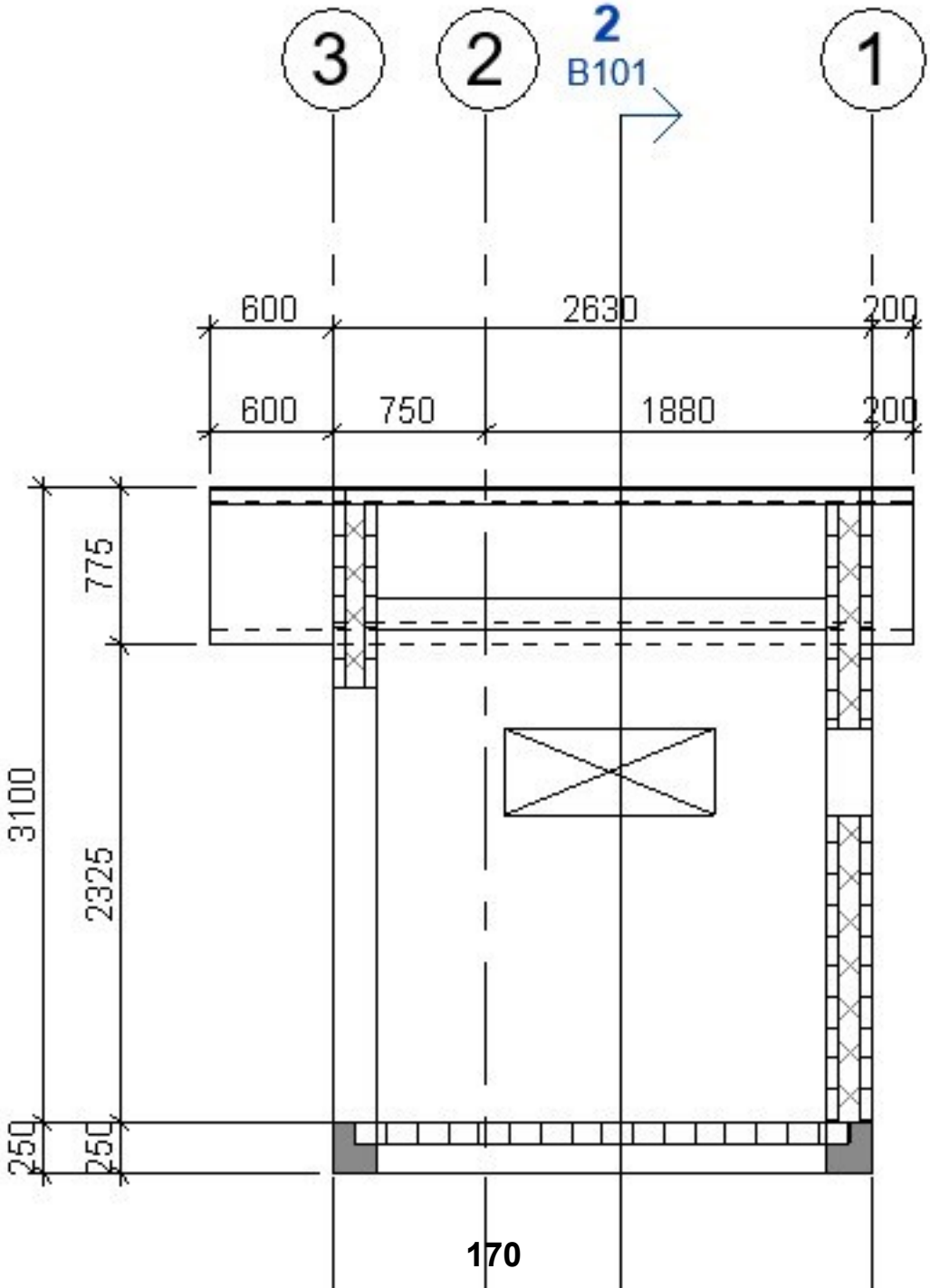
3
2
2
B101
1
600
2630
200
600
750
1880
200
775
3100
2325
250
250

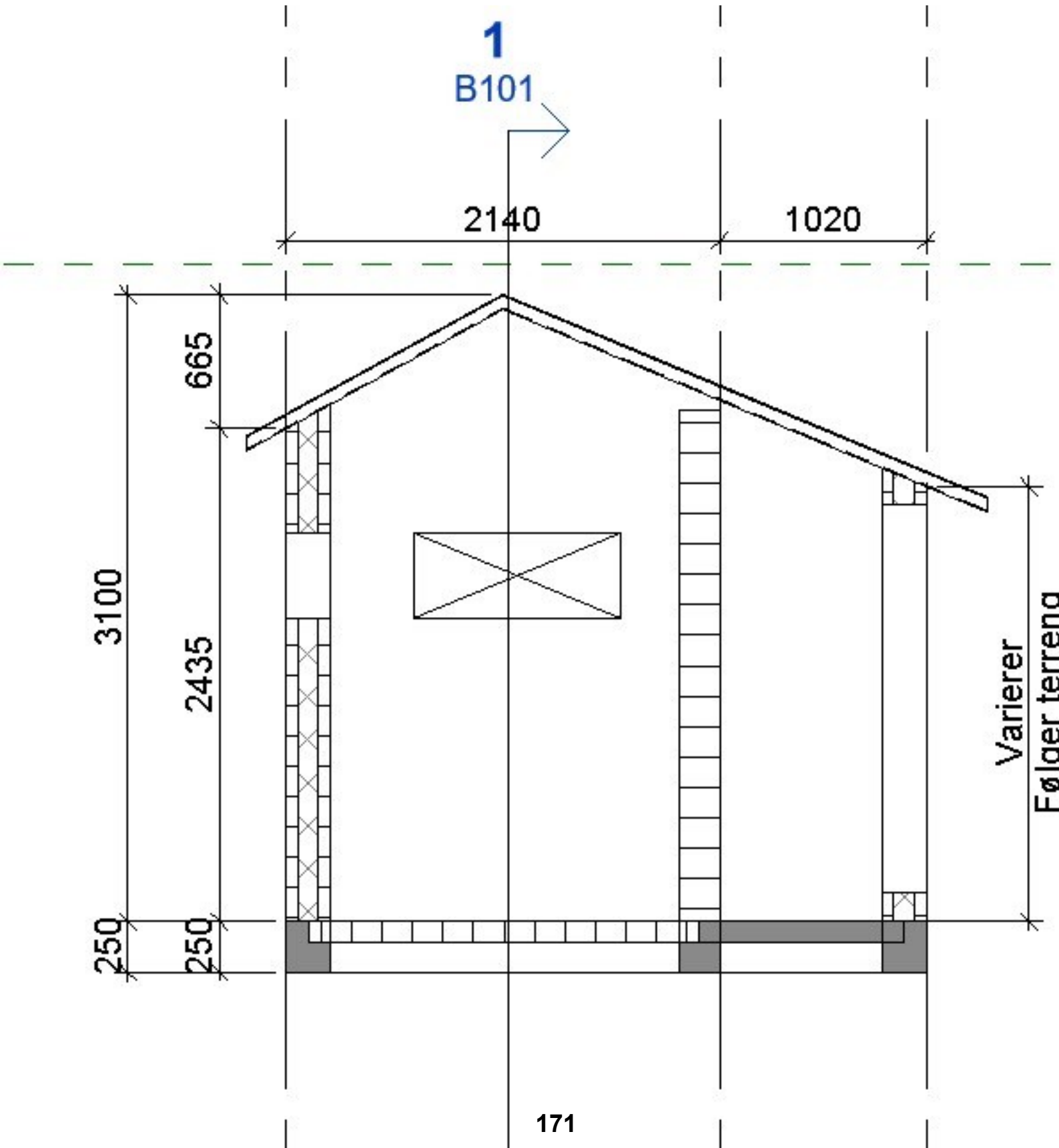
1
B101
2140
1020
665
3100
2435
250
250
Varierer
Følger terreng

Situasjonskart

Kristiansand

Eiendom:

3/187

Dato:

26.08.2020

Målestokk:

1:1000

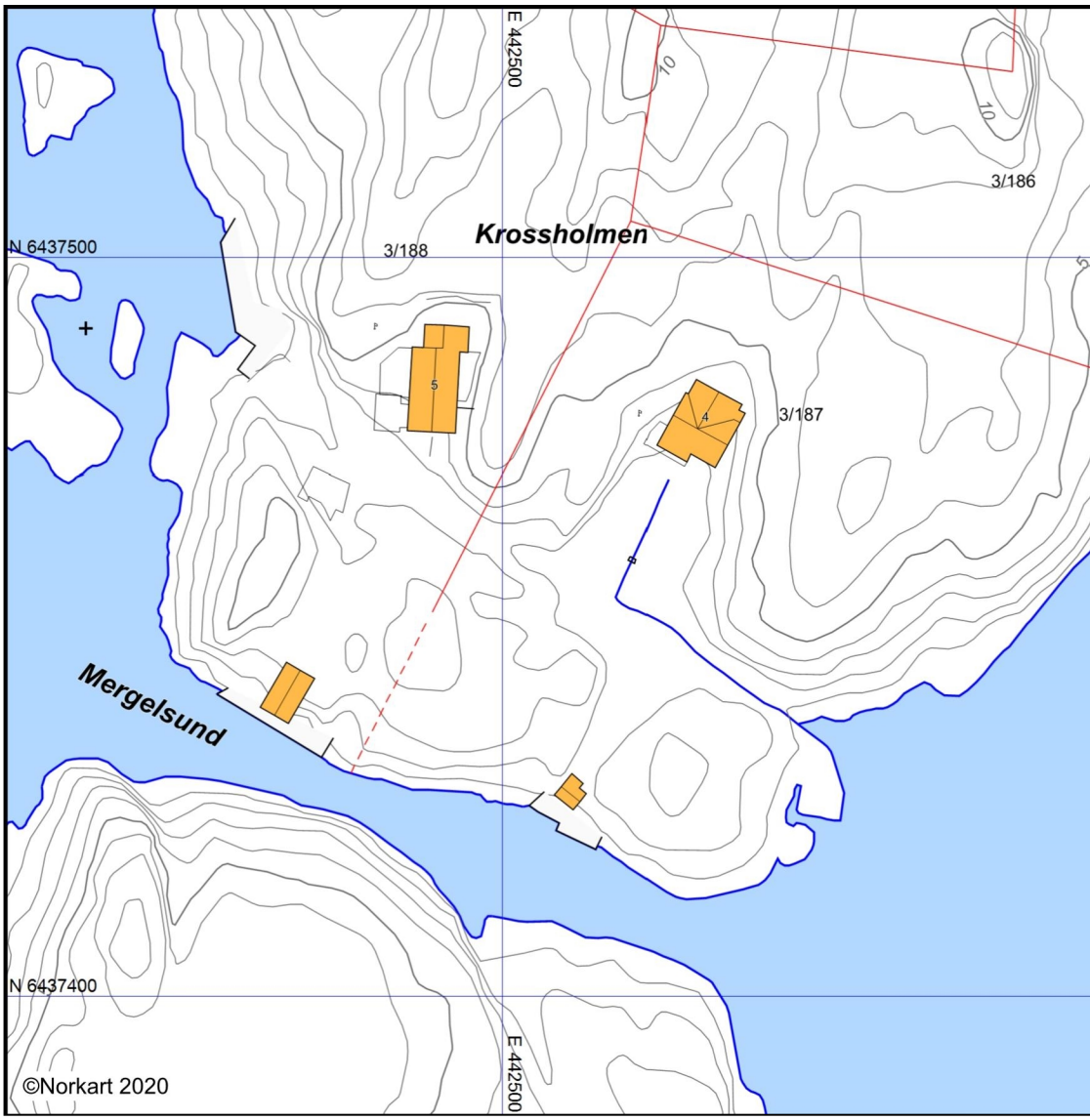

N

UTM-32

Tegnforklaring

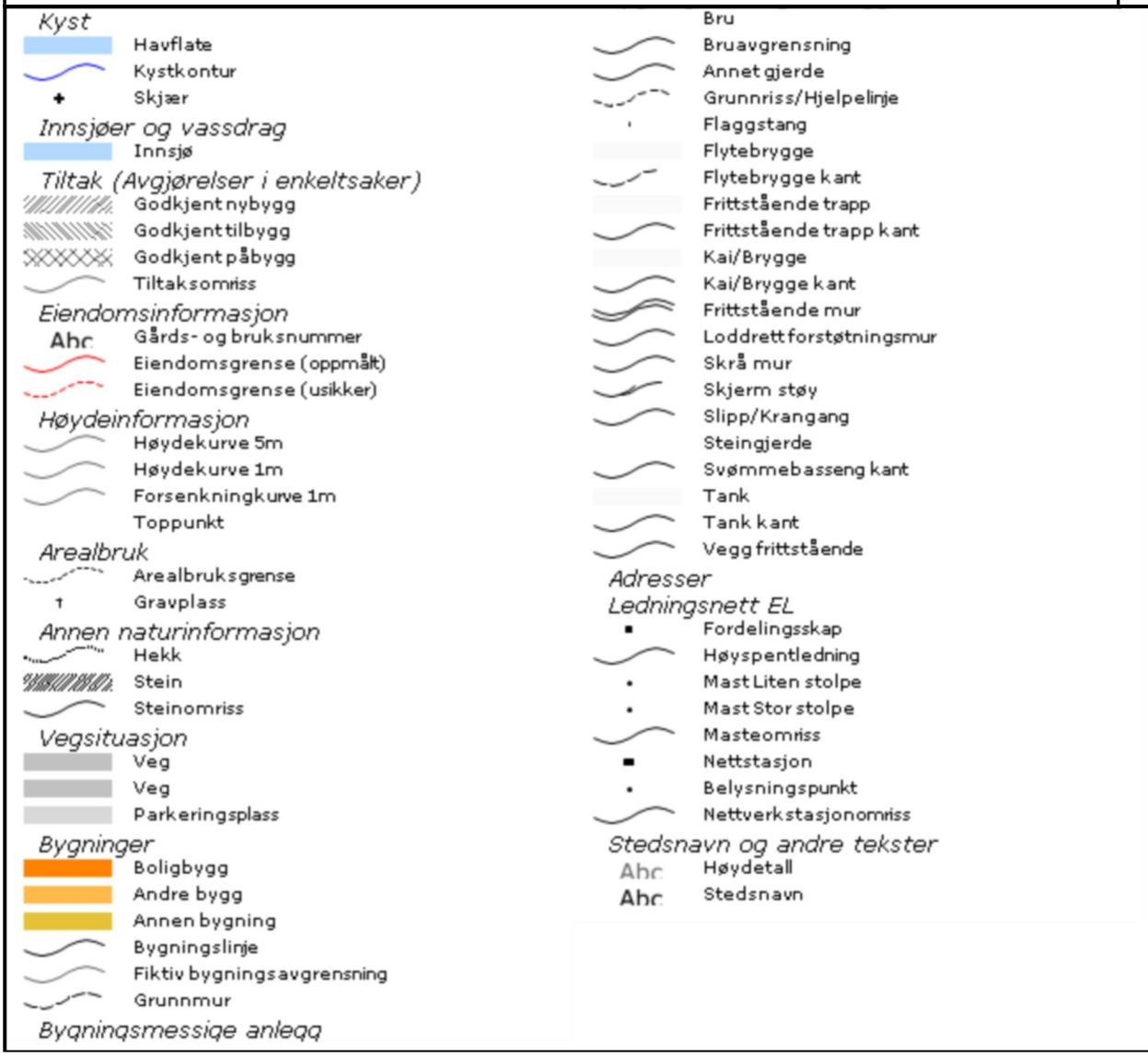

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/9612-0

Saksbehandler: Ronny Skansen

Dato: 01.12.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	32/20	14.12.2020

Oksøy Ryvingen landskapsvernområde - Søknad om endring av midlertidig anleggsvei til permanent turløype ved Okslehavnvollane på Flekkerøy - Kristiansand kommune

Vedlegg:

1 Midlertidig anleggsvei - søknad om endring til permanent turløype – Kristiansand kommune
2 kart

Forvalters innstilling

Verneområdestyret avslår med hjemmel i verneforskriften § 3 punkt 1.3 j, for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, søknaden om endring av midlertidig anleggsvei til permanent turløype ved Okslehavnvollane på Flekkerøy i Kristiansand kommune. Det tas sikte på en snarlig tilbakeføring av den midlertidig anleggsvei for å skåne naturverdiene.

Saksopplysninger

I forbindelse med at verneområdestyret har hatt et prosjekt med uttak av sitkagran ved Okslehavnvollane i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, er det etablert en midlertidig driftsvei som benyttes til transport av maskin og uttak av tømmer i tiltaksfasen. Veien er bygd opp med tømmerstokker nederst, fiberduk og fylt opp med grov stein. Veien er ca. 60-70 meter lang. Den midlertidige veien er ca. litt over 2 meter bred. Kristiansand kommune søker om at den midlertidige anleggsveien kan omgjøres til permanent turløype ved at den innsnevres til ca. 1 meters brede. Kommunen har over tid arbeidet

med innhold i besøksstrategiplanen for området og tegnet inn sammenhengende turløypenett og vist mangler i dette. Ifølge kommunen ligger den midlertidige anleggsveien i trase hvor det er mangler i løypenettet. Dette er en viktig forbindelse som binder sammen to viktige naturområder og friluftsområder. Kommunen opplyser det er stor frilufts ferdsel i området og i dette aktuelle området er det svært vått og turtråkkene utvides stadig etter hvert som stiene tråkkes/sykles i stykker. For Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde er det pr. nå ikke en godkjent besøksstrategi. Forvaltningsplanen for området er fra 2010.

Den midlertidige anleggsveien ligger i dag innenfor og i den sørligste delen av naturtypen (BN00086998) rik sump- og kildeskog, verdisatt til viktig. Følgende verdibegrunnelse i naturbase*: Artsrikt miljø med elementer av sjeldne naturtyper (rik sumpskog og rik fukteng) med mange karakteristiske arter og dessuten lite påvirket av nyere inngrep eller kulturmarksarter. At lokaliteten ligger i tilknytning til velutviklet strandsump (i sør) anses positivt og bidrar til at lokaliteten vurderes som viktig.* Naturtyper og utforminger: *Avgrensingen omfatter både et areal med rikere svartor-sumpskog i form av svartorstrandskog (i sørøst), og et areal med gjengroende fukteng (i nordvest). Sørligste del av svartor-sumpskogen er relativt rik og fuktig med mye slakkstarr samt litt klourt, mens andre deler helst er noe fattigere og/eller tørrere med arter som bekkeblom, mjødurt, gulldusk, myrfiol, krossved og bjørnebær. Skogen er middelaldret, ganske tynnstammet og svakt aldersspredd, men det inngår likevel en del dødvedelement (selvtynn). Den gjengroende fuktengen i nord er dominert av mjødurt, knappsiv og bjørnebær. Det inngår også en del pors, bekkeblom, vassmynte, pollsivaks, knortestarr, lyssiv, timotei og englodnegras.*
Artsmangfold: *Flere uvanlige/krevende karplanter som slakkstarr, klourt, pollsivaks, vassmynte, knortestarr.*
Lokaliteten er hydrologisk knyttet til tilgrensende naturtypelokalitet i sør: strandeng og strandsump (BN00005418) verdsatt til viktig og inngår som et felles våtmarkssystem.

Juridisk grunnlag

Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, Kristiansand, Søgne og Mandal kommuner, Vest-Agder. FOR-2005-04-29-388.

Oksøy- Ryvingen landskapsvernområde ble opprettet 29. april 2005. Formålet med Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde *er å ta vare på et sammenhengende og egenartet skjærgårdslandskap lite preget av tekniske inngrep, og som er representativt for sørlandskysten. Dette skjærgårdslandskapet karakteriseres av en sjøoverflate som brytes opp av mange lave, avslepne øyer, holmer og skjær, med tilhørende naturtyper, flora, fauna, kulturminner og kulturlandskap, herunder kystlynghei og de karakteristiske uthavnene. Allmennheten skal ha mulighet til naturopplevelser gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*

Etter § 3 punkt 1.1 er området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.
Med de unntak som følger av punkt 1.2 og 1.3 i forskriften er det forbud mot inngrep som:

*Oppføring og ombygging av bygninger, brygger og andre anlegg, vegbygging, bergverksdrift, graving, **påfylling av masse**, sprenging, bryting av stein, mineraler eller fossiler, fjerning av større steiner og blokker, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, planting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Opplistingen er ikke uttømmende. Forvaltningsmyndigheten avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å ville endre landskapets art eller karakter vesentlig.*

Forvaltningsmyndigheten kan etter verneforskriftens § 3 punkt 1.3 j gi tillatelse til opparbeiding og merking av nye turstier og løyper.

For alle saker som berører naturmangfold følger det av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Vurdering

Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter (§ 3.1.1). Etter verneforskriftens § 3 punkt 1.3 j kan det gis tillatelse til opparbeiding og merking av nye turstier og løyper. I henhold til forvaltningsplan fra 2010 sies blant annet følgende i forhold til skånsom tilrettelegging av tiltak: legg turveier utenom sårbare vegetasjonstyper og viktige viltbiotoper. Turstier legges på en slik måte at de glir inn i landskapet på en god måte uten for store inngrep. En sti kan med fordel legges i en enkel bro over ei fuktig eng i stedet for at enga dreneres ut.

Offentlig beslutningstaking som berører naturmangfoldet skal bygge på et vitenskapelig kunnskapsgrunnlag så langt dette er rimelig, jf. naturmangfoldloven § 8. Verneområdeforvalter mener at det foreliggende kunnskapsgrunnlaget gir tilstrekkelig informasjon om tiltakets konsekvenser for naturmiljøet i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde til at det kan fattes vedtak i saken. Det legges her vekt på opplysninger som fremkommer i Naturbase, forvaltningsplan, befaring av området sammen med informasjon i forbindelse med forarbeidet til vernet, til grunn for vurderingen av kunnskapsgrunnlaget.

Da den midlertidige veien ble anlagt i forbindelse med skjøtselstiltak i sørenden av naturtypen rik li og sumpskog, var det med tanke på tilbakeføring så raskt som mulig etter tiltaket var utført. Tiltaket ble gjort for å skåne terrenget i forbindelse med bruk av store maskiner. Tilbakeføringen skulle skje så raskt som mulig for at de negative konsekvensene skulle holdes på et absolutt minimum. Kristiansand kommune søker nå om å beholde denne midlertidige anleggsveien mot at den snevres inn til halve bredden på ca. 1 meter.

Etter § 3 punkt 1.1 er det forbudt med påfylling av masse i verneområdet og forvaltningsplan fra 2010 sier at enn blant annet enn skal legge turveier utenom sårbare vegetasjonstyper. Tiltakene skal gjøres uten store inngrep og hensynta fuktig områder. Det er liten tvil om at dette er i et viktig, rikt og sårbart naturområde i Oksøy-Ryvingen

landskapsvernområde. Ut ifra et friluftsliv perspektiv er det forståelig at en ser det som enn mulighet for å legge til rette for allmennheten. Men verneområdeforvalter mener dette tiltaket vil bli for omfattende når dette skal bli permanent, i et svært viktig våtmarkssystem i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde. Det er riktig som kommunen sier at naturtypen spesielt i sør er et rikt og viktig område å ivareta. Men verneområdeforvalter mener ved å etablere dette permanent vil det være stor sannsynlighet for at arter og naturtypen ville kunne bli negativt påvirket. Ettersom denne naturtypen er hydrologisk tilknyttet med naturtypen strandeng og strandsump vil det også føre til negativ påvirkning av denne naturtypen.

Etter naturmangfoldlovens § 12 så skal enn unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Her mener verneområdeforvalter at for å skåne terrenget i forbindelse med en eventuell nye turvei, så burde en heller i et besøksstrategiarbeid se på muligheter å kanalisere slike stier utenom sårbare områder. For Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde foreligger pr i dag ingen besøksstrategi. Hvis en i det hele tatt skulle vurdere en form for tilrettelegging her, bør det være snakk om enkel klopplegging som løftes opp av terrenget for å begrense belastningen i selve våtmarkssystemet. Det vil også være i tråd med forvaltningsplanen. Veien er også anlagt med tømmer nederst som etter hvert vil råtne, da vil en sannsynlig ha behov for ytterligere påfylling av masse.

På bakgrunn av at tiltaket vil være i strid med verneforskriften § 3 pkt. 1.1 påfylling av masse, i strid med retningslinjene i forvaltningsplanen og naturmangfoldloven og da spesielt § 12, anbefales det å avslå søknaden fra Kristiansand kommune. Tiltaket vil kunne ha negativ påvirkning av viktige naturtyper i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde. Det må også tas sikte på snarlig tilbakeføring av den midlertidige anleggsveien for å unngå unødig belastning i økosystemet.

Informasjon om klagerett
Dette er et enkeltvedtak som kan påklages innen tre uker fra meldingen om vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven (fvl) § 28. En eventuell klage skal fremsettes skriftlig og sendes til verneområdestyret. Miljødirektoratet er klageinstans. Parter har med visse unntak rett til innsyn i dokumentene i saken, jf. fvl §§ 18 og 19.

Fra: Trond Johanson[Trond.Johanson@kristiansand.kommune.no]
Sendt: 24.nov 2020 10.42.30
Til: Skansen, Ronny
Kopi: Ole Morten Ertzeid (ole.ertzeid@gmail.com)
Tittel: Midlertidig anleggsvei - søknad om endring til permanent turløype

---

Viser til pågående arbeid med uttak av sitka, fremmed treslag i landskapsvernområde på Flekkerøy.
I forbindelse med arbeidet er det etablert en midlertidig driftsvei som benyttes til transport av maskin og uttak av tømmer i tiltaksfasen.

Parkvesenet har deltatt i befaring og valg av midlertidig trase med tanke på å minimere inngrep i landskapsvernområdet.
Parkvesenet har også over tid arbeidet med innhold i besøksstrategiplanen for området og tegnet inn sammenhengende turløypenett og vist mangler i dette.
Den midlertidige anleggsveien ligger i trase hvor det er mangler i løypenettet. Dette er en viktig forbindelse som binder sammen to viktige naturområder og friluftsområder.
Det er stor friluftsferdsel i området og i dette aktuelle området er det svært vått og turtråkkene utvides stadig etter hvert som stiene tråkkes/sykles i stykker.
Den midlertidige anleggsveien er lagt slik at den kan bearbeides, smales inn og inngå i et sammenhengende turløypenett.
Sidekanter vil bli tilbakeført i tråd med føringer for landskapsvernområdets formål.
Traseen vil virke kanaliserende på ferdselen i området og et tørt toppdekke vil gjøre at dette blir en prioritert turtrasé for alle brukerne av området.
Traseen går gjennom et område som har bestått av sitka, men også svartor sumpskog. Sistnevnte er en verdifull naturtype, men også en naturtype som er sårbar for slitasje. Ved å bearbeide den midlertidige traseen til permanent innsmalnet turløype vil den sårbare naturtypen bli bedre skjermet mot utilsiktet slitasje.

Vi vil derfor anmode om at eksisterende midlertidige anleggsvei etter uttak av sitka smalnes inn og endres til permanent turløype som inngår i turløypenettet og besøksstrategien for området. Tiltaket err også i tråd med godkjent forvaltningsplan for det statlig sikrede området.

Viser til vedlagte kart hvor det aktuelle strekket er vist med gul markering.

Ole Morten; noen supleringer?

Mvh

Trond Johanson
Naturforvalterr Kristiansand kommune

Vestergapet
Flekkholmskjæret
Flekksund
Flekksundmyra
Flekkerøyodden
Varholmen
Svarteskjær
Steinviga
Kastensfjell
Gåsevolla
Naudetangen
Refskniven
Sandviga
Sandvigåsen
Gyngeholmen
Fluheia
Nesodden
Kvennesviga
Blåbærheia
Hattesteinen
Hudrydalen
Lakseviga
Bråbenken
Kjevemyra
Lindebø
Skudeviga
Kjerringodden
Tyttebærheia
Fjellbjibben
Storeheia
Fidja
Kvennesviga
Ytre Lindebøkil
Lindebøkilen
Kårholmen
Kårholmsundet
Eigedalsholmen
Sildenestangen
Lindebø bru
Hesteviga
Kjeldeviga
Krossodden
Lindviga
Kirka
Skiftesviga
Svåane
Steinviga
Trulsodden
Ægerfjellet
Store Kjellvarden
Hesteskoheia
Bergesheia
Ladersfjøra
Myrane
Grunnevall
Kilura
Nordre Skudevik
Skudevigodden
Krelesteinen
Torsteinsodden
Strandebakken
Skjevetreane
Haugen
Hallesmyra
Hallekjerr
Kjære
Tømmasodde
Libånen
Alsviga
Lille Alsvigholmen
Kåsen
Vestens
Kondesudra
Selefoten
Kondesheia
Krabbodden
Kondeskjær
Kyrheia
Kolbrekka
Lahaugen
Lårbervikodden
Høyåsen
Mæbøsfjorden
Bursholmen
Brattestø
Olavsheia
Skåvik
Stegehavn
Bubakken
Stegeheia
Stegeskjær
Skåleviga
Skåleviga brygge
Gamlestranda
Teltebelgen
Målen
Store Geitøroy
Lille Geitøroy
Geitøroyskjærane
Nuvholmane
Eigenes
Asperøysundet
Asperøyheia
Kjøbmannsbakken
Suderholmen
Suderskjær
Suderskarven
Høyemed
Paulen
Paulens Geitøroy
Vassskjær
Grossamodden
Grossamodden
Gråskjærane
Nilsesskjærane
Store Risøya
Lille Risøya
Kinn
Seilskjær
Kodeskjær
Senholmen
Senholmsundet
Lille Senskjær
Store Senskjær
Simensholmen
Skibbuholmen
Mågeholmen
Krossholmen
Kvistholmen
Kirkesundet
Barlannholmen
Tørlandsundet
Mergelsvågd
Persholmen
Vedelskjær
Nodeholmane
Skudesundet
Østre Aksholmsund
Vestre Aksholmsund
Børsholmen
Bjørneskjærane
Merrabåen
Trondetarodden
Krooddden
Drittenholmen
Møvik Fort
Gunnersnesbukta
Helleviga
Hellevigodden
Fosseholmsundet
Fosseholmane
Lille Fosseholmen
Store Fosseholmen
Stefansodden
Kranhjørnen
Sildesundet
Flekkerøyvegen
Fosseveien
Kårholmsveien
Sandvikveien
Naudetangen
Lindebøbrua
Lindebøkilen
Kjerringodden
Ytre Lindebøkil
Tømmasodde
Mæbøsfjorden
Nordre Skudevik
Skudevigodden
Torsteinsodden
Strandebakken
Hallekjerr
Kjære
Kilura
Grunnevall
Ladersfjøra
Myrane
Steinviga
Trulsodden
Svåane
Hesteskoheia
Bergesheia
Lindviga
Kirka
Skiftesviga
Krossodden
Kjeldeviga
Andås
Dossen
Rådeviga
Rådesta
Kjerringodden
Kårholmen
Eigedalsholmen
Sildenestangen
Hesteviga
Lindebø bru
Ytre Lindebøkil
Kvennesviga
Brattestø
Bursholmen
Olavsheia
Skåvik
Stegehavn
Bubakken
Stegeheia
Stegeskjær
Skåleviga
Skåleviga brygge
Gamlestranda
Teltebelgen
Målen
Store Geitøroy
Lille Geitøroy
Geitøroyskjærane
Nuvholmane
Eigenes
Asperøysundet
Asperøyheia
Kjøbmannsbakken
Suderholmen
Suderskjær
Suderskarven
Høyemed
Paulen
Paulens Geitøroy
Vassskjær
Grossamodden
Gråskjærane
Nilsesskjærane
Store Risøya
Lille Risøya
Kinn
Seilskjær
Kodeskjær
Senholmen
Senholmsundet
Lille Senskjær
Store Senskjær
Simensholmen
Skibbuholmen
Mågeholmen
Krossholmen
Kvistholmen
Kirkesundet
Barlannholmen
Tørlandsundet
Mergelsvågd
Persholmen
Vedelskjær
Nodeholmane
Skudesundet
Østre Aksholmsund
Vestre Aksholmsund
Børsholmen
Bjørneskjærane
Merrabåen
Lindebø
Fjellbjibben
Storeheia
Fidja
Kjevemyra
Hudrydalen
Lakseviga
Nesodden
Fluheia
Refskniven
Sandviga
Sandvigåsen
Gyngeholmen
Naudetangen
Gåsevolla
Flekksundmyra
Steinviga
Kastensfjell
Varholmen
Svarteskjær
Flekkerøyodden
Flekksund
Flekkholmskjæret
Vestergapet
Trondetarodden
Krooddden
Drittenholmen
Møvik Fort
Gunnersnesbukta
Helleviga
Hellevigodden
Fosseholmsundet
Fosseholmane
Lille Fosseholmen
Store Fosseholmen
Stefansodden
Kranhjørnen
Sildesundet
Flekkerøyvegen
Fosseveien
Kårholmsveien
Sandvikveien
Naudetangen
Lindebøbrua
Lindebøkilen
Kjerringodden
Ytre Lindebøkil
Tømmasodde
Mæbøsfjorden
Nordre Skudevik
Skudevigodden
Torsteinsodden
Strandebakken
Hallekjerr
Kjære
Kilura
Grunnevall
Ladersfjøra
Myrane
Steinviga
Trulsodden
Svåane
Hesteskoheia
Bergesheia
Lindviga
Kirka
Skiftesviga
Krossodden
Kjeldeviga
Andås
Dossen
Rådeviga
Rådesta
Kjerringodden
Kårholmen
Eigedalsholmen
Sildenestangen
Hesteviga
Lindebø bru
Ytre Lindebøkil
Kvennesviga
Brattestø
Bursholmen
Olavsheia
Skåvik
Stegehavn
Bubakken
Stegeheia
Stegeskjær
Skåleviga
Skåleviga brygge
Gamlestranda
Teltebelgen
Målen
Store Geitøroy
Lille Geitøroy
Geitøroyskjærane
Nuvholmane
Eigenes
Asperøysundet
Asperøyheia
Kjøbmannsbakken
Suderholmen
Suderskjær
Suderskarven
Høyemed
Paulen
Paulens Geitøroy
Vassskjær
Grossamodden
Gråskjærane
Nilsesskjærane
Store Risøya
Lille Risøya
Kinn
Seilskjær
Kodeskjær
Senholmen
Senholmsundet
Lille Senskjær
Store Senskjær
Simensholmen
Skibbuholmen
Mågeholmen
Krossholmen
Kvistholmen
Kirkesundet
Barlannholmen
Tørlandsundet
Mergelsvågd
Persholmen
Vedelskjær
Nodeholmane
Skudesundet
Østre Aksholmsund
Vestre Aksholmsund
Børsholmen
Bjørneskjærane
Merrabåen

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/155-0

Saksbehandler: Ronny Skansen

Dato: 01.12.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	33/20	14.12.2020

Møteplan for verneområdestyret 2021

Forvalters innstilling

Verneområdestyret fastsetter følgende dato for styremøtene i 2021:

➢

Saksopplysninger

Verneområdestyret bør sette opp en møteplan for kommende år 2021. Møteplanen bør kanskje også inkludere befaringer – både i Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder.

Datoene blir publisert på VORF sin nettside.

ST 34/20 Eventuelt